ПОЛИТИКИН

ЗАБАВНИК

27. 12. 1985. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XLVII • 100 ДИН. • БРОЈ 1774

КАЛЕНДАР ЗА 1986.

Веровали или не!

ПРЕМА ДРЕВНОМ СЕОСКОМ ОБИЧАЈУ

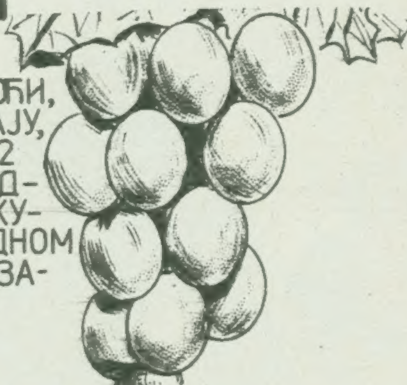
у Енглеској на дан Нове године свако треба да залије своје стабло јабуке неким јаким алкохолним пићем, како би у следећој години богато родила.

24 НОВОГОДИШЊА ДОЧЕКА

МОГЛА БИ ДА ВИДИ ПОСАДА СВЕМИРСКОГ БРОДА ЛАНСИРАНА У ВАСИОНУ ЈЕР НОВА ГОДИНА НЕ НАСТУПА НА СВИМ МЕРИДИЈАНИМА У ИСТО ВРЕМЕ. ПРВО ПОЧИЊЕ НА ДАТУМСКОЈ ГРАНИЦИ КОЈА ЈЕ У ТИХОМ ОКЕАНУ /180° ГЕОГРАФСКЕ ДУЖИНЕ/ И ТО 31. XII У 11 h ПО НАШЕМ ВРЕМЕНУ. ОДАТЛЕ КРЕЋЕ НА ПУТ ОКО СВЕТА ПРЕКО АУСТРАЛИЈЕ, АЗИЈЕ, ЕВРОПЕ, АМЕРИКЕ И ДАЉЕ СВЕ ДО ДРУГЕ СТРАНЕ ДАТУМСКЕ ГРАНИЦЕ.

ШПАНЦИ

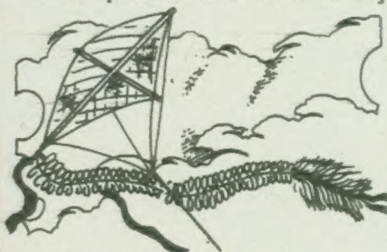
У НОВОГОДИШЊОЈ НОЋИ, ПРЕМА СТАРОМ ОБИЧАЈУ, ТРЕБА ДА ПРЕГРИЗУ 12 ЗРНА ГРОЖЂА, И ТО ЈЕДНО ПО ЈЕДНО, КАКО ОТКУЦАВА ПОНОЋ. ПО НАРОДНОМ ВЕРОВАЊУ, ТО ЋЕ ИХ ЗАШТИТИТИ ОД СВАКОГ ЗЛА И НЕДАЋЕ.

ВЕЧИТА НОВОГОДИШЊА ЈЕЛКА

у градићу Санта Клаус, држава Индијана /САД/, наводно родном месту Деда Мраза, током целе године у једном парку стоји окићена новогодишња јелка, као симбол љубави и добрих жеља које смо упутили једни другима.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА ●●●

● ● ● пуштање змаја захтева посебну технику и вештину јер се он обично заплете у гране неког дрвета. Међутим, Американац Стивен Флек успео је да пошаље свог змаја на висину од 11,5 километара. За то му је било потребно пет калемова нај-

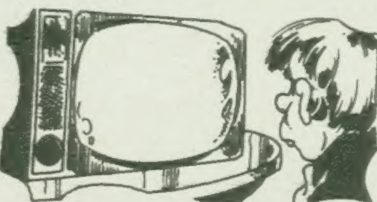
лона за пецање. Овај подвиг Стивен је извео још пре седам година и до данас нико није успео да га надмаши.

● ● ● Алберт Норман, бивши кловн у једном британском циркусу, излепио је своју кућу од пода до таванице са преко милион поштанских марака. Сав намештај му је такође покривен

маркама, па чак и акваријум: „Да се мачке не би узбуђивале", како у шали каже Норман.

● ● ● судија из Рио де Жанеира осудио је неког младог преступника да сваког дана обавезно гледа једну телевизијску серију, а онда је лепо и нашироко преприча. Судија је овако образложио своју пресуду: „То је једини начин да га приморам да бар мало остане код куће".

● ● ● у Пекингу је отворен ексклузивни ресторан у коме се служе јела спремљена по рецептима за дуговечност. Тако се, рецимо, тамо може појести порција пржених мрава помешаних са семеном сусама. Овај специјалитет је, кажу, лековит за оне

који пате од артритиса. Али, пажња! Не покушавајте случајно да овакво јело припремите код куће, јер се ради о нарочитој врсти мрава који живе само на северозападу Кине.

● ● ● најпрљавија река на свету је Ганг. У њу се сваког дана улије 900 милиона литара отпадних вода и баци око три хиљаде пестицида годишње.

● ● ● Италијани из покрајине Трентино су најчистији од свих својих земљака. Према статистикама, сваки становник ове

покрајине потроши 611 литара воде, док најмање воде за личну хигијену утроше Сицилијанци – само 152 литра.

● ● ● рачуна се да човеково тело има око двадесет пет билиона ћелија.

● ● ● како тврде статистичари, у Француској има два милиона неписмених, а чак преко два-

десет милиона грађана ове земље има великих тешкоћа када треба нешто да напише.

ОПТУЖУЈЕМ ТАТИНОГ СИНА

ДАЛЕКА 1926. ДОЧЕКАНА ЈЕ С ДОСТА РАДОСТИ, ШАМПАЊЦА, РАКИЈЕ – У БАЛСКИМ ДУГАЧКИМ РУКАВИЦАМА И АМЕРИКАНСКИМ ХОЗН-ТРЕГЕРИМА. БИЛО ЈЕ ТУ И НЕКИХ СКАНДАЛА!

Четвртак је, 31. децембар 1925. У Београду, главном граду Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, прохладно је. Температура −8°С. На првој страни „Политике" под насловом „Шта се говори" текст: „Кад је синоћ исловио небом пун месец, електрична централа прекинула је да даје струју, вероватно у интересу штедње. К'о вели: Грехота је трошити толику електрику код овако лепе месечине".

Вест са Београдске берзе: „Динар је у Цириху скочио до 7.74, док су све остале девизе мало попустиле са неколико поена. Праг и Берлин без промена". Уз информацију да је велики напуљски лист „Матино" постао фашистички орган, забринутост Италијана због изненадне болести председника владе Бенита Мусолинија. Из Румуније и Француске пристигли извештаји о незапамћеним поплавама, у опасности су Арад и Авињон. Олуја која је беснела Паризом покидала антене на Ајфеловој кули, три особе погинуле. У Атини је, због сарадње са комунистима, ухапшен Стефану, директор архива грчког Министарства иностраних дела.

У престоници претпразничка врева. Народ, углавном женски свет, направио гужву пред радњом Марка Вулетића и Гавриловића: стигле балске рукавице – дугачке – са ценом од 80 динара па навише, велики избор. Јаков Голдштајн, преко пута кафане „Мајдан", по умереној цени на послугу даје фракове, смокинге, герок одела по најновијем фазону, а Морис Тилер и Комп. за наступајуће празнике препоручују леп и велик избор америчканских и француских хозн-трегера, манжетни (белих и у боји), дивних дугмади за манжетне...

Отмени, заузмите места!

Хотел „Империјал" обавештава заинтересоване да, уз позната гурманска јела и музику која свира у свим салама, приређује дочек Нове 1926. године. У „Ексцелзиору" свечаност почиње у 21 сат, вечера 120 дианра по особи, столове треба резервисати унапред. Један други хотелијер у другом граду више неће позивати госте. Жена му Вера оглашава да „због смрти сопственика велики хотел „Секулић" у Ваљеву, у центру вароши, са 31 собом, великом трпезаријом, рестораcијом и концерт салом са свим приналежностима издаје се под закуп, одмах".

Извесни г. Ђорђе Обрадовић био је кудикамо боље среће. Идући улицом срео је човека у истом оделу као што је било његово пре два месеца украдено из собе. Кад је ствар дојавио полицији, утврђено је да је то одело заиста његово, што је признао и Митар Мартиновић који га је носио и због тога био одмах ухапшен. Не зна се да ли је дотични Обрадовић то исто одело обукао за дочек Нове године.

Комичара С. Недељковића нису, бар колико је новинама познато, мучиле сличне бриге. Он обавештава цењено грађанство да приређује шаљиво вече у реновираној сали „Зелени венац". Дочек Нове године, исписао је чова у огласу, провешће се у шали и смеху јер је за то вече програм одабран. Отмена публика мора раније да узме места, улазница 10 динара. Они којима је цена улазнице, и оно што иде уз то, поприлична пара, могли су да прошетају до Босанске улице бр. 70, до Дирекције државних дугова, и ту ишчекују срећу. Београдско женско друштво у корист подизања „Дома госпођа", у 10 часова пре подне, организовало је извлачење срећака за лутрију.

Што се среће тиче, тог последњег дана децембра на њу је могао, и те како, да се пожали Раде Пашић, син дугогодишњег председника владе Николе Пашића. У Новинама му се појавила фотографија уз његовом имену не баш доличан текст. Наиме, у првом одељењу Првостепеног суда започео је претрес по тужби г. Драг. Стојадиновића који је татиног сина оптужио за клевету у „Београдским новостима". Да би се видело „ко је кс", Стојадиновић је, мада Раде Пашић суд није удостојио својим присуством, рекао колегијуму судија:

– Овај млади човек, син најугледнијег нашег државника, најзнаменитије личности наше Отаџбине, који за све време мучеништва нашег народа није осетио грижу савести, коме срце у грудима нијedаред не хте заиграти да полети бар у писаре позадинске, у чије уво није могао продрети ни јаук нејачи, ни ропац рањеника, чије око никад није засузило пред тешким мукама мученика, преседео је цело време ратовања на аутомобилу свога оца или чучећи на грчкој барци, укотвљеној према крфском шеталишту, или је пак у наручју свадбеног пута лутао по Европи...

То изречено била је права јерес за председника суда Петровића. Захтевао је да тужитељ повуче своје речи јер то није предмет претреса. Онда је адвокат тужитеља захтевао изузеће председника суда, све док овај, изнервиран није до даљњег одложио претрес.

Дочек Нове године била је прилика да се добро ућари, зна-

НАСТАВАК НА СТР. 4

Честитке су тада ипак биле реткост, бар ако је судити по документацији Музеја града Београда одакле смо и преснимили ове две.

ОПТУЖУЈЕМ ТАТИНОГ СИНА

НАСТАВАК СА СТР. 3

ли су то власници биоскопа. Њих осам у Београду. Изгледа да је власник „Славије" надмудрио остале јер је у новине стигао оглас да „од данас игра монументална филмска драма из друштвеног живота „Занемарена жена" или „Лагано умирање", у 6 чинова, са Расел Орлем и Артуром Сонлајом у главним улогама. У овој великој и ванредно оригиналној филмској сензацији приказује се пад једне лепе жене која се, осетивши се занемареном од свога мужа, одала крајњем разврату и тако ускорила етапу трагедије свога живота. Због великог броја пикантних сцена овај филм је за омладину испод 16 година строго забрањен".

За оне који су хтели да поведу у биоскоп и децу испод 16 година, пут је водио у „Коларац" где је чувена Пола Негри била заводљива „Чаробница". А у „Касини" је „од данас ваша најдража познаница и уметница Глорија Свансон у свом најновијем и најватренијем филму „Кармелита, кћи Легије странаца". Испод, у шест реченица, исписан сценарио.

Трпеза, на њој нова мушема

Кућни дочек је, и онда, био јако популаран. Можда из истих разлога као данас. Чар породичне атмосфере као параван за скупоћу. А да би те свечаности биле што свечаније, домаћини (или домаћице) могле су да се јаве на оглас „Новогодишња трпеза и у најсиромашнијег домаћина наслагана је разним јелима и пићем где се пије, а негде и прелива, и зато је добро поставити трпезу са мушемом, а добићете је у сваком избору. Стовариште Линолеума и Мушема Николе Јузбашића и Димитријевића, Београд, Коларчева 2".

У Загребу љубитељи лоптања посматрају сусрет, традиционални, између фудбалера Загреба и Београда. Било је узбудљиво, темпо оштар, много голова и пенала. Гости из Београда успешнији – 4:2.

Муке претпразничке нису, разуме се, свакоме и свугде исте. Љубица Симић, из Смиљанићеве 48, Београд, даје 200 динара ономе ко јој нађе празан стан са две собе и кујном у околини Теразија. Оглас је платио и „чиновник од 320 динара месечно, а има и свог имања. Удовац и тражи да се ожени, има децу. Тражи да узме старију девојку или млађу удовицу без деце, има мираз. Понуде са фотографијом...".

У вароши београдској дежура шест апотека. И у болницама је више лекара. По полицијским квартовима неуобичајена живост.

Први дан нове 1926. године. У новинама извештаји репортера. Пишу да су све кафане, од „Чубурске касине" до „Москве" и хотела „Палас" биле пуне, препуне. Ко се раније није постарао за место, синоћ није могао да добије не само сто већ ни празну столицу. Кафеџије су се свесрдно постарале да за ову свечану прилику што боље задовоље госте и што више зараде. Успело им је и једно и друго. По свим већим кафанама и варијетеима веселило се до зоре, уз музику џез-бенда и пуцања флаша шампањца.

Чича-Илија и разводи

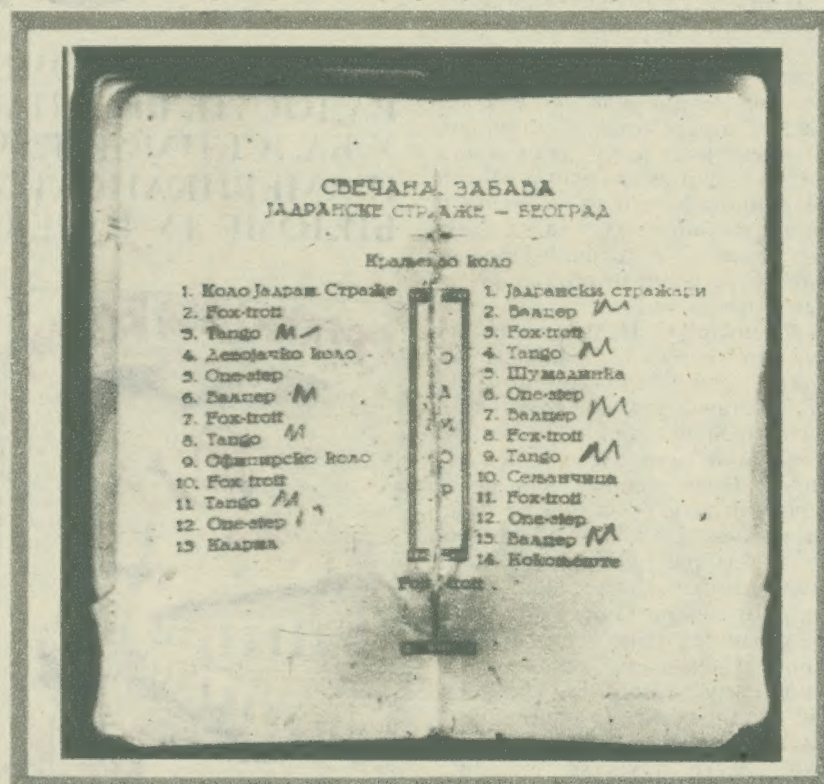
Они што нису могли да нађу места пред вратима дупке пуних кафана, држали су зборове на којима се одлучивало шта ће се и куда ће се. У препуној зимској башти „Касине" популарни глумац Чича-Илија Станојевић је окупљеном свету, на свој начин, објашњавао зашто су у последње време код нас тако учестали разводи бракова... У дванаест часова, разуме се, гасила се електрика и честитало се.

Док су многи, вероватно расолом, лечили мамурлук, 1. јануара краљевски пар је на сурчинском ловишту за два сата уловио тридесетак зечева, три лисице, три срне и десетак фазана. У први мрак су се вратили у Београд, необично свежи и расположени.

Ништа мање расположени, засигурно, нису били ни београдски лопови. Бар ако је судити по написима у штампи. Елем, као најзгоднију мету лопови су одабрали Кичевску улицу на Врачару, где их неће бунити песма раздраганих становника. А како су хтели да се и они мало окрепе уз чашу десертног вина, то су прво банули на бифеџијску радњу г-ђе Станке Јовановић. Помоћу лествица попели су се на кров куће и кроз прозор на крову упали на таван, затим су пробушили под у пречнику пола метра и низ рафове се спустили у бифе. Ту су се, најпре, добро поткрепили ужичким производима, испили неколико флаша финог вина, па приступили послу. Неким тупим предметом обили су фиоку и однели око 1000 динара у готовом.

Потом су прешли на обијање касапске радње Бранка Мишковића. Одвалили су врата на радњи и ушли унутра. Из отворене фиоке однели су 300 динара и са тезге нешто сувог меса. Али, лопови се нису задовољили мезетлуцима, пићем и џепарцем, већ су хтели и воће. Како се у близини налазила пиљарница Данице Најдановић, они су једноставно разбили стакло на прозору и један се провукао унутра. Из пиљарнице су узели јабука, крушака и ораха, а затим се изгубили у непознатом правцу.

Кад су покрадени дошли изјутра да отворе радње, мислећи да ли ће прва муштерија бити „батли" (срећан) за наступајућу годину, изненадили су се видевши да су први („сефте") пазар учинили – лопови.

СВЕЧАНА ЗАБАВА
ЈАДРАНСКЕ СТРАЖЕ – БЕОГРАД

Краљево коло

1. Коло Јадран. Страже	1. Јадрански стражари
2. Fox-trott	2. Валцер M
3. Tango M	3. Fox-trott
4. Девојачко коло	4. Tango M
5. One-step	5. Шумадинка
6. Валцер M	6. One-step
7. Fox-trott	7. Валцер M
8. Tango M	8. Fox-trott
9. Официрско коло	9. Tango M
10. Fox-trott	10. Селанчица
11. Tango M	11. Fox-trott
12. One-step	12. One-step
13. Кадрил	13. Валцер M
	14. Кокошьешце

Одмор

Fox-trott

Некад је било много више балова, а девојке су уз позивницу добијале и тзв. ред игара. Оловком би поред одређеног плеса уписивале имена кавальера. Ова девојка је, по свој прилици, највише волела танго и валцер и то, бар на овом балу, искључиво са нама анонимном особом М.

Краљеви љубавни јади, јавно

Из далеког света стигла је вест да се у Лењинграду убио велики песник Сергеј Јесењин. У Загребу је први дан нове године почео бурно: у 19. часова и 5 минута забележен је земљотрес. Сеизмолошки завод је јавио да је у размаку од 2 и по минута било осам удара и да се то осетило у високим кућама на којима су се тресли прозори и врата сама отварала.

У Београду, у болници Прве армијске области, оперисан је др Арчибалд Рајс, Немац, велики пријатељ српског народа. Стање др Рајса после операције је повољно. Из Ниша се жале да је тамо врло много похабаних папирних динара и да се исти споро замењују.

На снагу је ступио нови зимски ред пловидбе. „Бата" даје велики попуст за чизме, посебно летњу обућу. Део огласног простора у „Политици" заузео је и текст: „Ко је остао без носа, ува, ока или прста може их заменити вештачки, без операције, тако да се апсолутно ништа не примећује. Обратити се: Atelier für Moulagen und gesichtsprothesen des Theodor Henning – Wien, IX Mariannengassej 12".

Поред тражења изгубљених кучића, раса свакојаких, у новинама се огласио и један, вероватно, ратник. Имао је орден Бели орао са мачевима, па га изгубио. Зато се умољава онај који га је нашао да га преда домаћину Официрског дома од кога ће добити пристојну награду.

О, да! Не сме се заборавити један догађај који је од 1. јануара 1926. почео да увесељава читаоце нашег најтиражнијег дневника. На првој страни кренуо је фељтон „Љубавна преписка краља Милана". Син Милоша Обреновића се као краљ загледао у Артемизу, прву жену Милана Ф. Христића, још 1886. Љубав се распламсала, подарила му сина Ђорђа, и умало краљ да због жене абдицира. Наравно, није. Охладио се, или су га охладили.

Краљ Александар Карађорђевић је, после успешног лова, имао дубок сан.

Приредио:
П. Милатовић

Патка расте на дрвету

КАНАРСКА ОСТРВА нису добила име захваљујући канаринцима (Serinus canarius), иако те птице тамо одиста и живе, па су чак у великом броју извезене у Европу – после припајања Канарских острва Шпанији, 1495. године.

У давно доба Канарска острва називана су „Insulae fortunatae" (Острва среће), највероватније због климе, а Птоломеј и други аутори сматрали су их најлепшим острвљем на свету.

Данашње име острва су добила после поморског похода нумидијског краља Јубе II почетком 1. века. На једном од тих острва пронашао је мноштво дивљих паса и назвао га Canarina – Острво паса. Неколико животиња краљ Јуба II повео је са собом да би му служили за проналажење одбеглих робова... Арапи, који су поново пристали на ово острво тек у 13. веку, а после њих и Шпанци, проширили су тај назив на целу групу острва.

На грбу Канарских острва не налази се канаринац, већ – пас.

☐

ПАТКА, новинарска, настала је, наводно, од фантастичне и немогуће вести о посебним америчким паткама чија јаја расту на дрвећу као крушке. Када сазру, падну у воду и тако настаје патка...

Ово је била невиђена лаж – ипак не таква да на црквене европске столове и за време највећих постова не доспе печена увозна патка, јер је наводно биљног порекла. Тако је, чак постојала и врста „патка са дрвета"...

Штета што је и ово објашњење – обична патка!

Истина је мало другачија. Израз новинарска патка јавља се тек крајем 17. века, у Немачкој, где су издавачи новина све невероватне

и непроверене вести обележавали иницијалима N. T. – Non testatur' Непроверено. А пошто енте (на немачком die Ente)значи патка – невина и укусна патка постала је симбол новинарске лажи и бесмислице.

☐

КОБРЕ не играју према звуцима музике коју свира укротитељ једноставно зато што су све змије глуве, не чују апсолутно ништа. Она само одбрамбеним покретима прати кретање предмета сличног штапу којим су је током „васпитавања" тукли. Само то представља праву основу „игре" кобри на улицама индијских градова.

Најважнији трик при томе је одржавати тачну раздаљину између кобре и краја свирале јер он не сме да се приближи исувише, како га кобра не би напала, а исто тако не сме ни да се сувише удаљи, то би могло да значи да је опасност прошла.

Није истина да се свакој кобри која „игра" ваде зуби. Јер – свака отровница после такве операције брзо угине.

☐

СИЈУКСИ би били веома увређени када би их неко назвао „Сијуксима" и похитали би сигурно да ископају ратну секиру. Овај назив, који означава племенски савез Дакота (тј. савезника) потиче из

језика оџибвејских племена која су се кретала источно од Дакота, превасходно племена Кри, и значи „непријатељ", али са погрдним значењем – отприлике као битанге, фукаре или слично. Овај назив почели су да употребљавају бели ловци који су са источне стране продирали на индијанске територије и питали Оџибвеје ко су њихови западни суседи. Том приликом су сазнали – оне битанге, Сијукси.

☐

РОБОТ, реч која је прихваћена у свим језицима света, први пут је употребљена у позоришном комаду Карела Чапека РУР (година 1920) одакле је кренула на пут око света. Међутим, ова реч не потиче из језичке радионице самог Чапека. Према његовом казивању, отац јој је био брат Карела Чапека, Јозеф, сликар и писац. Карел га је

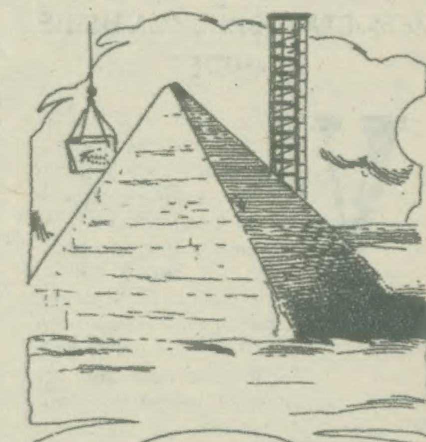

упитао за савет како да назове вештачке људе у комаду. Сам Чапек је имао намеру да употреби реч „лабори", али му се она није баш допадала. Јозеф му је – седећи за штафелајем и сликајући одговорио: „У том случају назови их роботи..." И тако се родила нова реч.

☐

ПИРАМИДЕ египатских фараона нису градили робови, како се то обично мисли. Они су, углавном, све што су морали да раде чинили уз пасивни отпор. Прикупљени материјали, од којих најдрагоценији они које је скупио академик Лекса (1876 – 1960), омогућују нам да тврдимо да су градитељи пирамида били претежно радници са прилично развијеним самоуправљањем. Фараон је с њима склопио неку врсту „колективног уговора" који им је гарантовао ослобођење од пораза и заштиту од пљачке војника. Старање о њиховој исхрани било је изгледа одлично организовано.

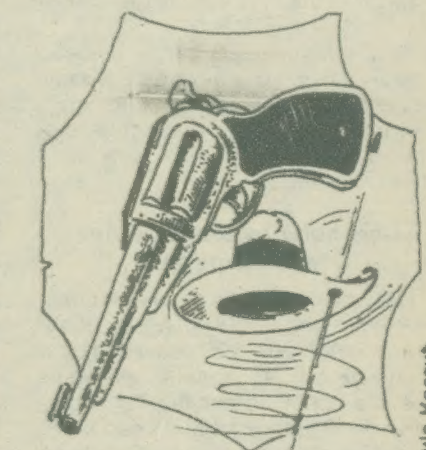
Иако су ове предности биле минималне у односу на живот робо-

ва и нису искључивале експлоатацију, ипак су допринеле да се пирамиде граде брже него што би их градили робови.

☐

КОЛТ Семјуел (1814 – 1862) није проналазач револвера с буренцетом. Оружје конструисано на овом принципу било је познато

много раније: још за време тридесетогодишњег рата око 1650. године. Парински конструктор Паули патентирао је „колуташ" 1812. године. Колт је само дотерао револвер, додајући му аутоматско окретање „буренцета".

М. Ч.

Илустровао Димитрије Костић

САМО ЈЕДНОМ У 76 ГОДИНА

ПОВРАТАК КОМЕТЕ ЖИВОТА

ИНСПИРАЦИЈА – Сцена проласка Халејеве комете 1066. која је „предсказала" пораз британског краља Харолда. Италијански сликар Ђото дао је 1301. први документарни портрет Халејеве комете на фресци „Поклоњење мудраца". У његову част међупланетарна сонда Европске космичке агенције названа је „Ђото".

ХОЋЕ ЛИ КОСМИЧКЕ СОНДЕ КОНАЧНО ОТКРИТИ ТАЈНУ ХАЛЕЈЕВЕ ЗВЕЗДЕ-РЕПАТИЦЕ, НЕБЕСКОГ ГЛАСНИКА КОЈИ ЈЕ ВЕКОВИМА СЕЈАО СТРАХ МЕЂУ СТАНОВНИЦИМА НАШЕ ПЛАНЕТЕ?

У марту 1986. у далеким пространствима космоса одиграће се блиски сусрет Халејеве комете и пет аутоматских међупланетарних станица: „Вега 1" и „Вега 2" лансиране су из Совјетског космодрома Бајконур још 15. и 21. децембра 1984. почетком ове године избачена је у орбиту јапанска станица „Сакигаке" са два програма, а јесенас је помоћу ракете „Ариан" узлетела и сонда Европске свемирске агенције „Ђото". То је први покушај да се човек директно сретне с најзагонетнијим објектом звезданог неба – кометом – сними је изблиза и узме узорке са ње. Од сто милијарди ових тела, колико их има у Сунчевом систему, изабрана је најчувенија и најблиставија од свих небеских репатица, чупавица и луталица – Халејева комета.

Људи су удружили знање и новац у нади да ће коначно открити тајну комета, а верује се да оне крију кључ за разумевање не само настанка Сунчевог система, већ чак и порекла живота.

Светлеће чудовиште без возног реда

Нису се одувек Земљани радовали сусрету са овом кометом, а досад је забележено 29 оваквих посета, почев од 240. године пре наше ере. Од првог до последњег гостовања 1910. она је сејала ужас међу људима. Не без разлога. Светлеће чудовиште стизало је без возног реда вукући преко неба огроман реп, а некад и више њих, изазивајући панику у немоћном људском бићу. Њено појављивање почело се сматрати весником најважнијих догађаја једне епохе, углавном несрећа.

Римљанима је злокобна комета из 44. године пре наше ере најавила убиство Јулија Цезара које се убрзо и одиграло. На небу изнад Јерусалима 66. године појавила се Халејева комета наговештавајући велике немире. И заиста, само четири године касније град су заузеле римске легије. Посматрајући звезду репатицу Енглези су сковали пословицу да комете предсказују промену владара. Игром случаја тако је и било: у бици код Хестингса краљ Харолд изгубио је и круну и главу. Нормани су освојили Британију, на престо је сео Виљем Освајач.

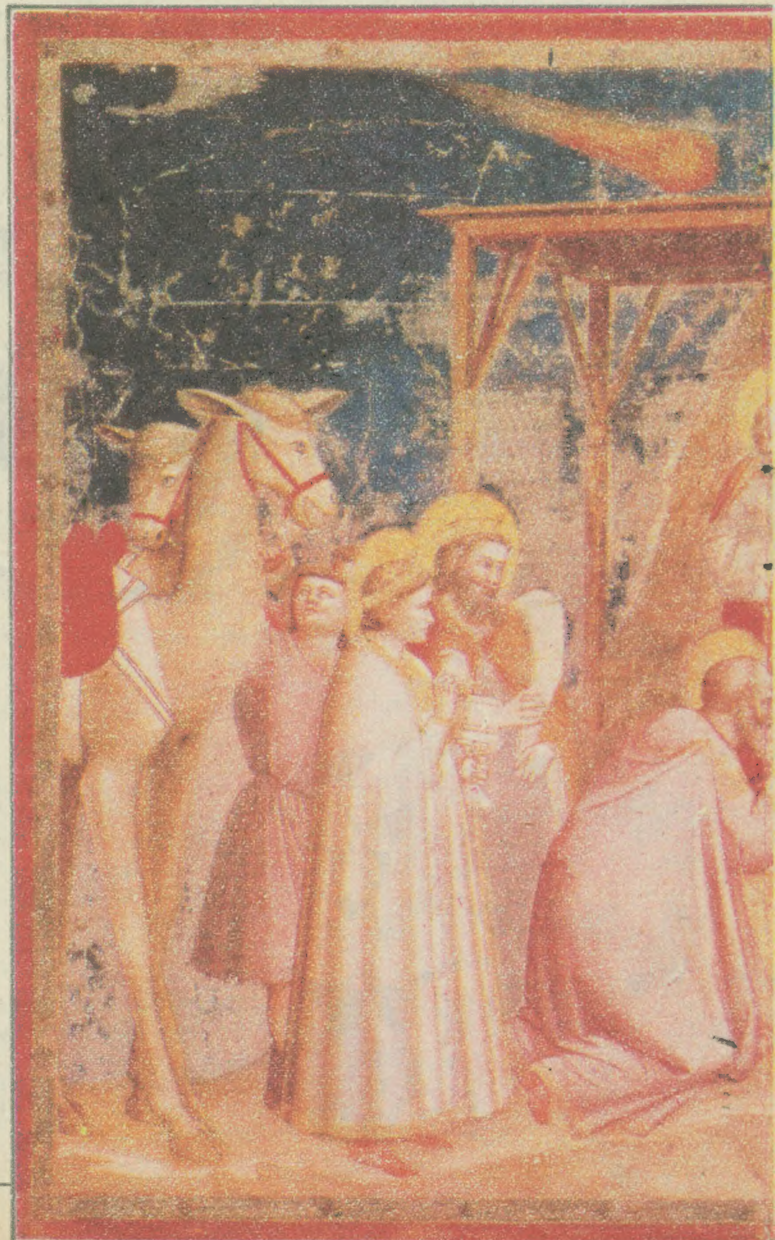
Кад се појавила 1456. комета је била изузетно блистава. Њен ватрени реп обухватао је трећину хоризонта. Папа Каликст III објавио је да комета личи на турски јатаган и позвао све хришћане да се спреме за рат с Турцима. Са своје стране Турци су тврдили да комета има облик крста, па правоверни могу очекивати напад. Али, ускоро је комета ишчезла, а вратио се мир.

Славни хирург Амброаз Паро направио је 1571. године застрашујући портрет ове комете коју је видео још када је имао 11 година: „Била је тако језива и тако огромна да је изазивала силан страх од којег су једни одмах умирали, а други падали у постељу покошени болешћу". Али, никад Халејева комета није била страшнија него 847. године: појавила се у зору вукући џиновски реп преко хоризонта, а следеће ноћи својим заслепљујућим сјајем помрачила је све звезде. Те године Халејева комета прошла је поред Земље на раздаљини мањој од 9 милиона километара!

Ми немамо такву шансу. Једанаестог априла 1986, кад нам буде најближа, ова раздаљина ће ипак износити око 63 милиона километара. Халејева комета биће и мање спектакуларна него кад се последњи пут појавила у пролеће 1910.

Биће скоро пропаст света

У ноћи између 18. и 19. маја, те године масу која је обавештена да ће Земља проћи кроз реп комете састављен од отровног гаса, ухватила је неописива паника. Најгоре је било у Сједињеним Државама где су новине на првим страницама најављивале „последњи дан". Шерифи су у последњем тренутку спасли једну девојку коју је избезумљена руља хтела да принесе као жртву

небу! У Риму је 60.000 људи провело ноћ молећи се, док су у Паризу, Будимпешти, Келну страх од смака света заливали потоцима шампањца. Неки су добро зарадили продајући гас-маске и боце с кисеоником, а за скупе паре могле су се купити и специјалне „антицијанидне" пилуле.

Ништа од ових црних пророчанстава није се испунило мада је Земља прошла кроз кометин реп на растојању од свега 20 километара. Да су у оно време постојале ракете, било би довољно да се лансирају на висину од само неколико десетина километара, па да се нађу у непосредној близини репа и изврше директна мерења његовог састава. Научници су, међутим, ипак успели да направе у историји снимак Халејеве комете као и први спектограм. На основу њихових података израђен је огледни модел комете који је одиграо веома важну улогу сада кад су пројектовани апарати за космички рандеву 1986.

Али, зашто научнике толико занима Халејева комета?

Мали, али важни сведоци

Комете су, кажу, највише проучавана небеска тела о којима се – најмање зна.

Њима је први почео да се бави Аристотел који је сматрао да су комете случајна испарења са Земље која, уздигнута до „зоне ватре", букте као џиновске огњене бакље. Дакле, уопште нису небеска тела. Римски филозоф Сенека је, међутим, и у та далека времена мислио да комете „имају своје место" међу

небеским телима. Лаплас је 1796. поставио теорију о „међузвезданом" пореклу комета које су касније привукле џиновске планете, а Лагранж 1812. потпуно супротну хипотезу по којој комете у ствари избацују вулкани на великим планетама и њиховим сателитима. Када су амерички „Војџери" потврдили вулканску активност на Јупитеровом сателиту Ио, изгледало је да је ова теорија добила потврду. Па ипак, већина научника сумња у њу. Исувише је много „али". Рецимо, ако се узме у обзир џиновска маса Јупитера, поставља се неизбежно питање коликом би то брзином морала да буде избачена комета тешка 2-4 милијарде тона да би се одвојила од њега? Најмање 60 километара у секунди, што је невероватно.

Данас је општепризната хипотеза, поставио је 1950. холандски астроном Оорт, по којој су комете настале пре пет милијарди година од огромног облака у облику прстена. То је био остатак премаглине из које се у центру створило Сунце, даље на разним растојањима планете, а још даље комете. Касније, под утицајем гравитационих поља звезда које пролазе у близини, неке би се комете „откачиле" од своје орбите и кретале у експедицију према унутрашњости Сунчевог система, тамо где се налазе планете. При том неке од њих само прођу: тек што се појаве, ишчезну и никад се више не врате. Друге упадају у поље Сунчеве гравитације и остају „заробљене". Почињу да круже око Сунца по својим карактеристичним орбитама. Таква је и Халејева комета коју је Сунце „отело" пре 50.000 година, отприлике у исто време кад се појавио и homo sapiens.

Иако такозвана мала тела, астероиди и комете, чине само десетохиљадити део процента масе свих тела у Сунчевом систему, њихов број је тако изузетно велики и зато их не треба заобићи кад се разматра настанак и развитак Сунчевог система. Поготову кад се зна да се еволуција дотакла само Сунца и планета. Мала тела готово да се уопште нису изменила у току свог постојања. Њихов физички и хемијски састав остао је исти (или готово исти) као састав примарне маглине. Ове свемирске луталице прави су

У ТЕЛЕСКОПУ И НА РАЧУНАРУ. На повратку из хладног космоса први су је „уловили" амерички астрономи Џуит и Данијелсон помоћу џиновског телескопа (пречник 5,08 m) на Монт Паломару. На њиховој фотографији (горе) комета се види као мала светла мрља изгубљена међу милионима звезда. Фотографија Халејеве комете из 1910, обрађена на рачунару, показује детаље комете (доле) и језгра (у средини).

НАСТАВАК СА 7. СТРАНЕ

фосили Сунчевог система, сведоци историје планета. У кометама се, кажу астрономи, чува јединствена информација о процесима који су се дешавали у тренутку рађања Сунчевог система! И више од тога. Британац Ферд Хојл Индијац Викрамсинг тврде да су комете заслужне за зачетак живота на Земљи! Наиме, спектралном анализом откривени су у омотачу комете бројни органски молекули. У часу кад је стваран Сунчев систем судари између планета и комета били су чешћи, нека од њих могла је доспети на Земљу и "засејати" живот. Очекује се да свемирске сонде, између осталог, донесу и одговор јесу ли Хојл и Викрамсинг у праву.

Прљава грудва леда

Чим се баци поглед на комету, примећује се да она има главу и реп, а на глави језгро које најјаче сјаји и кому која га окружава. То је светлуцава материја коју језгро непрестано емитује. Језгро комете чине смрзнута смеша гасова сложеног хемијског састава, залеђене воде и тешко топљивих материја у облику прашине и крупнијих честица. У ствари комета је „прљава грудва леда", што би рекао амерички астроном Фред Випл.

Кад се из хладног космичког пространства 600 милиона километара, материје од које је састављена ова окамењена маса почиње да испарава: облак гаса и прашине образује огроман облак (кому) чији пречник износи просечно око 100 хиљада километра, а често и више. Сетимо се да пречник Земље има мање од 13 хиљада километра! Али, зато је густина коме изненађујуће мала и кад светлост најслабијих звезда прође кроз њихову атмосферу, готово да ништа не изгуби од своје јачине.

Кад се комета још више приближи Сунцу, ореол почиње да се истеже. Лед са њене главе се топи и од водене паре и честица прашине настаје грандиозан реп, најфантастичнији део комете. Његове су размере заиста космичке, често се протегне на милионе, а понекад на десетине и стотине милиона километара. И пошто га Сунчани ветар одбија, он је увек савијен у супротном правцу од Сунца.

Примећене су и комете са неколико репова, као на пример дворепа комета из 1807. и 1861. Најзапаженија је међу вишерепим кометама она из 1744. која је у ноћи између 7. и 8. марта прошетала небом са шест репова раширених у лепезу.

Њутн, онако уз пут

Наука се озбиљно позабавила путањама комета тек у 17. веку. Постављајући своје чувене законе небеске механике Њутн је, узгред, напоменуо да и кретање комета, као и планета, одређује привлачна снага Сунца. Његов сарадник, Едмонд Халеј (види текст у оквиру), енглески математичар и астроном, уз то и богат човек, сакупио је обиман материјал о раније посматраним кометама и примењујући Њутнове законе о кретању небеских тела, успео да израчуна орбите многих. Саставио је и први каталог с елементима орбита 24 комете и при том обратио пажњу на задивљујућу правилност: три комете које су посматране у временском размаку од око 76 година (1531, 1607. и 1682) кретале су се по врло сличним орбитама. Синула му је мисао да би то могло бити исто небеско тело и он је ризиковао – прогнозирао је да ће се поново појавити 1758.

Међутим, у најављено време комете није било. Француски математичар Клеро претпоставио је да је комета могла да закасни због утицаја орбита великих планета. Заједно с астрономом Лададом и математичарем Лепотом он је израчунао да ће се комета појавити у марту 1759. Тако је и било. То је био прави тријумф закона свемирске гравитације који је открио Исак Њутн, а за комету се од тада „залепило" Халејево име.

Данас се зна да Халејева комета, као и све њене рођаке, има јако издужену елиптичку путању, за разлику од планета које се око Сунца крећу по готово кружним орбитама. Најдаља тачка на тој путањи удаљена је више од 5 милијарди километара од Сунца и на њој се Халејева комета налазила 1948. пре но што је поново кренула према нама да ових дана, после 76 година, поново „очеше" Земљу.

Директан пренос на ТВ

Откако је 11. јула 1911. нестала у простору који тада постојећи телескопи нису могли да прате, астрономи је чекају с нестрпљењем. Већ од 1981. почела је оштра трка између највећих опсерваторија у свету: сви су хтели да је виде и сниме први. То је пошло за руком двојици америчких астронома Џуиту и Данилсону који су је угледали 16. октобра 1982. у сазвежђу Мали пас захваљујући својој упорности а можда још више и телескопу у Монт Паломару у Калифорнији, чији пречник износи 5.08 метара. Тог часа комета се налазила на 1.6 милијарди километара од Земље. У другом снимању 18. октобра 1982. учествовао је и један наш човек, Станислав Ђорговски...

Уопште, може се слободно рећи да никада до данас ниједан догађај из астрономије није изазвао толико одушевљење међу научницима из разних земаља као повратак Халеја. Међународно астрономско друштво за праћење Халејеве комете окупило је 900 астронома и 600 аматера који ће све до краја 1986. године посматрати гошћу из свемира, буквално 24 часа на дан. Основана су и два штаба, у Пасадени (САД) и Бамбергу (СР Немачка) за (несебичну) размену информација између западне и источне полулопте. Међутим, сва „овоземаљска" праћења пала су ових дана у засенак пред космичким сондама од којих се, ипак, највише очекује.

Задаци које имају међупланетарне сонде различити су и то у великој мери одређује врсту уређаја којима су опремљени. Све имају телевизијску камеру, спектометре различитих типова за одређивање неутралних и јонизованих молекула и честица прашине, магнетометре, електронске анализаторе, комплет за радијацију помоћу кога ће се зрачити плазма комете, одредити локација језгра, главе и репа комете а у исто време и примати њена радијација.

ПОТОМСТВО МУ ЈЕ ПРИЗНАЛО

Едмонд Халеј имао је 26 година кад се крајем лета 1682. на небу изнад Енглеске појавила дивна „звезда репатица". У то време астрономија се није истински бавила изучавањем комета, па је и сам Халеј, Њутнов сарадник, почео да их проучава готово случајно. Године 1705. објавио је расправу у којој објашњава да су три комете виђене у размаку од 76 година у ствари једно те исто небеско тело и прогнозирао да ће се оно поново појавити. Текст предвиђања завршио је поносно: „Ако се она заиста врати, у складу с мојим прорачунима, око 1758. непристрасно потомство мораће да призна да је то прва комета коју је открио један Енглез". Његово предвиђање се испунило, али он је умро 1742. шеснаест година пре но што ће проћи комета која од тада носи његово име.

Халејеву комету називају још и „комета живота" је се појављује сваких 76 година и ретко је ко види два пута. Амерички писац Марк Твен успео је „кнап" да је ухвати. „Дошао сам са кометом и отићи ћу са њом" – прорекао је он, а тако се и десило. Рођен 1835. кад је пролазила Халејева комета, умро је 21. априла 1910. тачно оног дана кад је комета започела свој повратак према граници Сунчевог система.

Зна се да је маса корисног терета који носи космички апарат „Вега" 130 килограма и по мишљењу оних који су учествовали у опремању сонде најинтересантнији је телевизијски систем који се састоји од две камере с различитим фокусним растојањем. Једна је ускоугаона са великом оштрином, а друга широкоугаона.

Телевизијски систем има задатак да пронађе комету и њено језгро и обезбеди њихово аутоматско праћење као и да њихову што детаљнију слику пренесе до земаљских пријемних станица. У састав система, разуме се, улази рачунар који ће претходно изоштравати слику и израчунавати координате језгра комете. Највећи део информација са „Веге" моћи ће да се прати на Земљи у директном телевизијском преносу.

До последњег даха

Тринаестог марта 1986. године, неколико дана после проласка совјетских и јапанских сонди, поред Халејеве комете проћи ће сонда 11 европских земаља – „Ђото" – и то на растојању од свега 500 километара. Ако све буде текло како треба, испуниће се један стари астрономски сан: језгро комете биће снимљено у гроплану „Ђото" је права летећа лабораторија оспособљена да бележи све хемијске и физичке процесе у језгру, анализира их и шаље на Земљу. Заштићена је специјалном облогом, али је питање колико ће дуго издржати „бомбардовање" Халеја. Сонда самоубица неће погинути узалуд – до последњег тренутка слаће најдрагоценије информације... Главни задатак „Ђота" је да покуша да открије органске молекуле и помогне решавању велике тајне живота. Снимци које буде слала биће фантастично јасни, захваљујући телеобјективима приказиваће детаље са свега 10 – 30 метара.

После 1986. године Халејева комета се више никад неће изгубити у мрачном и треперавом космосу. Џиновски телескопи са Хаваја, зеленчука на Кавказу, Монт Паломара, моћи ће да је гледају како се удаљава и постаје све мања и мања, тамо до 1990. Тада ће космички телескоп који ће НАСА лансирати у августу 1986. и други џиновски телескопи будућности, с пречником од 10 – 25 метара, моћи да ухвате њен слаби сјај све до најудаљеније тачке орбите коју ће достићи 2024. године. После тога Халејева комета ће, као по неком космичком часовнику, кренути натраг према нашој планети где ће се поново видети 2062. године.

* * *

Хоће ли ова „игра" између комете, Сунца и Земље потрајати заувек? Свакако не. По свему судећи комете нису вечне. Сваки пут кад прођу поред Сунца ризикују да им се језгро разломи и отопи, да им експлодирају „гасни џепови". Такву судбину доживела је комета Вест 1976. године. Па иако је Халејева репатица издржала толике проласке поред Сунца, и никад му се није превише приближила, једног дана и она ће истрошити резерве гаса и леда. Изгубиће своју дивну светлуцаву „косу" и раскошан реп и вртети се око наше звезде као гола стена. Али, утешимо се. То се може догодити тек за неколико десетина милиона година. У међувремену искористимо незаборавan небески спектакл који нам се нуди. Неће га бити следећих 76 година.

В. Милићевић-Смиљанић

Тренутно се Халејева комета налази на нешто више од 159 милиона километара од Земље, у сазвежђу Водолија и приближава се Сунцу брзином од 27 км у секунди. Голим оком може се посматрати све до краја јануара на Северној хемисфери. Њена блиставост не може овде довољно да се примети због светлости џиновских градова, али ће се зато у априлу појавити на јужној полулопти у свом пуном сјају.

НЕ ТЕЛЕФОНИРАЈ, ЧЕКАМ ГАЗДУ!

Није сваки пас изгубљен само зато што се изгубљено шетка по плочнику и нервозно осврће око себе. То је на основу личног искуства научио један добронамерни туриста док је шеткао ули-

цама енглеског града Беферда. Пошто је у размаку од петнаестак минута два пута прошао поред истог пса који се вртео испред улаза у један паб, странац помисли како би био ред да помогне изгубљеној кучи. Скинуо му је огрлицу с телефонским бројем власника, ушао у говорницу и таман када се спремао да назове газду, угледао и пропратни текст: „АКО САМ У БЛИЗИНИ КАФАНЕ, НЕ ТЕЛЕФОНИРАЈ. ЧЕКАМ ГАЗДУ." ■

КЕНТАУР СТИГАО ПОСЛЕДЊИ

Шкотланђанин Џими Даф из Единбурга открио је још у 18. веку рупу у правилима коњских трка. Пронашавши да баш нигде не пише да коњ мора да има четири ноге и реп, с пуним правом је стао на старт коњских трка у Личу. На знак за почетак Даф је појурио повијен у струку као џокеј и шибајући се с времена на време бичем.

На циљ је стигао последњи. ■

КАД СЕ ЕНГЛЕЗ ПРАВИ – ЕНГЛЕЗ

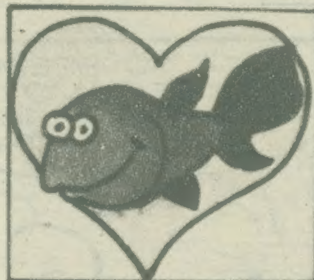
У парку краљевске палате у Лондону с времена на време приређују се пријеми на којима присуствује и по хиљаду званица. Овог лета на забави је био, између осталих, и брачни пар Голдспинк. Пио се чај и служили су се ситни колачи.

Кад су келнери прошли с великим послужавницима на којиам се пушио врели напитак, господин Голдспинк је узео једну шољицу чаја. Одмах је видео да на шољи нема дршке али, баш као типични Енглез, направио се невешт. Касније, кад су купили посуде он је скренуо пажњу једном келнеру на „дефектну" шољицу. С обзиром да је и келнер типичан Енглез, хладно му је одвратио да то и није шољица већ посуда за шећер. ■

ИЗВОЛ'ТЕ УПАРКИРАЈТЕ ВАШУ МАЗГУ

И стари Римљани имали су паркинге, с тим што су паркирали оно што су имали. Обичан плебс имао је махом мазге, па тако у непосредној близини римског Форума и данас може да се види велики камен на коме пише: „Toti emul esti". У преводу: „Овде вежите муле". ■

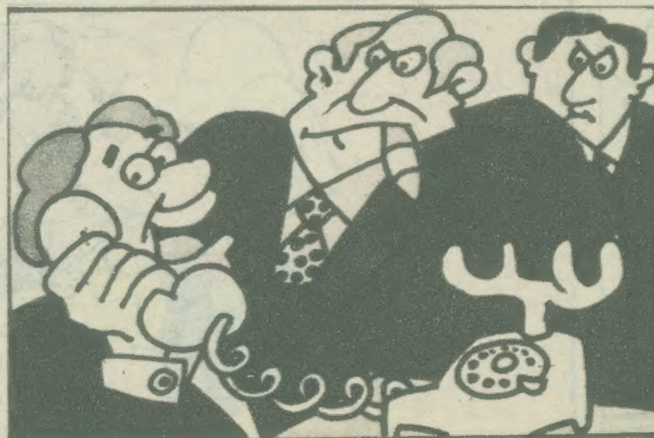

НИКАКВА ЗАБРАНА, ЧИСТА ЉУБАВ

Шта значи табла с натписом „Волите рибе"? У неким другим деловима света могла би да значи све и свашта, али у Јапану само једно: „Забрањено пецање." ■

ПОСЛОВНИ РАЗГОВОРИ ЛИЧНЕ ПРИРОДЕ

Ко каже да је телефонирање на државни рачун наш изум? Американци, додуше, телефонирају мање на државни, а више на рачун своје компаније, али у суштини раде исто: троше туђе паре за сопствене разговоре. Једно испитивање је показало да запослени Американци годишње проведу недељу и по дана ћаскајући на приватне теме. Или, другачије изражено, широм САД људи по шездесет и два сата воде личне разговоре у радно време. Испада да су најважнији пословни разговори сасвим личне природе. ■

НЕ НАРОЧИТО ОЗБИЉНА УБИСТВА

Телевизија је гадна ствар. Кад једном нешто изјавиш, готово је. Један командир Скотланд јарда изјавио је недавно пред камерама, а за најширу јавност, како „У Лондону нема више од шездесет убистава годишње, а сва нису озбиљна. У неким случајевима је, рецимо, реч само о мужевима који убијају своје жене." Савршен пример умиривања јавности. Нарочито женске. ■

БИЛИЈАРСКИ ДВОБОЈ

После добре вечере нема ничег пријатнијег од тихе игре билијара. Бар тако су мислила господа Ланфан и Мелан, обојица чистокрвни Французи. Али, тек што су почели да играју, настала је препирка. Прво око ситница као што су правила и резултат, а онда су прешли на озбиљније теме: колико је ко новца уложио, код кога је креда, и слично. У року од неколико минута избила је жучна свађа.

Док су пљуштале псовке и клетве, Ланфан и Мелан сложили су се само у једном – да су један другом толико укаљали част да постоји једини начин да се љага спере. Дакле, двобој! Ту су, сада већ бивши пријатељи, изгубли сваки смисао за процену ситуације, а били

су и толико узрујани да нису имали стрпљења за чекање уобичајеног дуела у зору са секундантима. Решили су да мегдан поделе одмах, на лицу места, билијарским лоптицама са удаљености од десет корачаја.

Коцка је хтела да први на потезу буде господин Мелан. Он је с билијарског стола узео црвену лоптицу, подигао руку, добро нанишанио и „испалио" пројектил од слоноваче господину Ланфану право међу очи усмртивши га на месту.

Ово се догодило 1834. године. ■

ЈА ИЛИ СВЕТСКА КРИЗА

Винстон Черчил је много тога написао, а доста је оних који су још тада тврдили да је при том ретко пропуштао прилику да себи додели кључну улогу у збивањима свога времена.

Ова Винстонова слабост силно је забављала конзервативног политичара грофа Артура Белфора. Када је 1929. Черчил завршио четврту и последњу књигу свог новог дела, гроф једноставно није могао да се уздржи и не изјави:

– Винстон је управо написао четири тома о себи и назвао их „Светска криза." ■

Илустровао Зоран Јовановић

ПАЈА ПАТАК

ДА, ДА... СПРЕМАН САМ...

...ЈЕ Л' МОГУ ДА ПОЧНЕМ?

БОНЖУР, ДРАГИ ГЛЕДАОЦИ! ДОБРО ДОШЛИ У КУХИЊУ ВЕЛИКОГ МАЈСТОРА ПАТКА!

ДАНАС ЋЕМО ПРАВИТИ ТОРТУ „**НОВОГОДИШЊЕ ИЗНЕНАЂЕЊЕ**"!

ПРИПРЕМЉЕНУ МАСУ СТАВЉАМО У РЕРНУ ЗАГРЕЈАНУ ДО 450°...

ЗА ТО ВРЕМЕ ПРИПРЕМАМО СМЕШУ ШЕЋЕРА У ПРАХУ И ЦИМЕТА...

ПЕЋНИЦУ НЕ СМЕМО ОТВАРАТИ БАР ПОЛА САТА...

... И НА КРАЈУ... ЕВО, **НОВОГОДИШЊЕГ ИЗНЕНАЂЕЊА!**

7/21

ЈЕДНА ЛЕГЕНДА ЈЕ СРУШЕНА

РОБИН ХУД ЈЕ БИО ВРАТАР

ЧИТАВА ВОЈСКА ИСТРАЖИВАЧА НАСТОЈАЛА ЈЕ ДА ОТКРИЈЕ СТВАРНИ ЛИК ЛЕГЕНДАРНОГ ЈУНАКА. И ТО ИМ ЈЕ УСПЕЛО...

У позадини многих митова средњег века леже трагови стварних историјских догађаја и личности. Готово је сигурно да је некад постојао краљ Артур, па чак и ако није седео за округлим столом, и ако су многе приче о његовим витезовима чисте измишљотине. Драматична збивања у епу о Роланду засвована су на стварном догађају када је приликом преласка Пиринеја из заседе била нападнута Шарлеманова заштитница у Ронселвалској долини и када је храбри племић Карла Великог гроф Роланд био убијен (али нису га убили Арапи, како је опевано у песми, већ Баски).

Тако је по предању у средњовековној Енглеској живео одметник Робин Худ, окружен Шервудском шумом, ловећи краљевску дивљач и са седморо својих оданих људи пљачкао богате и помагао сиромашнима. Овај вешт ловац, обучен у зелено, успео је да надмудри подлог и окрутног шерифа из Нотингема, да спасе краља Енглеске из замке која се ковала иза његових леђа, и на крају, да буде достојно награђен за своју племенитост и храброст.

Упитати се каква историјска истина лежи иза приче о Робину Худу изгледа као нешто најприродније. Међутим, војска истраживача-историчара настојала је да одгонетне прави идентитет Робина Худа и његових „веселих људи"

Откриће из судског регистра

Познато је да је легенда о Робину Худу већ била популарна крајем четрнаестог века. Прве испеване баладе о њему датирају из 15. века, док је потпуна верзија приче дата у балади „Доброчинство Робина Худа" (штампаној почетком 16. века, мада је састављена знатно раније).

Професор Џон Белами (писац књиге Робин Худ: Историјско истраживање) отпочео је исцрпно трагање – путем упоређивања средњовековних судских списа – за истином правом јунаку Шервудске шуме. Наиме, хронике тога доба су искључиво посвећене политичким походима високог племства; за људе нижег порекла у њима није било много места. Зато, с друге стране, постоји обиље података из судских сведочанстава који говоре о преступима и кажњавању хиљада обичних људи. Из ове хрпе материјала израњају два прилично убедљива кандидата да попуне упражњено место легендарног Робина.

Први је Роберт Худ из Јоркшира, чије име налазимо у судском регистру бегунаца и отпадника 1228. и поново 1230. године. Други је Роберт Худ из Вејкфилда, опет Јоркшир, који је живео почетком 14. века, и о коме налазимо више података који се уклапају у причу.

Још је у деветнаестом веку историчар и антиквар Јозеф Хантер указао да би Роберет Худ из Вејкфилда био личност која би најпотпуније одговарала митском јунаку. Роберт Худ је живео за време владавине Едварда II; а списи из тога доба јасно говоре да је крајем 1323. краљ Едвард II често крстарио шумама Ланкастера и Јоркшира на путу за Нотингем. Управо у то време је један број најамника са господског имања у Вејкфилду био у невољи због учешћа у побуни грофа Томаса од Ланкастера. Судски папири кажу да је Роберт Худ имао кућу управо на земљишту које је краљ себи припојио, кажњавајући тако бунтовне поданике. Најамници тих поседа су, разуме се, били стављени ван закона. Затим, постоји сведочанство из новембра месеца исте године о плати која је додељена извесном Роберту Худу, вратару краљевских одаја. Рачуни о исплатама престају 1324. године, када је Роберт Худ напустио службу.

О томе, већ поменута балада „Доброчинство Робина Худа" приповеда како је „врли Краљ Едвард" прерушен дошао у Нотингем. У Шервудској шуми он сусреће дружину Робина Худа; након што је Робин краљевски угостио прерушеног Едварда управо месом јелена из краљеве шуме (дивљачи која се није смела ловити, под претњом смртне казне) и до

■ НАСТАВАК НА СТР. 12

■ НАСТАВАК СА СТР. 11

суза га забавио својом духовитошћу и смелошћу, Едвард му је опростио његова дела почињена ван закона и узео га у своју службу. Али Робин је венуо на двору и убрзо га напустио; вратио се у шуму свом пређашњем животу одметника.

Хантер је нашао да постоји упечатљива коинциденција: Роберт Худ из Вејкфилда је стављен ван закона због учествовања у Ланкастеровој побуни, срео је краља Едварда II крајем 1323. године и било му је опроштено. Био је постављен у ранг високе краљеве послуге, али му живот на двору није пријао и он је у току следеће године напустио службу.

Говерова крв

Професор Белами се надовезује на ову верзију, уводећи на историјску сцену још неке кључне фи-

Илустровао: Брана Јовановић

гуре. Шериф од Нотингема је идентификован као Хенри де Фокамбер. Он је према евиденцијама био шериф од 1318–1319. и поново од 1323–1325. године. Уз то овај високи чиновник је све време свога службовања уживао лошу репутацију. Хенри де Фокамбер поред свега је био и сусед Роберта Худа и може лако да се претпостави да је међу њима дошло до сукоба. Отприлике у исто време Белами проналази у судским документима и Џона ле Литела из Јоркшира – односно Џона Литлџона. Овај је 1318. године био оптужен за провале, а 1323. прогоњен због забрањеног лова на дивљач. (Сећате се грдосије по имену Мали Џон. Он је у причи Робинов другар.) По многима, ипак најзначајније откриће зове се Сер Ричард Ли – витез кога је према балади спасао Робин Худ. Сер Ричард се задужио код похлепног опата из Јорка, остављајући му свој посед у хипотеку. Робин Худ налази новац да плати дуг, да иронија буде већа, пљачкајући ризницу опатије.

У балади састављеној знатно касније као „Говерова крв". То упућује на песника из тог времена Џона Говера а све то заједно, да је Говер опет имао неке везе са Сер Џоном Лијем од Хартфордшира. Овај је пак био управник краљевског домаћинства 1360. год. Дотични Џон Ли зна се имао је ујака Ричарда који је од 1318. до 1321. био свештеник у Арксију, у близини Донкастера. То је, иначе недалеко од Вејкфилда, родног места Роберта Худа. Касније у животу, након што је напустио Јоркшир, Ричард Ли показивао је склоност да се задужује. Стога се заиста могло да догоди да је као залог за позајмицу дао своје имање. Касније се Ли, ослободио дугова уз помоћ Робина Худа.

Цело тумачење ове комплексне везе између Говера, Сер Џон Лија и Ричарда Лија на једној страни, и Робина Худа на другој, заснива се на историјском податку да је Сер Џон Ли 1368. отпуштен из краљевске службе под оптужбом да је чинио разне злоупотребе и лоше послове. Око тог догађаја Белами плете целу причу. По њему, балада о Робину Худу је написана руком плаћеног хроничара, да би међу члановима дворске свите повратили углед његовог породичног имена укаљаног отпуштањем. Аутор је то постигао доводећи у везу Лијево име са чувеним и популарним одметником Робином Худом. Ако је породица Ли била блиска песнику Говеру овај би лако могао да буде аутор баладе. Он је тако обновио још свеже успомене везане за владавину Едварда II; па и она сећања на одметника, а затим краљевског вратара Роберта Худа од Вејкфилда. Песник је претворио свештеника Ричарда Лија у витеза, да би причу направио што привлачнијом. Уз то је као миље следила сага о популарним народним отпадницима. Циљ је, међутим, био јасан; требало је да се докаже честитост једне породичне лозе, као и учесталост сплетки високог племства и свештенства с циљем да понизи и стави на стуб срама невине и поштене људе. Поука из прошлости требало би да врати изгубљену репутацију Сер Џону Лију.

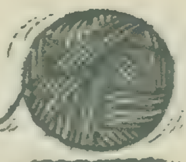
До данас остаје неразјашњено да ли је и коначни облик баладе састављен у пропагандне сврхе, да би се ширио по двору, или је то дело искључиво народног предања о храбрим врлим одметницима.

Ван сваке сумње, међутим, да је особеност 14. века у Енглеској баш осионост локалних шерифа и суровост правде коју су они спроводили. Мрачни век је обиловао побунама и одметницима, интригама и заверама. Стога и популарношћу несебичних јунака попут Робина Худа.

Д. Л.

■■■

Иначе, о бунтовничком духу Робинове покрајине Нотингемшајр, говори и податак да је у време највећег штрајка рудара, 1984. и почетком 1985. године, то била једна од само две до три области у читавој Енглеској која се није прикључила штрајку.

У четвртак, 8. фебруара, освануо је облачан дан. Мраз је попустио па сам, само у џемперу, испратила Бошка који је кренуо у Београд да из болнице изведе Ају, нашу млађу девојчицу. Требало је да се врати сутрадан, а како се петком обично тешко долази до аутобуских карата, унапред је резервисао места за 6 по подне. Кад је замакао у поток, вратила сам се у кућу. Чекало ме је хиљаду послова: да дам доручак Исти и Суну, оперем судове, донесем воду с пумпе, наместим кревете, подсирим млеко. Нисам ни приметила да је почео да пада снег. Тек предвече видела сам да су пахуље крупне и густе и да су околна брда под дебелим покривачем. „Бошко ће морати да прти стазу", помислила сам и машила се за прекидач да упалим светло. Није било струје.

Вечераћемо раније па у кревет, одлучила сам. Ионако сам била уморна. Иста и Сун су хтели да им испричам причу: једва сам је завршила. Савладао ме сан. Ујутру сам, као и обично, устала рано. Требало је да нахраним краву, кокошке. Умила сам се, на брзину обукла и ухватила за кваку. Али, врата нисам могла да отворим. Снег их је завејао допола. Погледала сам кроз прозор: нападао је до доње ивице рама. Међутим, нисам мислила да треба да бринем. У овој кући, на Руднику, провела сам већ седам зима и често се дешавало да будемо завејани. Некако сам успела да одшкринем врата и ашовом направим пролаз. Извукла сам се поребарке и направила стазу до пумпе, штале и кокошињца. Док сам се вратила, већ је била прилично затрпана.

После ручка решила сам да очистим стазу до потока за случај да се, као што је и требало, Бошко данас врати. У том тренутку нисам имала појма да тако нешто не долази у обзир јер је на Ибарској магистрали обустављен саобраћај.

Колико ли ће ова вејавица да потраје? Ако ујутру не будем успела да изиђем, шта ће бити са кравом? За себе и децу имала сам довољно хране. Од глади нећемо умрети. Али, од снега... Шта ако, под тежином, попусти кров?

Страх од беле смрти

Ту ноћ нисам ни тренула. Да је јутро знала сам по сату: у соби је владала тама јер кроз прозор није ни могла да продре никаква светлост. Тресла сам се док сам се облачила али не од зиме већ од страха. Сад се нисам бојала само за Ају и Бошка већ и за нас троје: била сам уверена да ће нас снаћи бела смрт. Наложила сам ватру и дала деци да једу. Сама нисам могла. Дуго сам се мучила да врата отворим таман толико да се провучем кроз њих. Снег је био висок већ око три метра тако да сам једва успевала да ашовом раскрчим стазу. Морала сам да га бацам високо изнад главе. Нахранивши стоку вратила сам се у кућу: нисам имала воље низашта. Ни сама више не знам како смо провели остатак дана, али добро памтим да је увече почело да ме хвата очајање. Снег није престајао да пада.

Четвртог дана била сам већ потпуно изван себе. Осим наших гласова није се чуо никакав други звук. Планина је била нема. А снег није престајао да пада. Почела сам да халуцинирам: час сам видела Ају и Бошка како загрљени леже мртви у снегу а онда бих, сасвим јасно као да је тик до мене, видела

ПОЧЕЛЕ СМО ДА ВИЧЕМО ИЗ СВЕГ ГЛАСА. АЛИ БУКА МОТОРА ЈЕ БИЛА ТОЛИКА ДА НАС НИКО НИЈЕ ЧУО. ЗАР ЈЕ МОГУЋЕ ДА ЋЕМО УМРЕТИ, ТУ ТАКО РЕЋИ НА ЊИХОВЕ ОЧИ?

Бошкову руку у капуту у којем је и отишао. Те две слике смењивале су се са оном како нас троје лежимо под срушеним кровом.

У понедељак ујутру, то је био већ пети дан како је Бошко отишао, више нисам могла да издржим у кући. Страх од беле смрти био је тако јак да сам одлучила да је што пре напустим. Шта се напољу дешава нисам знала, осим да снег и даље пада. Кад сам успела да отворим врата, чула сам звуке с магис-

НАЈДУЖИ ПУТ

трале. То ме је охрабрило. Бићемо спасени кад стигнемо до ње: сигурно ће неко пристати да нас прими у ауто и одвезе до Милановца. Оно што у том часу нисам знала је да звуци које сам чула не потичу од аутомобила већ од булдожера који су покушавали да рашчисте потпуно завејани пут.

Где је друм?

Нахранила сам децу, добро их натронтала, што иначе не радим, спаковала торбицу с нешто одеће и узела ашов. Без њега не бисмо успели да пређемо ни пола метра. Затим сам написала цедуљу, коме, не знам, да више не могу да издржим у кући и да одлазим с децом.

Већ од самих врата почело је мукотрпно пробијање кроз снег. Ипак, успели смо да се спустимо до потока и кренемо низ њега. Вода је местимице била плитка а местимице толико дубока да није долазило у обзир да се прегази. Често смо због тога морали да залазимо у шуму.

Сада ми је једина мисао била да се некако докопамо гараже која се налази неких педесетак метара од друма. Била сам уверена да ће нас неко одмах видети. Али, још нисмо били ни пола пута до ње (од наше куће до друма иначе има око 800 метара) кад су ми испале рукавице у воду и руке почеле да се смрзавају. Кад сам најзад стигли до гараже, друм се уопште није видео. Снег је ту био преко два метра, што је значило да ће нас тешко приметити. Поглед на децу ме је избезумио: Иста је била без капи крви у лицу а Сун је дрхтао као прут, усне су му биле потпуно модре и причао је нешто потпуно без везе. Успела сам да пређем још неки метар. Прсти су ми се потпуно укочили од хладноће, више нисам имала снаге. Било је готово. Бар тако сам помислила. А онда сам угледала три булдожера: просто су милели.

Спас у последњи час

– Иста, хајде да зовемо у помоћ! – рекла сам и почела да вичем из свег гласа. Придружила ми се. Али, бука мотора је била толика да нас нико није чуо. Зар је могуће да ћемо умрети, ту, тако рећи на њихове очи? Узела сам Суна у наручје и закорачила: ноге су ми пропале у снег и даље нисам могла. Иста је и даље викала и махала рукама. А онда нас је, из трећег, последњег булдожера угледао један од радника. Одмах су стали, изишли и довикнули нам да не мичемо. А ми то нисмо могли чак и да смо хтели. За неколико минута раскрчили су путељак који је водио до гараже. Најпре су зграбили Суна и снажно почели да га трљају: дете је било у бунилу. Затим су стигла кола саобраћајне милиције. Милован Јелић и његов колега, представио се као Поп, пребацили су нас до кафане претворене тих дана у прихватни центар за оне које је вејавица затекла на магистрали. Убрзо је стигла и хитна помоћ. У последњем часу: да му нису указали помоћ, Сун би умро за десет минута. Иста је била, на неки начин, најбоље, потпуно промрзла али довољно присебна да објасни ко смо. Ја сам била на ивици нервног слома: шоља с тацном коју су ми пружили поскакивала ми је у руци.

Ту ноћ провела сам у грозници а следећег дана пребацили су нас у једну од сеоских кућа. Два дана касније стигао је Бошко са Ајом. Када је чуо прогнозу времена и обавештење да је магистрала у прекиду, остао је код пријатеља у Београду: није ни помињао да крене по таквом невремену. Сачекао је да снег престане а онда преко Крагујевца кренуо кући.

Кући смо се вратили са Суном који се у међувремену довољно опоравио. Овог пута није нам требало седам пуних сати да пређемо осам стотина метара. Све је опет било као пре – завршила је своју причу Браила Мандић, млада жена која се са троје деце и супругом вратила животу у природи. Упркос искушењима кроз која је пролазила и пролази, не жели да га мења.

□ □ □

Пуних седам година Браила и Бошко Мандић из Новог Сада трагали су за местом где би били далеко од градске вреве. Допадала им се Лика, али су се бојали оштре климе. Обишли су Босну, Херцеговину, Далмацију, провели ноћи над картом Југославије. Оно што су желели нашли су на Руднику: кућу шћућурену на ћувику окруженом шумом. Уместо вештачких трепавица Браилу је чекало лепљење порушених зидова блатом. Кад би петомесечна Иста заспала, она је, у најбуквалнијем смислу речи, градила свој дом. Исплатило се. Живи, баш како су она и Бошко желели, на земљи и од земље. У природи. Одвојени од света, физички, али окренути њему више него пре. И деци. Много више него што би то били у граду. У њиховим именима сажели су мото свог живота: Иста је добила име по истини, Аја је тако названа по жељи сестре а Сун по Сунцу.

Олга Вукадиновић

Илустровао Драгутин Њежић

DIK BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

Илустровала Босиљка Кићевац

БАШ ЛЕПА КАЛОСП... КАКО ОНО БЕШЕ?

Одавно се зна да је најдужа реч у нашем језику **престолонаследниковица** – 22 слова. Узета у падежу и поисвојном облику она може да дотера до 26 слова **престолонаследниковичиноме** или **престолонаследниковичинима.** Неки љубитељи рекорда веровали су да ће добити још два слова више ако кажу „пријестолонасљедниковица" по ијекавском. Правопис, међутим, прописује и у ијекавском облик **престолонасљедниковица** (дакле само са **љ** уместо **л**) по оном правилу које каже да иза групе „сугласник + **р**" не долази **ије** ако је слог кратак: **пријевод** али **преводити**, па тако и **пријесто(л)** али **престолонасљедник.**

У Вујаклијином речнику страних речи још пре рата је била забележена реч **калоспинтерохроматокрена,** грчка сложеница која означава водоскок осветљен шареним светлима. Она је за два слова дужа од **престолонаследниковице**, али је питање да ли ју је изван тог речника ико икада употребио. Разнобојни водоскок постоји испред зграде СИВ-а у Београду, али од многобројних шетача који у празничне вечери долазе да му се диве још ниједног нисмо чули да каже: „Баш лепа калоспинтерохроматокрена!"

У наше доба учених сложеница страног порекла све је више, па се може очекивати вишеструко обарање рекорда. Последњих година, рецимо, доста се говори о **деметрополизацији** (расељавању културних и других установа из већих градова у мање). Од тога је лако створити придев **деметрополизациони** или **деметрополизацијски**; за онога ко је против деметрополизације рећи ћемо да заступа **антидеметрополизацијски** став. Али тај став може да буде и лажан, привидан, дакле **псеудоантидеметрополизацијски.** Ставите то у падеж (рецимо „Не слажемо се са псеудоантидеметрополизацијским тежњама које..." итд.) и добили сте тридесет слова у једној речи!

Некада су овакве грдосије од речи састављане претежно шале ради. У Енглеској, у 16. веку (када су учени људи још углавном писали на латинском језику) прочула се као најдужа реч honorificabilitudinitatibus. Не зна се ко ју је смислио, али први пут је забележена 1548. године. Значи напросто „почастима" или „достојанствима": начињена је од именице honor (част) на коју је додато неколико придевских и именичких наставака, а онда је све то стављено у падеж (датив или аблатив множине). Отприлике као кад бисмо ми уместо „почастима" рекли „опочаствованошћењима", да буде што дуже. Само на латинском то много достојанственије звучи.

Неколико енглеских писаца друге половине шеснаестог века употребило је ову реч у хумористичке сврхе. Најпознатији пример је из Шекспирове комедије „Узалудни љубавни труд", где у петом чину један лакрдијаш каже другоме: „Ти од главе до пете ниси толико дугачак као honorificabilitudinitatibus."

Знатно дужу популарност је уживала реч precipitevolissimevolmente, која је скована негде у 17. веку, а и данас је Италијани наводе као најдужу реч свога језика. Изведена је од придева precipitevole (нагао, журан) на сличан начин као и малочас поменути латинизам – гомилањем наставака, тако да упркос дужини не значи ништа више него „веома нагло" или „наврат-нанос". У свим речницима италијанског језика реч precipitevolissimevolmente носи ознаку „шаљиво".

Постоји у италијанском и једна знатно дужа реч, али је до те мере неозбиљна да је ни речници не бележе. То је глагол disarcivescovoscostantinopolizzare, сложен од именица arcivescovo (изг. арчивескова: архиепископ) и Costantinopoli (Константинопољ, Цариград). Јавља се само у једној од оних шаљивих реченица за ломљење језика, какве су код нас „Наврх брда врба мрда" или „Поп покопа попу боб". Реченица (зна је свако италијанско дете, али тек понеко уме да је изговори) гласи:

„Se l'arcivescovo di Costantinopoli si volesse disarcivescovoscostantinopolizzare, vi arcivescovoscostantinopolizzereste voi per disarcivescovoscostantinopolizzare lui?"

То би се најдословније могло превести: „Кад би архиепископ од Цариграда хтео да се разархиепископоцариградн, да ли бисте се ви заархиепископоцариградили да разархиепископоцариградите њега?"

Смисао је очигледно: „Кад би цариградски архиепископ хтео да се одрекне чина, да ли бисте га заменили?" Али ако се тако кратко и просто каже – онда више уопште није занимљиво!

Иван Клајн

ПРВИ ПУТНИЧКИ ЛЕТ ОД ПАРИЗА ДО ЛОНДОНА

КАКАВ ХРАБРИ БЕЗВЕЗЊАКОВИЋ

Пругасто маче које га је пратило на сваком лету, било је популарно отприлике колико и сам Моазан. На последњем лету имало је више среће од господара.

ПРВИ ПОКУШАЈ ЏОНА МОАЗАНА ДА ПОЛЕТИ ПРОПАО ЈЕ ЈЕР АВИОН НИЈЕ ХТЕО ДА СЕ ОДЛЕПИ ОД ЗЕМЉЕ. СРЕЋНА ОКОЛНОСТ, С ОБЗИРОМ ДА У ТО ДОБА ЈОШ НИЈЕ НИ ЗНАО ДА УПРАВЉА. КАСНИЈЕ ЈЕ НАУЧИО, УСПУТ СЛУПАО ТРИ ДО ЧЕТИРИ АВИОНА, ПОСТАВИО ПАР РЕКОРДА И ПОТРОШИО ДЕВЕТ ЖИВОТА.

Пре седамдесет и пет година обављен је први путнички лет на линији Париз–Лондон. Путник се звао Албер Филе и био је принуђен да оно мало простора у отвореној пилотској кабини дели с једним преко сваке мере самоувереним америчким пилотом и, део пута, с мачетом по имену „Париз–Лондон". Лет је трајао три недеље.

Пилот, тридесетпетогодишњак из Чикага Џон Бевин Моазан, волео је да самог себе назива „краљем авијатичара". При том га, очигледно, ни најмање није збуњивала чињеница да је до тренутка када је сместио Филеа у расклиматани двокрилац марке „блерио" и из Париза се упутио ка Лондону за собом имао укупно четири лета.

Руски рулет

У тренутку када је Џон Моазан објавио своју намеру да од Париза лети до Лондона, успеси у авијацији још су се мерили минутима проведеним у ваздуху. Прелетање Ламанша представљало је неку врсту руског рулета из кога су живу главу извлачили само асови какав је Луј Блерио, човек који га је први и прелетео годину дана раније. Џон Моазан нипошто није био ас. У ствари, Џон Моазан о летењу и авионима тако рећи ништа није знао.

Да су авиони и летење једино на свету што га занима открио је у Паризу 1909. у својој тридесет четвртој години. У томе су му много помогле две ствари: дивљење које су изазивали француски пилоти и хиљаде гледалаца спремних да добро плате како би видели њихове вратоломије. Авантура плус могућност лепе зараде: Џон Моазан од живота није тражио више.

У року од три месеца изнајмио је радионицу и саградио први од два „футуристичка" метална једнокрилца. Првенац је мало поскочио и потом се приковао за земљу одлучно се опирући настојањима пилота да се вине у ваздух: срећна околност, с обзиром да овај тада још није ни научио да лети.

Некако у то доба Џон Моазан се помирио са чињеницом да ће пре него ли полети ипак морати да види како се то заправо ради. Уписао се у школу Луја Блериоа. После другог лета имао је у џепу летачку дозволу. Одмах је купио једнокрилац „блерио XI-2" и сјурио се у Париз да пријави своје учешће у „Кружној трци Истока". То што су се на такмичарској листи поред њега налазили све сами асови као да га се уопште није тицало. Организаторе је пријава „лудог Јенкија" силно развеселила. Човек има права да од себе прави будалу, ако баш хоће.

Будала је у међувремену успела да наговори славног француског пилота Ролана Гароса да му буде помоћник. Шћућурен иза његовог седишта помоћник је пилоту на уво извикивао упутства захваљујући којима је, вероватно, Моазан успео да срећно прелети прописану руту с једног на други крај града.

Пласман „лудог Американца" није био вредан помена, али новине нису могле а да не забележе како је управо он извео први путнички лет изнад Париза.

Јенки је луд

„Mais vous êtes fou, Monsieur", узвикнуо је Луј Блерио и тако Американцу на француском саопштио како мисли да је потпуно луд. Лет од Париза до Лондона! Вест се зачас проширила, а с њом и приче и предвиђања нимало ружичаста по ћакнутог Американца. Када је Моазан мртав хладан саопштио још и то како намерава да са собом поведе путника, свог механичара Филеа који се у животу није одлепио од земље, сви су закључили да је Јенки чак безнадежно луд.

У 5.45 часова 16. августа 1910. године Моазанов „блерио" узлетео је са аеродрома Иси код Париза. У кабини се налазио и Албер Филе који је, разуме се, сад већ знао да лети, али не и где и колико далеко јер му његов газда о томе није рекао ни реч.

У Амијен су стигли у 7.30. Лет је настављен следећег јутра, овога пута ка Калеу, на обали Ламанша. Сто дванаест километара лета прошло је без икаквих тешкоћа. Џон Моазан је имао потврду за оно што је одувек мислио: ништа лакше од летења. При том је први пут нашао за сходно да са собом понесе и компас који је употребљавао тако што га је за све време лета држао међу коленима.

Када су слетели, у Калеу је дувао ветар. Други су његову јачину одређивали паљењем шибице. Ако би ветар био довољно јак да је угаси, остајали су на земљи. Моазан се није потрудио ни да је запали. Лондон и слава били су свега 144 километра далеко. До тог тренутка путовање је трајало 17 сати. Није имао намеру да га непотребно продужава.

За мање од сата по узлетању из Калеа, Моазан и Филе били су на енглеској страни Ламанша, у Тилманстоуну. Сутрадан је „Дејли мирор" освануо с крупним насловом: „ПИ-

Моазан је био толико славан да је и све што му је припадало изазивало усхићење. Отмена њујоршка робна кућа „Ванмејкер" изложила је у предворју његов авион: отмене муштерије могле су тако до миле воље да се диве летелици свог идола.

Само на авијатичарском митингу у Њујорку 1910. Моазан је успео да слупа три авиона и да публици такорећи свакодневно приушти по једну спектакуларну ломљаву из које се неким чудом увек извлачио неозлеђен.

ЛОТ ПРЕЛЕТЕО ЛАМАНШ С ПУТНИКОМ... ПОЧЕТНИКОВ ПЕТИ ЛЕТ".

Браво, месје Џон

Неки кажу да је Моазан тиграсто маче коме је, сасвим у свом стилу, надену име Париз–Лондон добио од једне обожаватељке у Тилманстоуну, други да му се придружило касније. Било како било, новинари су се спремно дочепали приче о летећем мачету. Неустрашив, млад и уз то још и згодан Американац и маче које с њим путује! И најуздржаније даме нису могле а да не осете неку пријатну топлину око срца. Џон Моазан није намеравао да их лиши те искрице среће. Париз–Лондон остаће његова маскота до краја живота.

Ако је улога маскоте да доноси срећу, за ово маче се то нипошто не би могло рећи. Моазан је 264 километра од Париза до енглеске обале превалио за мање од 18 сати. За остатак пута, раздаљину од свега 104 километра, биће му потребне две и по недеље у току којих се седам пута принудно спуштао.

Последње је морало бити и најтеже: на свега 36 километара од Лондона Моазан је две и по недеље остао прикован за земљу због јаког ветра. На истеку првих седам дана издало га је стрпљење које ионако никада није имао: само што је узлетео, налет олујног ветра бацио га је поново на земљу. Пропелер се сломио од ударца, точкови искривили, жице попуцале, а крила се оштетила. Моазан и верни Филе остали су неозлеђени, па је пилот могао да, драматично упирући прстом у крш, узвикне: „То ће ме пребацити до Лондона!"

Новинари су били одушевљени. Листови су објављивали исцрпне дневне извештаје о напредовању оправки, временској прогнози, Моазановом расположењу, чак и Филеовој слабости према енглеском пиву.

Шестог септембра ветар се коначно смирио и Моазан је узлетео. У 5.23 његов „блерио" направио је три круга изнад Лондона и упутио се ка једном игралишту за крикет. Услед преоштрог угла под којим се спуштао, одисеју је завршио с „носем" у земљи, још једним уништеним пропелером (четвртим по реду од напуштања Париза) и оштећеним стајним трапом.

Лондонски „Дејли експрес" је написао: „Може бити да просечна брзина лета господина Моазана није много велика. Али он је окончао путовање... Браво!"

Повређен?! Ни говора

У октобру 1910. године Џон Моазан обрео се у Њујорку таман на време да се упише на листу такмичара „Интернационалног авијатичарког митинга Белмонт парка". Два догађаја изазивала су свеопште узбуђење: трка за куп Гордона Бенета и трка „Кип слободе" која је победнику доносила награду од 10 хиљада долара. Џон је рачунао да су му шансе у оба случаја изванредне.

Оно што му је недостајало у практичном знању, надокнађивао је самоубилачком смелошћу. Учествовао је у свим дисциплинама митинга и готово свакодневно публици приређивао узбуђење спектакуларним ломљавама. На неки волшебан начин, сваки пут се извлачио неозлеђен, с осмехом на лицу и мачетом шћућуреним на рамену. „Повређен?! Ни говора", одговарао је новинарима отресајући са себе прашину.

По истеку десет такмичарских дана, Моазан је слупао три авиона, освојио друго место у трци за куп Гордона Бенета и прво у трци „Кип слободе".

На крају митинга објавио је да оснива путујућу дружину која ће се звати „Интернационални авијатичари". Био је то први професионални летећи циркус у САД и запошљавао је пилоте из Француске, Швајцарске и Америке.

Публика је хрлила на представе као луда. Иако најнеискуснији, Џон Моазан је био звезда. Његова омиљена мајсторија састојала се у томе да искључи мотор и „доједри" на земљу. Штос је увек палио, али је Џон сваки следећи пут морао да изведе нешто бар за трунку вратоломније. „Он више не лети као некада. Тај човек очигледно покушава да види докле може да иде, а да се не убије", забринуто је изјавио његов механичар новинарима.

Последњег дана 1910. године Моазан се такмичио за куп Мичигена. Награду од 4 хиљаде долара добијао је онај ко најдуже остане у ваздуху. Моазан је за древни труп „блериоа" причврстио додатни резервоар с горивом. Увукао се у кабину где га је у специјалној корпици од прућа, склупчано, већ чекало његово маче и махнуо гомили која се окупила у градском парку Њу Орлеанса.

Звезда је мртва – живела звезда

Неколико минута касније приближио се пољани с које је такмичење почињало. Из необјашњивих разлога покушао је да се спусти уз ветар. На десетак метара од земље, „блерио" је, захваћен ваздушним ковитлацем, носем надоле полетео ка земљи и срушио се. Ударац је Моазана, који је упорно одбијао да носи појас, избацио из кабине у оближње грмље.

Када су дотрчали до њега, на његовом лицу више није било чувеног осмеха. Краљ авијатичара био је мртав. Маче Париз–Лондон преживело је несрећу, али је Моазан дефинитивно истрошио свих својих девет живота.

Недељу дана после његове смрти, „Интернационални авијатичари" наступили су у Даласу. „Сан Антонио експрес" је тим поводом написао: „Лет Рене Симона далеко је спектакуларнији од било чега што је Моазан икада извео". Звезда је умрла. Одмах су је заменили новом.

М. Илић

НЕКОЛИКО СПРАТОВА ИСПОД ЗЕМЉЕ

СВЕТ ИЗГУБЉЕНОГ ЏОНА

Чудесна лепота: сталактити и сталагмити.

Централна дворана – ротонда

ТУМАРАЈУЋИ БЕСПУТНИМ ПРЕДЕЛОМ КЕНТАКИЈА ЈЕДАН ЛОВАЦ ЈЕ САСВИМ СЛУЧАЈНО ПРОНАШАО УЛАЗ У ПЕЋИНУ НЕ СЛУТЕЋИ ДА ЈЕ НАЛЕТЕО НА ЈЕДНО ОД СВЕТСКИХ ЧУДА.

Одиста, то је призор из маште. Називају га и светом Изгубљеног Џона.

Видећи тај призор, средином прошлог века, мисионар Били Санди је узвикнуо: „Постоји само једна реч којом би се описала ова пећина – мамутска!" Тако је настао назив за пећински сплет у средњем Кентакију, америчкој савезној држави, по величини без премца у свету.

Мамутске пећине је, сасвим случајно, пронашао један ловац тумарајући за дивљачи дуж обале реке Фрин. Открио је улаз, зашао неколико десетина метара у подземље и престрашен одустао од даљег пробијања кроз тмину. Није ни слутио да се пет спратова испод земље један изнад другога, налазе ходници, дворане и клисуре у дужини од неколико стотина километара!

Мамутске пећине у Сједињеним Америчким Државама проглашене су за национални парк и сврставају се у светска чуда. Савремени свет за њихово откриће свакако треба да захвали ловцу који је крстарио тим забитим пределима. Ипак, он није први човек чија је нога ступила у највеће подземне одаје на свету.

Копао себи гроб

Утврђено је да су се ту још пре хиљаду година пре наше ере комотно кретали Вудленди или такозвани Шумски Индијанци. Племену се изгубио траг око хиљадите године, али је о његовом присуству у Мамутским пећинама остало много трагова. Најупечатљивији је мумија Индијанца пронађена 1935. године. Научници су јој дали име Изгубљени Џон. Претпоставља се да је Џон стругао гипс са зида пећине и да је на њега пала стена тешка пет тона!

У пећинском простору где се температура и влажност никада не мењају Џон је задржао готово истоветан изглед као у време несреће. Али, научници! Изнели су мумију из пећине и пренели у лабораторију како би је помно испитали и за неколико часова на њој се формирало на хиљаде гљивица! Одмах је постало јасно да ће Џон заувек бити изгубљен, па је брже-боље враћен у пећину. Тако му је „спасен живот" јер су гљиве убрзо нестале.

Изгубљени Џон је и сада тамо где је нађен. Туристи га посматрају с великом знатижељом.

Зна се да су Шумски Индијанци залазили у Мамутске пећине због гипса којег ту има у изобиљу, али поузданог одговора зашто им је био потребан – нема. Људи од науке су подељени: једни тврде да су Индијанци користили гипс уместо соли, други мисле да је гипс служио као лек, трећи верују да је употребљаван као подлога за сликање.

Било како било, тек – за време грађанског рата између северних и јужних америчких држава Мамутске пећине су поново оживеле. Овога пута њихове просторије испунили су Црнци, робови, који су ту даноноћно копали шалитру за потребе војске јужњака. Шалитра је била неопходна за прављење барута. Многи копачи ту су ископали себи гроб јер су напоље ретко излазили. Рударска окна и данас су очувана, само туристички водичи ретко помињу услове у којима су Црнци радили.

Лекарева сулуда идеја

Откриће сваке нове просторије у Мамутским пећинама објављивано је у новинама, али се америчка јавност њима посебно бавила 1842. године. Тада је извесни лекар Џон Кроган у једној од највећих пећинских просторија отворио – болницу! Утувио је себи да пећински ваздух и влажност брзо лече, тада неизлечиву, туберкулозу. Болница је, у ствари, била брвнара са 15 постеља. Сва места су одмах попуњена, али је резултат лечења био поразан: два пацијента су умрла после три, неколико после недељу дана, а преостали су побегли! Последњи који је побегао издахнуо је након три месеца.

Кроганова лакрдија узбудила је Американце, али ни изблиза као случај истраживача Флојда Колинса који је стекао славу открићем Кристалне пећине. Жеља да пронађе још један улаз у Мамутске пећине довела га је до Пешчаног отвора где му је срећа окренула леђа: заглавио се у уском пролазу, а на ноге му се сручила огромна стена! Осамнаест дана трајали су натчовечански напори спасилаца да ослободе Колинса. Нису успели ни воду да му дотуре. Људи из свих крајева Америке долазили су и разапињали шаторе у близини грозничаво ишчекујући исход. Довучена је механизација, новине су свакодневно извештавале о очајничкој борби за Колинсов живот.

Све је било узалуд, до истраживача нико није успео да допре и он је 16. фебруара 1925. проглашен мртвим.

Како су настале Мамутске пећине?

Још пре 240 милиона година ту је било море. Тектонска померања Земље довела су до његовог повлачења. Остало је блато, шкољке и песак. Све то стопило се и стврднуло у кречњачку масу. Даље се зна: нова тектонска померања тла и – у утроби Земље остале су „шупљине", овога пута мамутске.

Налепша и највећ дворана Мамутских пећина је Централна дворана или Ротонда. Најнижи спратови испуњени су до одређене висине водом па је могуће само кретање чамцем. Посетиоци остају задивљени пећинским украсима – сталактитима и сталагмитима. Преовлађују мрка, наранџаста и жута боја.

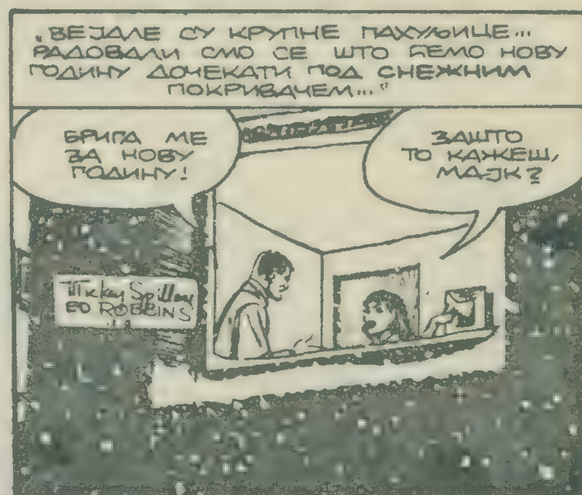
Туристима се нуде три врсте обилажења, различите по дужини и времену трајања. Најдужа је „Пејзажна тура": шетња од око шест километара и ручак у једној од најлепших доворана.

А шта је шест према 240 километара! Толико је у Мамутским пећинама истражено пролаза. Но, то није све: бар још 500 километара није проучено.

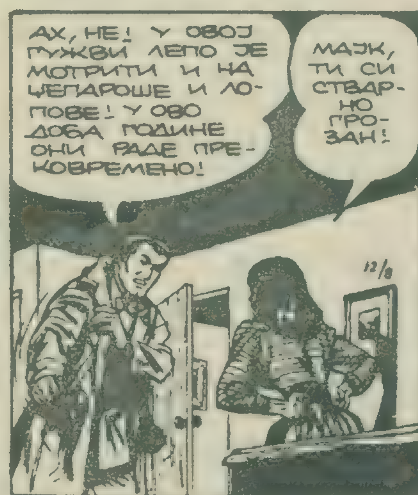
Укупна дужина свих дворана, пролаза и клисура Мамутских пећина одговара дужини пута од Београда до Љубљане! Тако претпостављају спелеолози.

М. Тодоровић

МАЈК ХАМЕР:
НОВОГОДИШЊА ПРИЧА
Mickey Spillane
ED. ROBBINS
WISH YOU A...

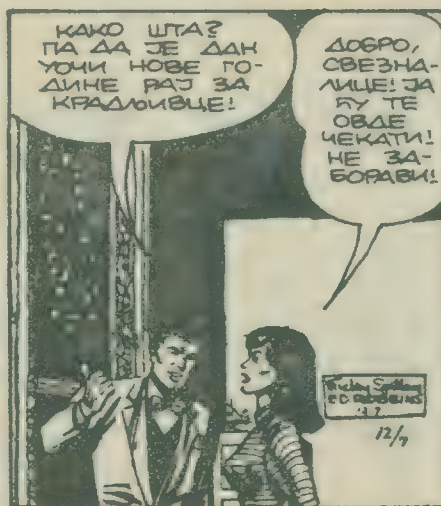

„ВЕЈАЛЕ СУ КРУПНЕ ПАХУЉИЦЕ... РАДОВАЛИ СМО СЕ ШТО ЋЕМО НОВУ ГОДИНУ ДОЧЕКАТИ ПОД СНЕЖНИМ ПОКРИВАЧЕМ...“
БРИГА МЕ ЗА НОВУ ГОДИНУ!
ЗАШТО ТО КАЖЕШ, МАЈК?
Mickey Spillane ED ROBBINS

ПОГЛЕДАЈ! СВИ ОЧЕКУЈУ ПОКЛОНЕ ОД ДЕДА МРАЗА! ВЕЋЕ ЈЕ ЗАДОВОЉСТВО ПОКЛАЊАТИ ИХ НЕГО ДОБИЈАТИ!
МАЈК, ЗАР ЈЕ ТЕБИ ДРАЖ НОВЕ ГОДИНЕ САМО У ТОМЕ?

АХ, НЕ! У ОВОЈ ГУЖВИ ЛЕПО ЈЕ МОТРИТИ И НА ЏЕПАРОШЕ И ЛОПОВЕ! У ОВО ДОБА ГОДИНЕ ОНИ РАДЕ ПРЕКОВРЕМЕНО!
МАЈК, ТИ СИ СТВАРНО ГРОЗАН!
12/8

ЗАПАМТИ, МАЛА, НОВА ГОДИНА ЈЕ ВЕЛИКА ШАРЕНА ЛАЖА: НА ДАН ДОЧЕКА ДОБИЈАЈУ САМО ВАРАЛИЦЕ!
ГРЕШИШ, МАЈК! НЕ ВЕРУЈЕМ У ТО! ОВО ЈЕ ДАН КОМЕ СЕ СВИ РАДУЈЕМО!

ЧУЈ! КЛАДИМ СЕ ДА ЋУ, АКО САД ИЗИЂЕМ НА УЛИЦУ, УБРЗО ДОЋИ ОВАМО С НЕКОМ ЛОПУЖОМ!
А ШТА ТИМЕ ХОЋЕШ ДА ДОКАЖЕШ?

КАКО ШТА? ПА ДА ЈЕ ДАН УОЧИ НОВЕ ГОДИНЕ РАЈ ЗА КРАДЉИВЦЕ!
ДОБРО, СВЕЗНАЛИЦЕ! ЈА ЋУ ТЕ ОВДЕ ЧЕКАТИ! НЕ ЗАБОРАВИ!
12/7

„ЗАИНАТИО САМ СЕ ДА ДОКАЖЕМ ДА ЛОПОВИ САД ИМАЈУ ПОСЛА ПРЕКО ГЛАВЕ... ОТИШАО САМ У 34. УЛИЦУ, ДО ВЕЛИКЕ РОБНЕ КУЋЕ...
EDROBBINS

НЕКАКО САМ СЕ УМУВАО У ГУЖВУ И КРЕНУО КА УЛАЗУ...

МОМАК У ОДЕЛУ ДЕДА МРАЗА БИО ЈЕ ИСПРЕД МЕНЕ... БРАДА МУ ЈЕ ПАЛА, И ЈА САМ МУ УГЛЕДАО ЛИЦЕ... ТО ЈЕ БИО МОЈ ЛОПОВ – МАЛИ ЏИМИ...

СВЕ ШТО ЈЕ ТРЕБАЛО ДА РАДИМ ТО ЈЕ ДА ПРАТИМ ТОГ ДЕДА МРАЗА, А ОНДА ДА ГА УХВАТИМ НА ДЕЛУ... ТО ЋЕ БИТИ ЛАК ПОСАО...

НА ШЕСТОМ СПРАТУ СМО ИЗИШЛИ ИЗ ЛИФТА. ДЕДА МРАЗ ЈЕ ОТИШАО У ОДЕЉЕЊЕ СА ИГРАЧКАМА. ДЕЛОВАО ЈЕ БЕЗБРИЖНО И НОНШАЛАНТНО...

НА ЊЕГА НИКО НИЈЕ ОБРАЋАО ПАЖЊУ...

... СЕМ МЕНЕ..."
ЕЈ!
ЕХЕЈ, КУД СИ НАВР'О, МОМЧЕ?

ПУСТИ МЕ!
НЕ ПРАВИ ГУЖВУ, МОМЧЕ!

ЈЕ Л' ТИ ОВАЈ СМЕТА, ДЕДА МРАЗЕ?
'АЈДЕ С НАМА, ДРУГАР!
ДА, ИТЕКАКО!
ШТА?

МИ СМО ДЕТЕКТИВИ У ОВОЈ РОБНОЈ КУЋИ!
ХЕЈ, НЕ ДОЗВОЛИТЕ МУ ДА ПОБЕГНЕ!

„ЛОПОВИ СУ УВЕК ИСТИ ПА И НА ДАН ДОЧЕКА НОВЕ ГОДИНЕ, СЕМ ШТО ТАДА ЛАКШЕ ОБАВЉАЈУ СВОЈ ПОСАО...“
ОВАЈ ТИП ЈЕ ПРАВИО ГУЖВУ У ОДЕЉЕЊУ ИГРАЧАКА!
СЛУШАЈТЕ ВАС ДВОЈИЦА, ЈА САМ МАЈК ХАМЕР!

У ЧЕМУ ЈЕ ПРОБЛЕМ, ХАМЕРЕ?
УХВАТИО САМ КРАДЉИВЦА НА ДЕЛУ И ТО У ОДЕЋИ ДЕДА МРАЗА! АЛИ, ОВИ ВАШИ ДЕТЕКТИВИ СУ ШЧЕПАЛИ МЕНЕ, А ЛОПОВА ПУСТИЛИ!

ДЕДА МРАЗ... ХМM... ТО МОРА ДА ЈЕ МАЛИ ЏИМИ! ОХ, ПА ОН ЈЕ НАШ МИЉЕНИК!

„УХВАТИШ ЛОПОВА, А ВЛАСНИК РАДЊЕ ГА ОСЛОБОДИ.. ТО СТВАРНО НИГДЕ НЕМА...“
ЈОШ ЋЕ ДА ИСПАДНЕ ДА СВИ ВИ ИГРАТЕ ИСТУ ИГРУ, А ЈА САМ ВАМ ЈЕ ПОКВАРИО!
АХ НЕ, НИ СЛУЧАЈНО, ХАМЕРЕ!

ОБЈАСНИЋУ! МАЛИ ЏИМИ ОВАМО ДОЛАЗИ ПРЕД СВАКУ НОВУ ГОДИНУ И УКРАДЕ ТАЧНО СЕДАМДЕСЕТ ТРИ ИГРАЧКЕ! МИ МУ ТО ДОЗВОЉАВАМО! КАД БИ УЗЕО САМО ЈЕДНУ ВИШЕ, УХАПСИЛИ БИСМО ГА! АЛ' ОН ТО ЈОШ НИКАД НИЈЕ УЧИНИО!

И ВИ МУ ТО ДОЗВОЉАВАТЕ? ЈОШ НАДОКНАДИТЕ ШТЕТУ? КАКВА ЛУДОРИЈА!
НЕ БАШ... ПРЕ БИХ РЕКАО ПРЕТПРАЗНИЧНА ГУЖВА!

ПУШТАТЕ ЛОПОВА ДА КРАДЕ И ПОБЕГНЕ С ТИМ ИГРАЧКАМА? ШТА МИСЛИТЕ ДА САМ ЛУД ПА ДА У ТО ПОВЕРУЈЕМ? РАШЧИСТИЋУ ЈА ТО!
ПОЛАКО, ХАМЕРЕ! ТИ СИ ПРИВАТНИ ДЕТЕКТИВ И НЕМАШ ПРАВА НИШТА ДА РАШЧИШЋАВАШ! ОДЛАЗИ ОДАВДЕ!

ЧУО СИ! ИДИ!
ДОБРО, АЛИ ЋУ СЕ ВРАТИТИ!
НАРАВНО...

ХАМЕРЕ, ИПАК ВАМ САВЕТУЈЕМ ДА ПРВО САЗНАТЕ ШТА ЏИМИ РАДИ С УКРАДЕНИМ ИГРАЧКАМА!

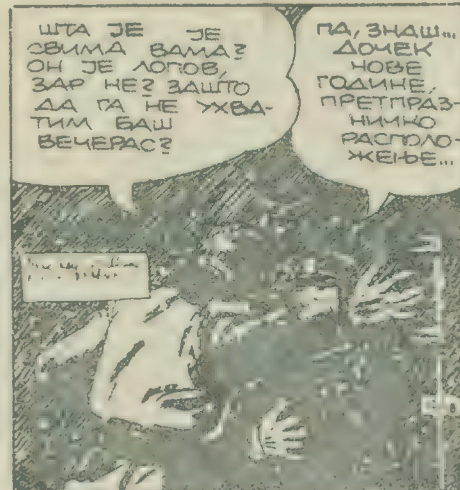

„ТУ МИ СЕ НЕШТО НИЈЕ УКЛАПАЛО! КАКВЕ ВЕЗЕ ИМА ОВА КРАЂА С НОВОМ ГОДИНОМ...“
А САД - НАПОЉЕ, ХАМЕРЕ!

ЗАПАМТИ ШТА ТИ ЈЕ ГАЗДА РЕКАО - ПРВО САЗНАЈ ШТА ЏИМИ РАДИ С ИГРАЧКАМА ПА ТЕК ОНДА ДОЂИ, АКО ХОЋЕШ!

„САЗНАО БИХ ТО ЛАКО, АЛИ ГДЕ ЈЕ НЕСТАО ТАЈ ЛОПОВЧИЋ? РОБНА КУЋА ИМА МНОГО ИЗЛАЗА... БИЛА МИ ЈЕ ПОТРЕБНА ПОМОЋ...“

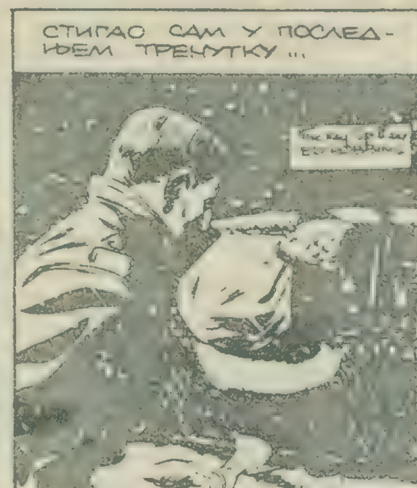

ПОЛИЦАЈЧЕ, МОЛИМ ВАС, МОЖЕТЕ ЛИ МИ... ОХ, ЗДРАВО, ЏО!
ЗДРАВО, МАЈК! ШТА РАДИШ ПО ОВАКВОЈ ВЕЈАВИЦИ?

ТРАЖИМ ЈЕДНОГ СИТНОГ ЛОПОВА ПРЕОБУЧЕНОГ У ДЕДА МРАЗА!
А, ЊЕГА! МИСЛИШ НА МАЛОГ ЏИМИЈА? НЕМОЈ САМО ВЕЧЕРАС ДА МУ СМЕТАШ!

ШТА ЈЕ ЈЕ СВИМА ВАМА? ОН ЈЕ ЛОПОВ, ЗАР НЕ? ЗАШТО ДА ГА НЕ УХВАТИМ БАШ ВЕЧЕРАС?
ПА, ЗНАШ... ДОЧЕК НОВЕ ГОДИНЕ, ПРЕТПРАЗНИЧКО РАСПОЛОЖЕЊЕ...

„ОТКАД ЈЕ ПРЕТПРАЗНИЧКО РАСПОЛОЖЕЊЕ ИЗГОВОР ЗА КРАЂУ? ЗА ПОЛИЦАЈЦА И ВЛАСНИКА РОБНЕ КУЋЕ ОЧИГЛЕДНО ЈЕСТЕ..."
'АЈДЕ, НЕ БУДИ СЕНТИМЕНТАЛАН! ПОМОЗИ МИ ДА НАЂЕМ ТОГ МОМКА!
ПРОВЕРИ СЕВЕРНИ ИЗЛАЗ! ОБИЧНО СЕ КРОЗ ЊЕГА ИСКРАДЕ! И НЕ ПРЕНАГЉУЈ!

„НЕЋУ ДА ПРЕНАГЉУЈЕМ, АЛИ САМО ДА ГА УХВАТИМ...

СТИГАО САМ У ПОСЛЕДЊЕМ ТРЕНУТКУ...

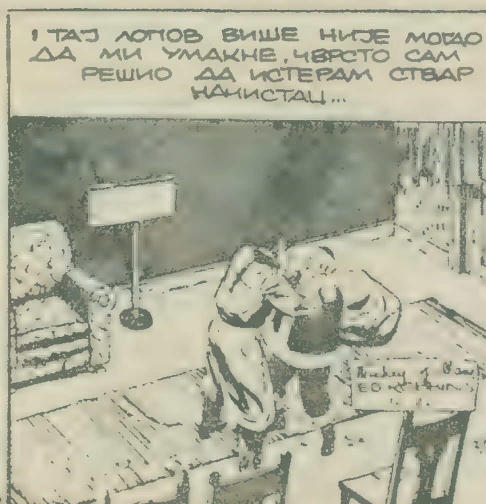

САЧЕКАО САМ ДА ДЕДА МРАЗ УЂЕ У ТАКСИ КОЈИ ГА ЈЕ ОЧИГЛЕДНО ЧЕКАО, ЈЕР ЈЕ КРЕНУО ПРЕ НЕГО ШТО САМ УСПЕО ДА МУ СЕ ПРИБЛИЖИМ..."

ВИДИШ ОНАЈ ТАКСИ? Е ПА...
ЗНАМ! ТРЕБА ДА ГА ПРАТИМ! ВАЖИ!

„СВЕ ВРЕМЕ САМ СЕ ПИТАО КО ЛИ ЈЕ ТАЈ ЛОПОВ КОЈИ КРАДЕ УЗ БЛАГОСЛОВ ВЛАСНИКА РОБНЕ КУЋЕ?"
ХВАЛА, И СРЕЋНА НОВА!
АХ, ДА...

„КАКВА НОВА ГОДИНА. ВЕЋ МИ ЈЕ БИЛО ДОСТА И ПРАЗНИКА И ТОГ ПРЕТПРАЗНИЧКОГ РАСПОЛОЖЕЊА..."
ЏИМИ!

„ОТКАД ЈЕ НОВА ГОДИНА ИЗГОВОР ЗА КРАЂУ? СВЕ МИ ЈЕ ТО ИШЛО НА ЖИВЦЕ...

І ТАЈ ЛОПОВ ВИШЕ НИЈЕ МОГАО ДА МИ УМАКНЕ, ЧВРСТО САМ РЕШИО ДА ИСТЕРАМ СТВАР НАЧИСТАЦ...

НИЈЕ МЕ ЗАНИМАЛО ШТА ТАЈ ЛОПОВ РАДИ С ИГРАЧКАМА. ЈЕДИНО МИ ЈЕ БИЛА ВАЖНА ЧИЊЕНИЦА ДА ИХ ЈЕ УКРАО...
ПОЛАКО, ХАМЕРЕ! ВЕЧЕРАС ЧЕКАМО НОВУ ГОДИНУ!
ПА ШТА? ТРЕБА ЛИ ЗБОГ ТОГА ДА ЗАЖМУРИМ И ПУСТИМ ТЕ ДА КРАДЕШ ДО МИЛЕ ВОЉЕ?
Mickey Spillane ED ROBBINS

АЛИ...
НЕМА ТУ АЛИ! НЕ ЗАНИМА МЕ ШТО ТИ ДРУГИ ГЛЕДАЈУ КРОЗ ПРСТЕ!

О, ЏИМИ! СТИГАО СИ?

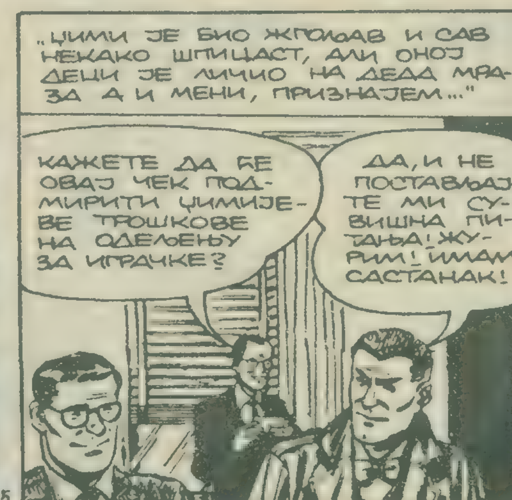

ДОВЕО СИ И ПРИЈАТЕЉА?
О... ОВАЈ... ДА... ДА!

БАШ ЛЕПО! И ОН ЋЕ ПРИСУСТВОВАТИ НАШОЈ СВЕЧАНОСТИ?
ПА... ЈА...
ДА, ДА, ХОЋЕ!

ПОЂИТЕ СА МНОМ! СВИ ВАС ЖЕЉНО ОЧЕКУЈУ!
ДА, ИДЕМО, ПРИЈАТЕЉУ!
Mickey Spillane ED ROBBINS

„А ОНДА САМ САЗНАО ШТА ЏИМИ РАДИ СА СЕДАМДЕСЕТ ТРИ ИГРАЧКЕ И ЗАШТО МУ ВЛАСНИК РАДЊЕ ДОЗВОЉАВА ДА КРАДЕ..."
Mickey Spillane ED ROBBINS WISH YOU A...
СРЕЋНА ВАМ СВИМА НОВА ГОДИНА!
ООО!
ВИДИ! ДЕДА МРАЗ!
СТВАРНО ЈЕ ДОШАО!
УРА!

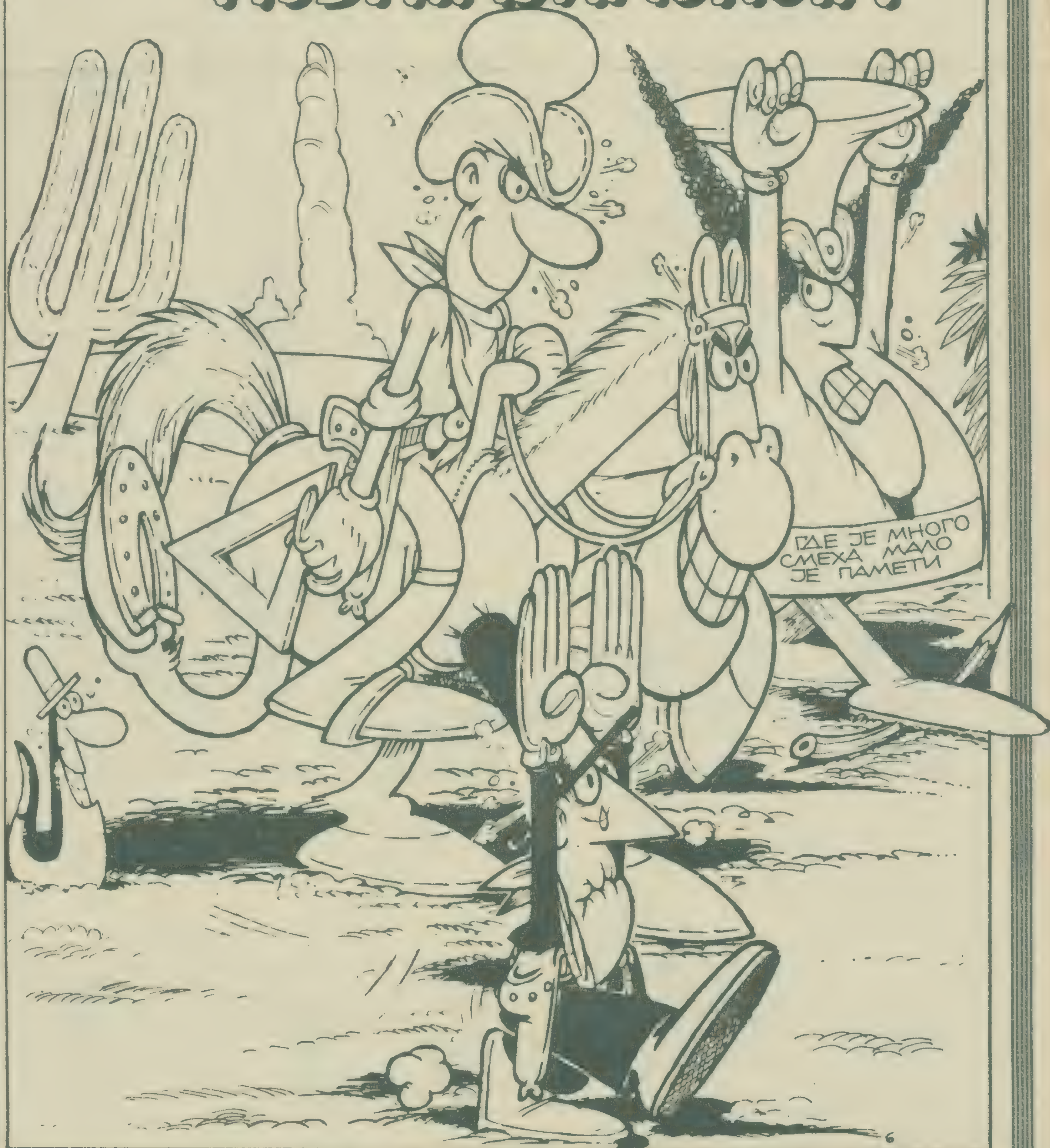

И ЏИМИ ЈЕ ОДРАСТАО У НАШЕМ ДОМУ! СВАКЕ НОВЕ ГОДИНЕ ДЕЦИ ДОНОСИ ПОКЛОНЕ! НЕ ЗНАМ КАКО МУ ТО ПОЛАЗИ ЗА РУКОМ! ТАКО ЈЕ ДОБАР ПРЕМА ОВОЈ ДЕЧИЦИ!
ЕТО... САД МОРАМ ДА ИДЕМ!

„ЏИМИ ЈЕ БИО ЖГОЉАВ И САВ НЕКАКО ШПИЦАСТ, АЛИ ОНОЈ ДЕЦИ ЈЕ ЛИЧИО НА ДЕДА МРАЗА А И МЕНИ, ПРИЗНАЈЕМ..."
КАЖЕТЕ ДА ЋЕ ОВАЈ ЧЕК ПОДМИРИТИ ЏИМИЈЕВЕ ТРОШКОВЕ НА ОДЕЉЕЊУ ЗА ИГРАЧКЕ?
ДА, И НЕ ПОСТАВЉАЈТЕ МИ СУВИШНА ПИТАЊА! ЖУРИМ! ИМАМ САСТАНАК!

„СТИГАО САМ ТРИ МИНУТА ПРЕ ПОНОЋИ... ВЕЛДА МЕ ЈЕ ЈОШ ЧЕКАЛА. ЗАР ПОСТОЈИ ЛЕПШИ НОВОГОДИШЊИ ПОКЛОН ОД ТОГА?"
Mickey Spillane ED ROBBINS
КРАЈ

КОКО БИЛ ПРОТИВ КОБИГАЗНАОКОГА

ЦРТА И ПИШЕ: ЈАКОВИТИ (JACOVITTI)

ИЗУ-ЈЕЛА-ЛЕ ТЕ ОСЕ?
ДА, И ТО АПАЧ-КЕ!
ЕВО НАС У СИТИ-СИТИЈУ У ТЕКСИ-ФОРНИЈИ (ТЕКСАС + КАЛИ-ФОРНИЈА)!
ШТА ДА РА-ДИМ? ДА СИЂЕМ ИЛИ ДА СЕ ПОП-НЕМ?
СТРИКО, **ПОЗАЈМИ** МИ КОЈУ ПАРИЦУ!
ЈЕ Л' ОВО ЖАБА ИЛ' КОЊ?
ЗАШТО МИ КАЖУ ДА САМ ВО?
ЈЕ Л' ОВАКО?

КАСКАЛО, СВИЂАЛО ТИ СЕ ИЛИ НЕ, ОСТАЈЕМО ОВДЕ КОЈИ ДАН!
СЕТИО САМ СЕ: ИМА НЕКИ **ЛЕВО-РАСПА-ЛИЋ** КОЈИ ТАЈ ПО-САО КАЛИ ВЕЋ ДВА ВЕКА... ОДМАХ ПРЕКО ПУТА САЛУНА!
ХВАЛА, НОЖУР-ДО!

ЧУЈЕШ, ШОРТ НОЖУР-ДО, ИМА ЛИ НЕКИ ПОТКИВАЧ У ГРАДУ?
ЗА ТЕБЕ НИЈЕДАН!

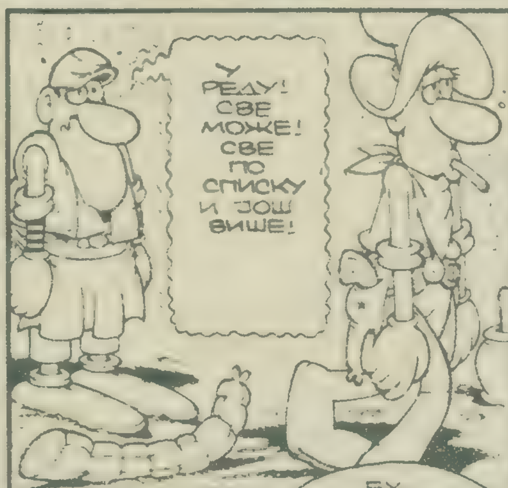

УСКОРО, КОД ПОТКИВАЧА ЛЕВОРАСПАЛИ-ЋА...
БАЦИ ПОГЛЕД У АКУ-МУЛА-ТОР, ОЧИСТИ СВЕЋИЦЕ, ПОД-МАЖИ РЕП...
ДОЂИ СУТРА, ДАНАС ДЕЛИМ СА-МО ЧВОРУГЕ!

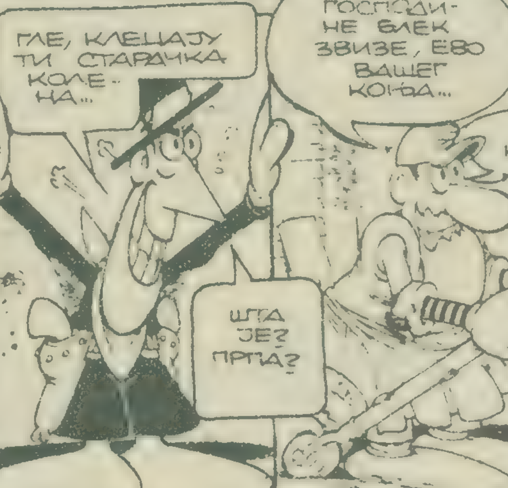

?

ЗА ТЕБЕ ГОСПОДИН КОКО БИЛ!
?!?

У РЕДУ! СВЕ МОЖЕ! СВЕ ПО СПИСКУ И ЈОШ ВИШЕ!

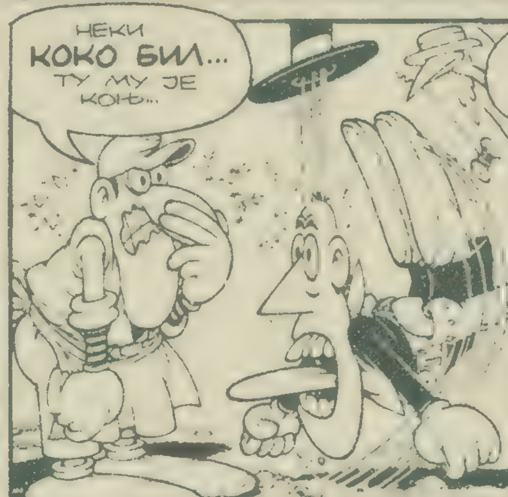

ПОТКИВАЧ К'О ЈА МОРА БИТИ У ДОБРИМ ОДНОСИМА С ЈЕДНИМ КОКО БИЛОМ...

ХЕЈ, ЛЕВОРАСПАЛИЋУ, ЈЕСИ ЛИ МИ СРЕДИО КОЊА? ТУ ЈЕ ВЕЋ ДВА ДАНА...
ЗВИЗ! ТРАС!

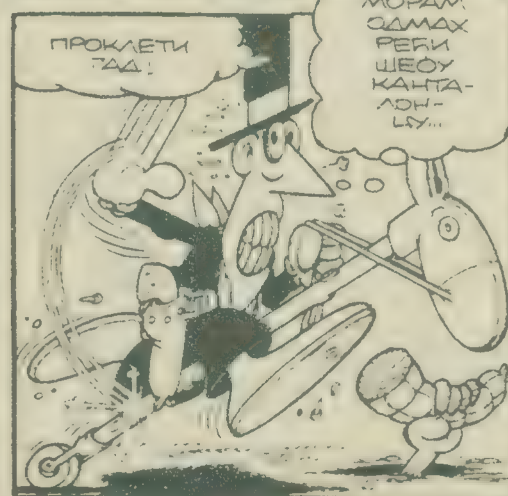

ГЛЕ, КЛЕЦАЈУ ТИ СТАРАЧКА КОЛЕНА...
ШТА ЈЕ? ПРПА?

ЕХ... ГОСПОДИНЕ БЛЕК ЗВИЗЕ, ЕВО ВАШЕГ КОЊА...
А КО ТЕ ЈЕ УПЛАШИО?
МА, НИКО!

СМЕСТА МИ РЕЦИ ЧЕГА СИ СЕ УПЛАШИО ИЛИ ЋУ ТИ ОДВАЛИТИ ФОКАЛИЦУ!
ЈАО! НЕКО КО НИЈЕ ОДАВДЕ... ЈАО!

НЕКИ КОКО БИЛ... ТУ МУ ЈЕ КОЊ...

КОКОКОКО БИБИБИЛ... У ГРАДУ?
КОЊ БЛЕК ЗВИЗА ЈЕ ТАКАВ ЈЕР ЈЕ ОН НАУЧИО ДА ИДЕ НА КОЊУ ЈОШ У ШЕСТОЈ ГОДИНИ...

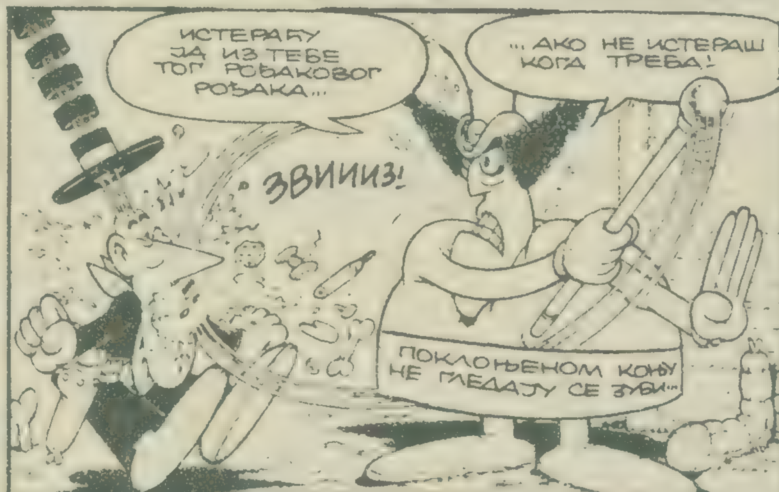

ПРОКЛЕТИ ГАД!
МОРАМ ОДМАХ РЕЋИ ШЕФУ КАНТАЛОНЦУ...

ШЕФ КАНТАЛОНАЦ ЈЕ СПОЉА ЈЕДИНИ ПРАВИ ГОСПОДИН У ЦЕЛОМ КРАЈУ А ИЗНУТРА ПОПРИЛИЧАН НИТКОМ!
ШЕФЕ, КОКО БИЛ ЈЕ У ГРАДУ! РЕКАО МИ ЛЕВОРАСПАЛИЋ!
А, ЈЕ Л'? И ТО МИ ЈЕ НЕКА ВЕСТ!
ДОШЛА МАЦА НА ВРАТАНЦА
8

ФСССС!
ФССС!

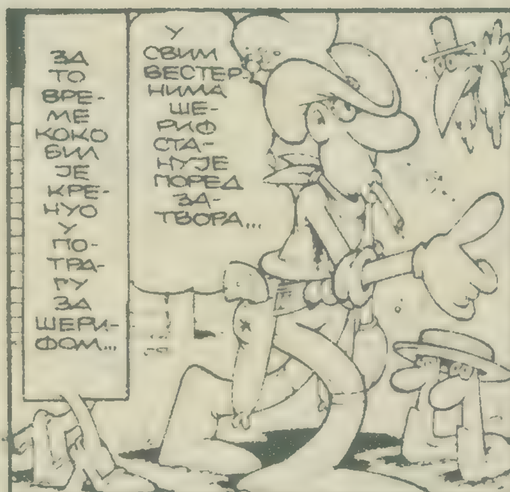

БЛЕК ЗВИЗЕ, СМЕСТА СРЕДИ СТВАР! ПЛАЋАМ ПОСЕБНО!
ЗАГРЦ! ЗА-ГРЦ!
КО ДРУГОМ ЈАМУ КОПА...

АЛИ, ГОСПО'Н КАНТАЛОНДЦ, ТАЈ ЈЕ ЂАВО-ЛОВ РОЂАК! КАД ЗАПУЦА, САМО МРТВИ ЛЕТЕ УНДОКО-ЛО! ЈА, ОВАЈ...

ИСТЕРАЋУ ЈА ИЗ ТЕБЕ ТОГ РОЂАКОВОГ РОЂАКА...
...АКО НЕ ИСТЕРАШ КОГА ТРЕБА!
ЗВИИИЗ!
ПОКЛОЊЕНОМ КОЊУ НЕ ГЛЕДАЈУ СЕ ЗУБИ...

РАЗУМЕМ!
УЧИНИЋУ СВЕ ШТО МОГУ!
И ТО НЕ САМО НА РЕЧИ-МА!

СВЕЈЕДНО ТИ ЈЕ! АКО ТЕ ОН НЕ УБИ-ЈЕ, ЈА ЋУ, АКО ТРЕБА!
КО С ЂАВОЛОМ ТИКВЕ САДИ...

ЗА ТО ВРЕ-МЕ КОКО БИЛ ЈЕ КРЕ-НУО У ПО-ТРА-ГУ ЗА ШЕРИ-ФОМ...
У СВИМ ВЕСТЕР-НИМА ШЕ-РИФ СТА-НУЈЕ ПОРЕД ЗА-ТВОРА...

НАШАВШИ ШЕРИФА СИТИ-СИТИЈА, КОКО БИЛ ЈЕ БИО ЗБУЊЕН. ШЕРИФ ЈЕ БИО ДОМА-ЋИЧКИ НАСТРО-ЈЕН МОМАК...
ДОШАО САМ, ШЕРИ-ФЕ, ДА ОЧИ-СТИМ ГРАД! ЈА САМ КО-КО БИЛ...
ЈА САМ ШЕРИФ ГУД ЂОКИЦА, ЗВАНИ ДОБРА ДОМАЋИ-ЦА!
ДОЂОХ ВИДЕХ ОДОХ

ЧУЈЕМ ДА СУ У ГРАДУ ГЛОДАЧКЕ И ПРЕ-ПАДИ ОБИЧНА ПОЈАВА! РАЧУНАЈ-ТЕ И НА МОЈЕ РУКЕ...
ВАЖИ! ТРЕБА ИСТРЕС-ТИ ТЕПИХЕ!

ХМ... САМО, ВИ НИСТЕ КУЋЕВАН ТИП! У КУЋИ УВЕК ИМА ТОЛИКО ТОГА ДА СЕ УРАДИ! СПРЕМА-ЊЕ, ПРАЊЕ СУДОВА, КРП-ЉЕЊЕ ЧАРА-ПА, ПЕГЛА-ЊЕ...

МЕЊАЊЕ ВОДЕ КАНАРИН-ЦИМА... ЗАТО МЕ И ЗОВУ ШЕРИФ ГУД ЂОКИЦА-ДОБ-РА ДОМА-ЋИЦА

ТО ЈОШ НИСАМ ВИДЕО - ШЕРИФ С МУШКИМ БРКОВИМА И ЖЕНСКИМ ГЛАСОМ!
СТО МУ ПИШТОЉА!
А ГРА-ДОМ ХА-РАЈУ ЛО-ПУ-ЖЕ!
СТО МУ ТОПОВА...
ЈАС 70

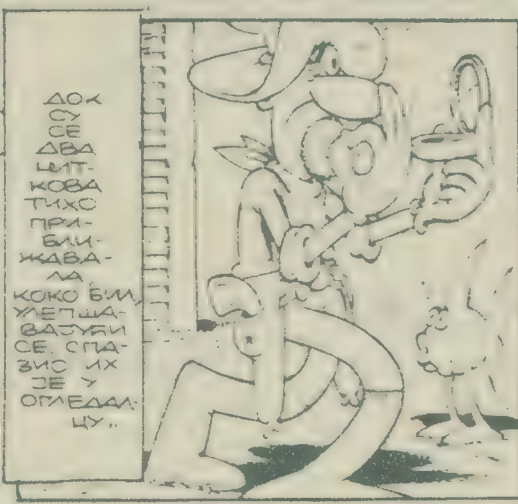

БЛЕК ЗВИЗ УПРАВО ОСТВАРУЈЕ ЖЕЉУ КАНТАЛОНЦА – ДАЈЕ УПУТСТВА ДВОЈИЦИ НИТКОВА: СМОТАНОМ РОКУ И ЗАВЕЗАНОМ КОРИЈУ...
...ПОЛАКО И ТИХО ЋЕТЕ МУ СЕ ПРИВУЋИ ИЗА ЛЕЂА... СТВАР ЈЕ ПРОСТА К'О ПАСУЉ...

КАД ЈЕ ПРОСТА, ЗАШТО ЈЕ ТИ НЕ ОБАВИШ! МИ СМО ПЛАЋЕНИ САМО ЗА ЗАКУКУЉЕНЕ ПОДУХВАТЕ!
ПАЗИ, ЗАВЕЗАНИ!

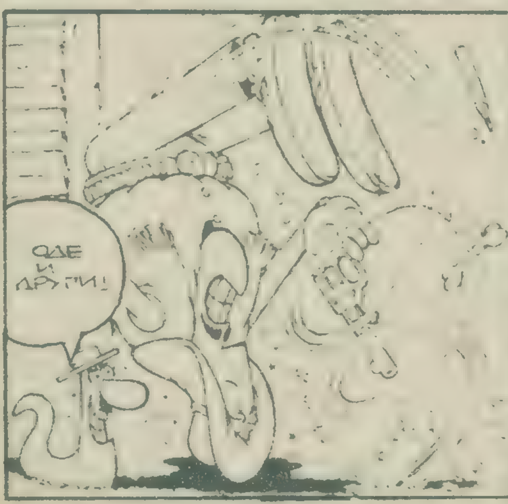

ЗИНГ!

ТИХО... ТИХО...
ПОЛАКО... ПОЛАКО...

ДОК СУ СЕ ДВА НИТКОВА ТИХО ПРИБЛИЖАВАЛА, КОКО БИЛ, УЛЕПШАВАЈУЋИ СЕ, СПАЗИО ИХ ЈЕ У ОГЛЕДАЛЦУ...

ЗВИИИЗ!
БАДА-БАНГСТ! БАНГСТ! И ЈОШ ЈЕДНОМ!
ЗАЧУЂЕНИ КУПАЧ
СТО МУ ПИШТОЉА!

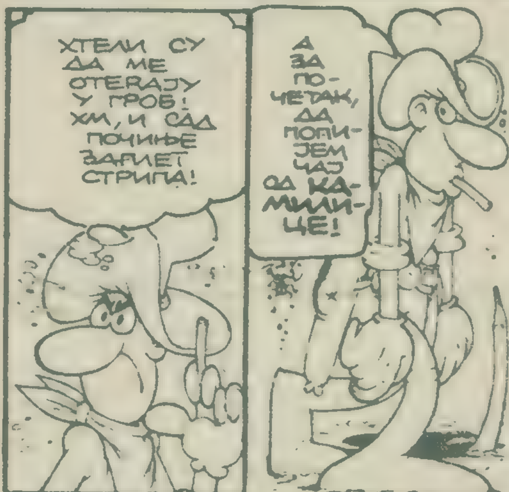

ФРУЖИП!
ОДЕ ЈЕДАН!

ОДЕ И ДРУГИ!

САМОУСЛУГА
САМОУСЛУГА
ГРОБЉЕ

БУАААА!
БУААА! БУААА!
БУААА!

ХТЕЛИ СУ ДА МЕ ОТЕРАЈУ У ГРОБ! ХМ, И САД ПОЧИЊЕ ЗАПЛЕТ СТРИПА!
А ЗА ПОЧЕТАК, ДА ПОПИЈЕМ ЧАЈ ОД КАМИЛИЦЕ!

СТО МУ ПИШТОЉА!
ЗАШТО СЕ ТА ПРОКЛЕТА ВРАТА НЕ ОТВАРАЈУ?!
ЗАТО ШТО НИСУ ГОСТОЉУБИВА!
ДЕГУСТИРАМ ПИВО!
ЗАБРАЊЕНО СВЕ
ШТО ЋЕ БИТИ САД ВЕСЕЛО -МАРКОНДИ- ОНДИ - ОНДЕЛО!

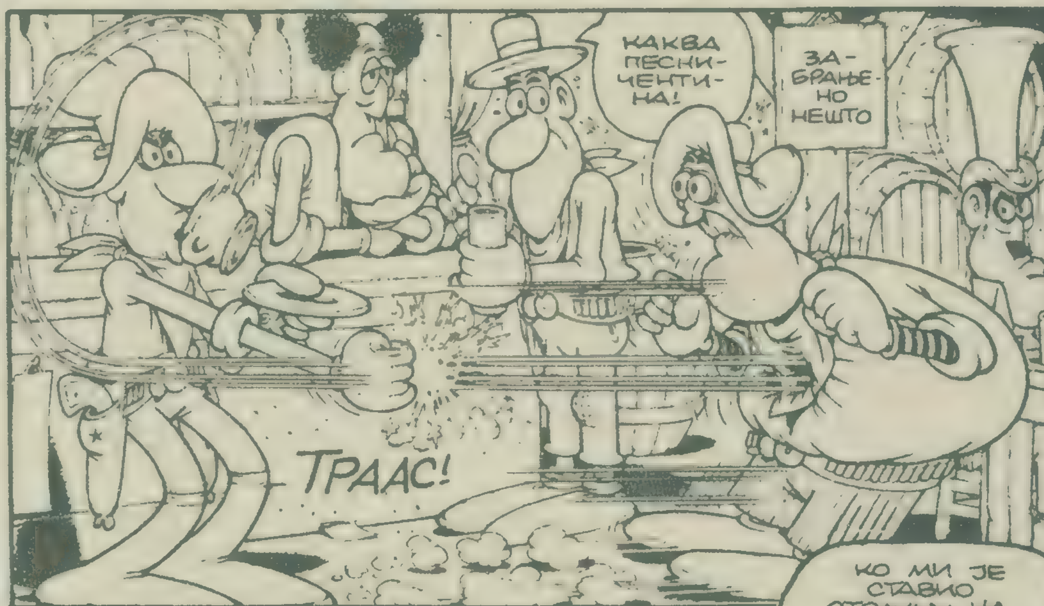
KAMILICU SA ŠLAGOM! OKEJ?
OKEJ!

ПЛА-ТИ!
ДИНГСТ!
ЕВО ТИ, А КУСУР ЗАДРЖИ!

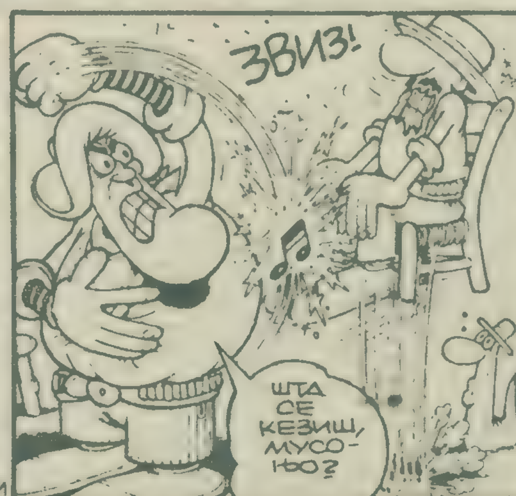
ХА! ХА! ХА! СТРАНАЦ ЦУЦА КАМИЛИЦУ РАЗВАЛИЋУ СЕ ОД СМЕХА!
ХА! ХА! ХА! ХА! ХА!

КАКВА ПЕСНИЧЕНТИНА!
ЗАБРАЊЕНО НЕШТО
ТРААС!

ХА! ХА! ХА! А ТИ ПОЦУЦАО ШЉАГУ ОД СТРАНЦА ШТО ЦУЦА КАМИЛИЦУ!
ХА! ХА! ХА! ХА! ХА!

ЗВИЗ!
ШТА СЕ КЕЗИШ, МУСОЊО?

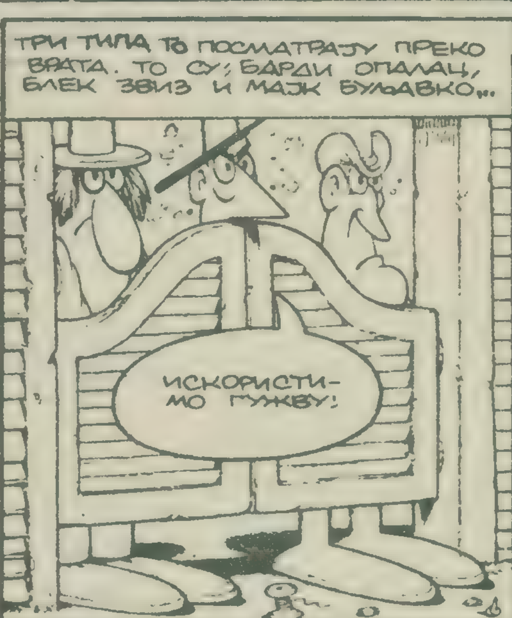

КО МИ ЈЕ СТАВИО СТОЛИЦУ НА ШЕШИР? ТИ МИ НЕ ЛИЧИШ НА НЕКОГ КО НАТИЧЕ СТОЛИЦУ ДРУГИМА НА ГЛАВУ!
ЧАЧКАШ МЕЧКУ, А?

А ОНДА ЈЕ У САЛУНУ ЗАВЛАДА-ЛА ОПШТА ТУЧА И МАКЉАЖА. ЈЕ-ДИНО КОКО БИЛ И СОПСТВЕНИК БУЉОКО БАШМЕБРИГА НИСУ УЧЕС-ТВОВАЛИ...
ПОСЛЕДЊЕ ВЕСТИ БЕСОМУЧНА ТУЧА У САЛУНУ
ОВДЕ ЈЕ БАШ ЖИВАХНО!
А ЈЕ'Л?
ЗБАНГСТ!
ЧИН! ЧИН!

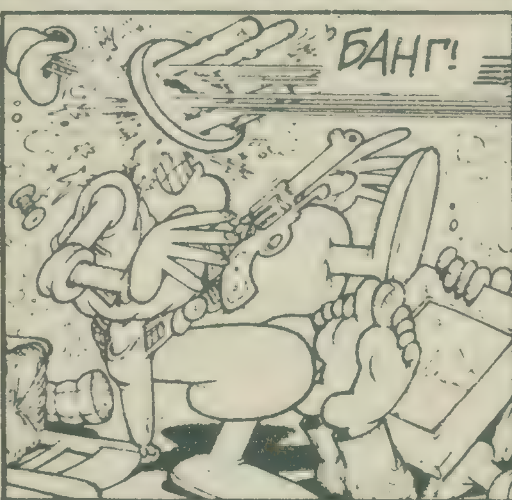
ТРИ ТИПА ТО ПОСМАТРАЈУ ПРЕКО ВРАТА. ТО СУ: БАРДИ ОПАЛАЦ, БЛЕК ЗВИЗ И МАЈК БУЉАВКО...
ИСКОРИСТИ-МО ГУЖВУ!

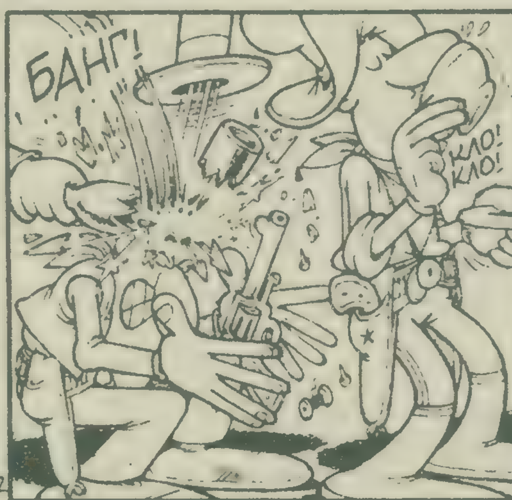
И ОТАРА-СИМО СЕ УЉЕЗА!
ДОК СЛАДИ СВОЈУ ШОЉИ-ЦУ! НИШТА ЛАКШЕ!
ЛАКО, ПОД НАВОДНИ-ЦИМА!

ГАЂАМ ГА У ДЕСНО УВО! ВАЖИ?
ВАЖИ, БАРДИ! А ЈА У ЛЕВО!

БАНГ!

БАНГ!
КЛО! КЛО!

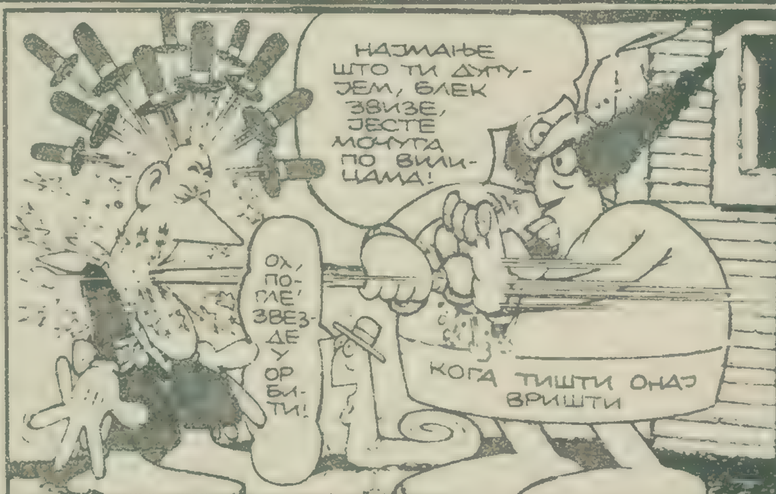
АЛ' ЈЕ ТАЈ ИМАО СРЕЋЕ! ОПАЛАЦ И БУЉАВКО СУ УПАЛИ У ГУЖВУ!

ААА! ААА! АААА! АААА

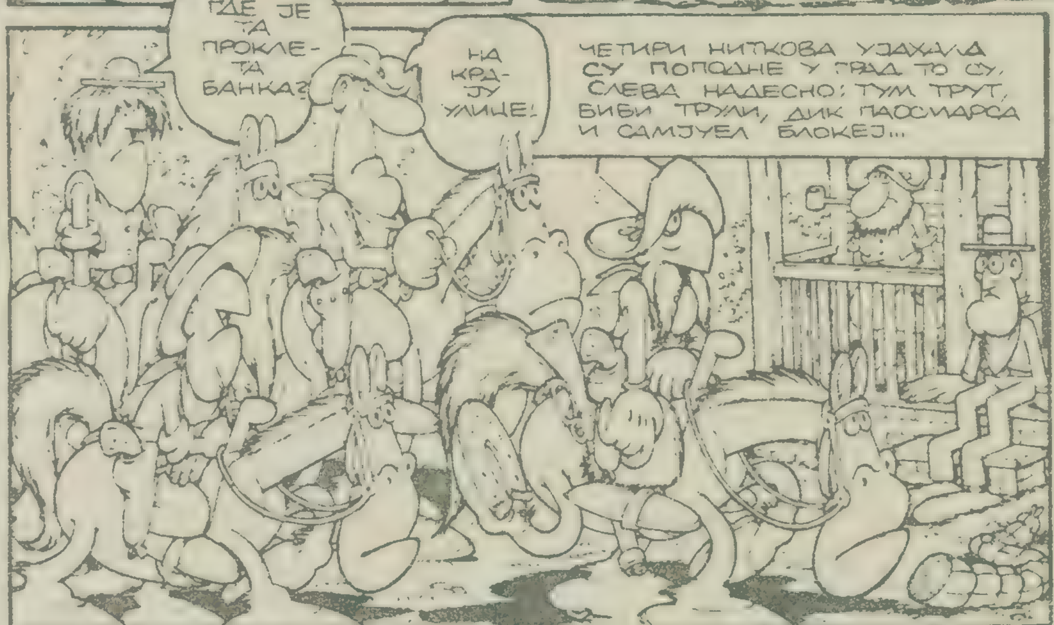

КАНТАЛОНАЦ ЈЕ ОБАВЕШТЕН ДА ЈЕ КОКО БИЛ И ДАЉЕ ЖИВ...
ШЕФЕ, СВЕ САМ УЧИНИО, АЛИ ТАЈ СЕ УВЕК ИЗВУЧЕ...
А ШТА ЋУ ЈА САД С ТОБОМ?
НЕ БИХ ЗНАО! КАЖИ ТИ...
МОЖДА ДА МЕ ПОМИЛУЈЕШ ПО ОБРАЗУ?
ДУГ ЈЕЗИК КРАТАК ЖИВОТ

НАЈМАЊЕ ШТО ТИ ДУГУЈЕМ, БЛЕК ЗВИЗЕ, ЈЕСТЕ МОЧУГА ПО ВИЛИЦАМА!
ОХ, ПОГЛЕ' ЗВЕЗДЕ У ОРБИТИ!
КОГА ТИШТИ ОНАЈ ВРИШТИ

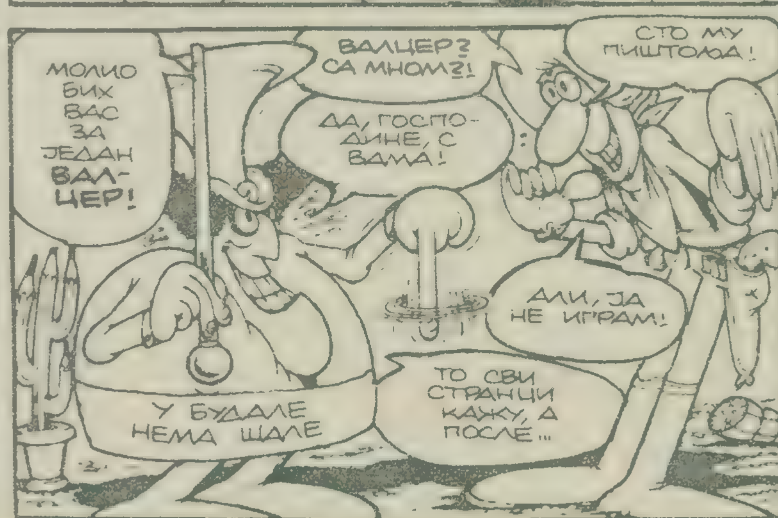

САД БИРАЈ: ИЛИ КОКО МРТАВ А ТИ ЖИВ ИЛИ КОКО ЖИВ А ТИ МРТАВ!

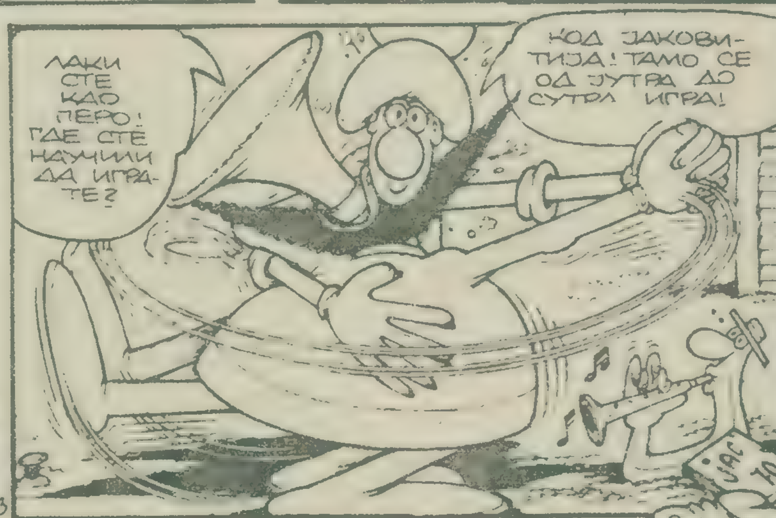

ДАНАС ЈЕ РЕД НА ЧАРЛИ БАНКУ! АКО СЕ КОКО УМЕША, ПРОПАЛА СТВАР! ПАЗИ ШТА РАДИШ!
ЖЕЖЕН КАЖУ ХЛАДИ

МОЈА ЖЕНА, ЗАТИМ.. ХМ..
КО ЗНА ШТА ЋЕ РЕЋИ ТА ВЕШТИЦА?
КРУПСКИ СВЕДОК
НА МУЦИ СЕ ПОЗНАЈУ ЈУНАЦИ

ГДЕ ЈЕ ТА ПРОКЛЕТА БАНКА?
НА КРАЈУ УЛИЦЕ!
ЧЕТИРИ НИТКОВА УЈАХАЛА СУ ПОПОДНЕ У ГРАД. ТО СУ, СЛЕВА НАДЕСНО: ТУМ ТРУТ, БИБИ ТРУЛИ, ДИК ПАОСИАРСА И САМЈУЕЛ БЛОКЕЈ...

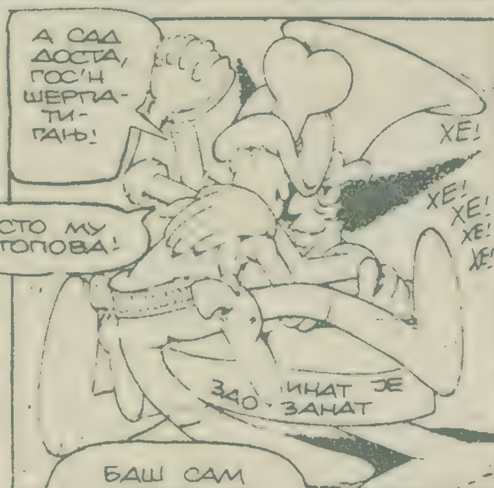

ДОЗВОЛИТЕ -ШЕФ КАНТАЛОНАЦ!
А ЈА САМ КОКО БИЛ!
КО РАДИ САМ ТАКО МУ И ТРЕБА
ШТА СТЕ ХТЕЛИ, ГОСПОДИНЕ ШЕРПАТИГАЊ?

МОЛИО БИХ ВАС ЗА ЈЕДАН ВАЛЦЕР!
ВАЛЦЕР? СА МНОМ?!
СТО МУ ПИШТОЉА!
ДА, ГОСПОДИНЕ, С ВАМА!
АЛИ, ЈА НЕ ИГРАМ!
ТО СВИ СТРАНЦИ КАЖУ, А ПОСЛЕ...
У БУДАЛЕ НЕМА ШАЛЕ

ЛАКИ СТЕ КАО ПЕРО! ГДЕ СТЕ НАУЧИЛИ ДА ИГРАТЕ?
КОД ЈАКОВИТИЈА! ТАМО СЕ ОД ЈУТРА ДО СУТРА ИГРА!

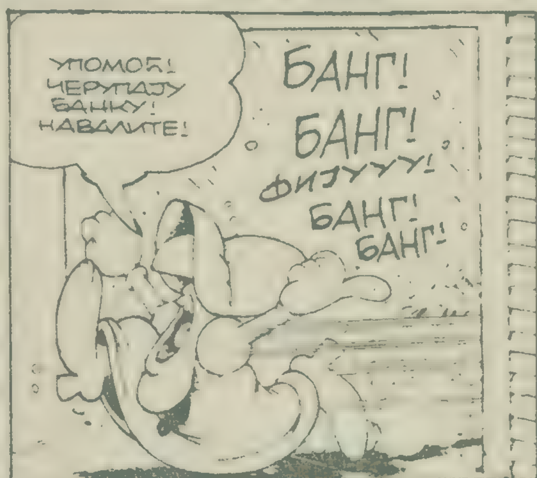

БЕНГ!
ПЉУЦ!

ИГРАЈУЋИ ВАЛЦЕР, ШЕФ КАНТАЛОНАЦ ОДВЛАЧИ КОКО БИЛА ДАЛЕКО ОД ЧАРЛИ БАНКЕ...
ИГРАТЕ БОЉЕ ОД МОЈЕ ЖЕНЕ!
А ВИ ГОРЕ ОД МОГ КАСКАЛА!
ЗЛОЧЕСТА ТРАВА ПО КАМЕНУ РАСТЕ

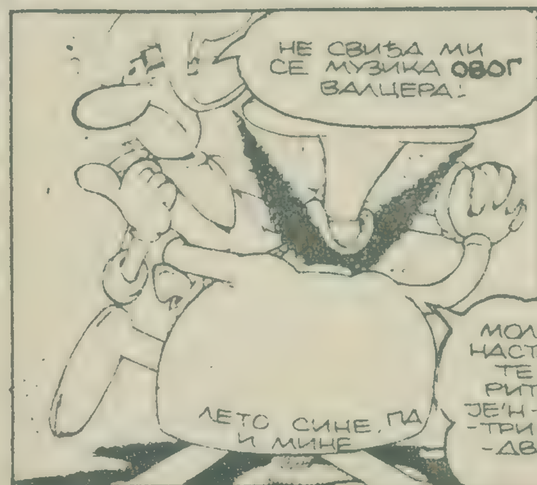

А САД ДОСТА, ГОС'Н ШЕРПАТИГАЊ!
ХЕ! ХЕ! ХЕ! ХЕ! ХЕ!
СТО МУ ТОПОВА!
ЗАО ИНАТ ЈЕ ЗАНАТ

БАНКА ЈЕ НАША, МОМЦИ!
НАДАЈМО СЕ ДА ЈЕ ПУНА!
ПУНА ЈЕ!
ЧАРЛИ БАНКА ОПЉАЧКАНА ЈЕ ЗА ТРЕН ОКА ПО ТЕХНИЦИ ПОЗНАТОЈ ИЗ ЛОШИХ ВЕСТЕРНА...
ЧАРЛИ БАНКА

БАШ САМ ГЛУП! И ЈА САМ ГЛЕДАО ТЕ ФИЛМОВЕ!
КАСА
КЛИК!

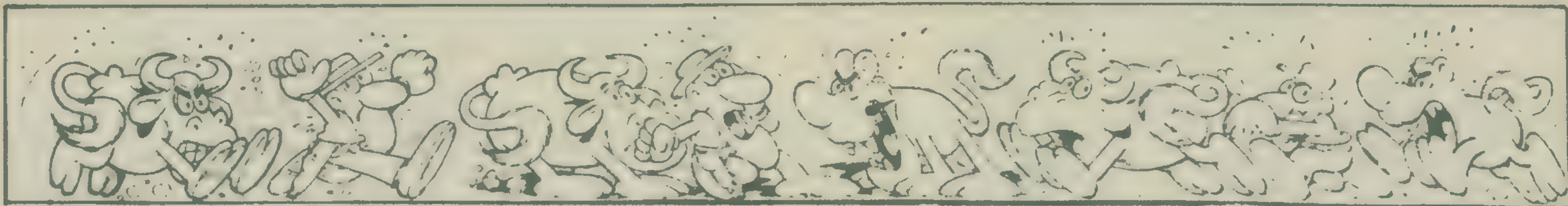

УПОМОЋ! ЧЕРУПАЈУ БАНКУ! НАВАЛИТЕ!
БАНГ!
БАНГ!
ФИЈУУУ!
БАНГ!
БАНГ!

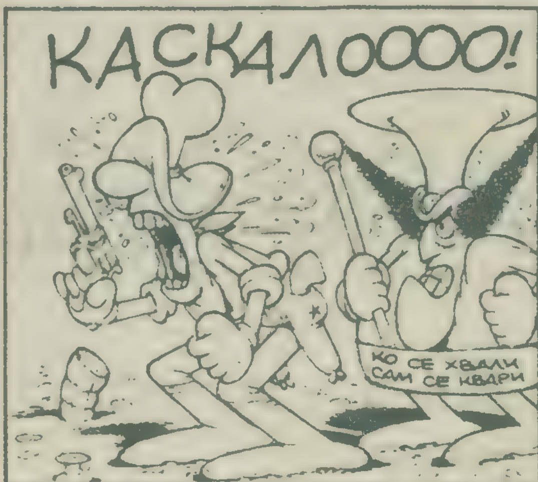

УСПЕЛО ЈЕ, МОМЦИ!
ДВА ЏАКА ЛОВЕ!
МАЛО СЛОВА, ДА СЕ РАДОЗНАЛЦИ РАЗИЂУ!

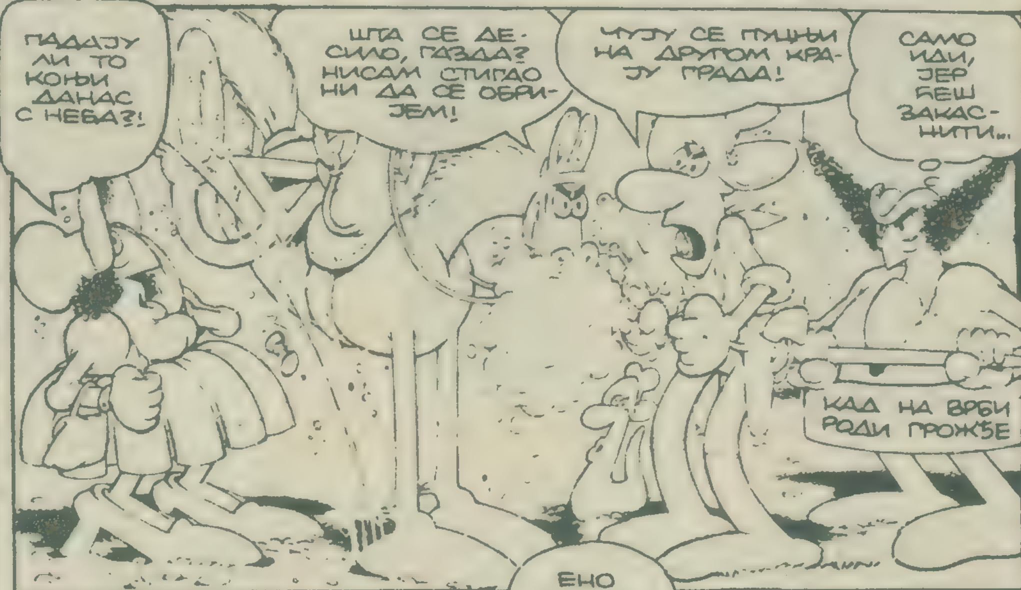

НЕ СВИЂА МИ СЕ МУЗИКА ОВОГ ВАЛЦЕРА!
ЛЕТО СИНЕ, ПА И МИНЕ

УМУКНИТЕ МАЛО! ЧУЈЕМ НЕШТО ЧУДНО...
ЧУЈЕМ И ЈА... ЦВРКУТ!
МОЛИМ, НАСТАВИТЕ У РИТМУ... ЈЕ'Н - ДВА - ТРИ... ЈЕ'Н - ДВА - ТРИ...

СТО МУ ТОПОВА!
ЦВРКУТ МЕТАКА! ПУСТИТЕ МЕ ДА ИДЕМ, ГОС'Н ШЕРПАТИГАЊ!
14

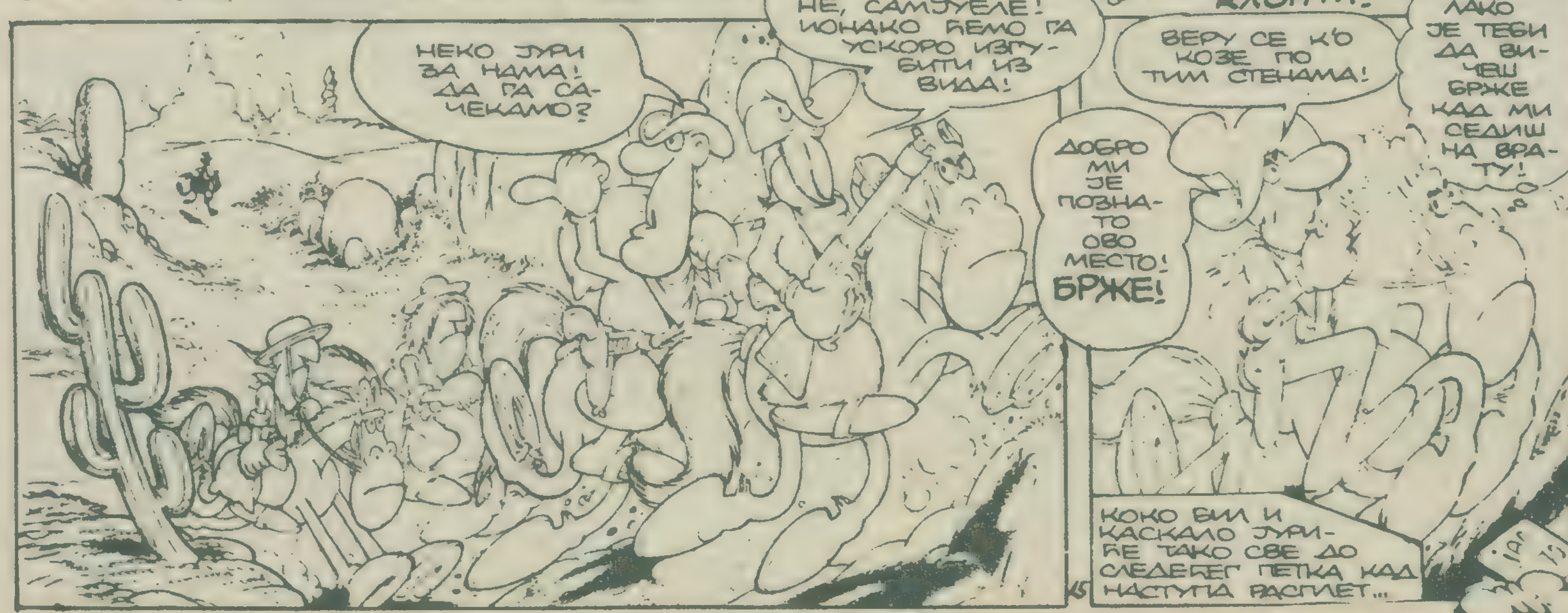

КАСКАЛОООО!
КО СЕ ХВАЛИ САМ СЕ КВАРИ

ПАДАЈУ ЛИ ТО КОЊИ ДАНАС С НЕБА?!
ШТА СЕ ДЕСИЛО, ГАЗДА? НИСАМ СТИГАО НИ ДА СЕ ОБРИЈЕМ!
ЧУЈУ СЕ ПУЦЊИ НА ДРУГОМ КРАЈУ ГРАДА!
САМО ИДИ, ЈЕР ЋЕШ ЗАКАСНИТИ...
КАД НА ВРБИ РОДИ ГРОЖЂЕ

СКУПИО СЕ НАРОД КОД БАНКЕ! СТО МУ ПИШТОЉА!

НИКАД НЕЋЕШ СТИЋИ МОЈЕ ЉУДЕ... УОСТАЛОМ, АКО ИХ И СТИГНЕШ...
КО ПРЕ ДЕВОЈЦИ ТОМ МИРАЗ
ЕНО ОТМИЧАРА! ЧЕТВОРИЦА ИХ ЈЕ!
АЛ' ЈУРЕ! БРЖЕ, КАСКАЛО!

КЛОПТИ! КЛОПТИ!
БОГАТИ СМО!
ДАНАС ЈЕ БИЛО ЛАКШЕ НЕГО ЈУЧЕ!
ЈАКИ СМО!
И ЛУКАВИ!
КЛОПТИ!

НЕКО ЈУРИ ЗА НАМА! ДА ГА САЧЕКАМО?
НЕ, САМЈУЕЛЕ! ИОНАКО ЋЕМО ГА УСКОРО ИЗГУБИТИ ИЗ ВИДА!
ВЕРУ СЕ К'О КОЗЕ ПО ТИМ СТЕНАМА!
ЛАКО ЈЕ ТЕБИ ДА ВИЧЕШ БРЖЕ КАД МИ СЕДИШ НА ВРАТУ!
ДОБРО МИ ЈЕ ПОЗНАТО ОВО МЕСТО! БРЖЕ!
КОКО БИЛ И КАСКАЛО ЈУРИЋЕ ТАКО СВЕ ДО СЛЕДЕЋЕГ ПЕТКА КАД НАСТУПА РАСПЛЕТ...

НАЈПРОЖДРЉИВИЈИ НА СВЕТУ:

РУЖНИ КРВОЛОК ИЗ БАРЕ

КАД БИ ВАМ У НАГРАДНОМ КВИЗУ ПОСТАВИЛИ ПИТАЊЕ: „КОЈА ЈЕ НАЈКРВОЛОЧНИЈА ЖИВОТИЊА НА СВЕТУ?" ВИ БИСТЕ СИГУРНО, БЕЗ МНОГО РАЗМИШЉАЊА, ОДГОВОРИЛИ: „ТИГАР", ИЛИ: „ВУК", ИЛИ... И: ПОГРЕШИЛИ БИСТЕ.

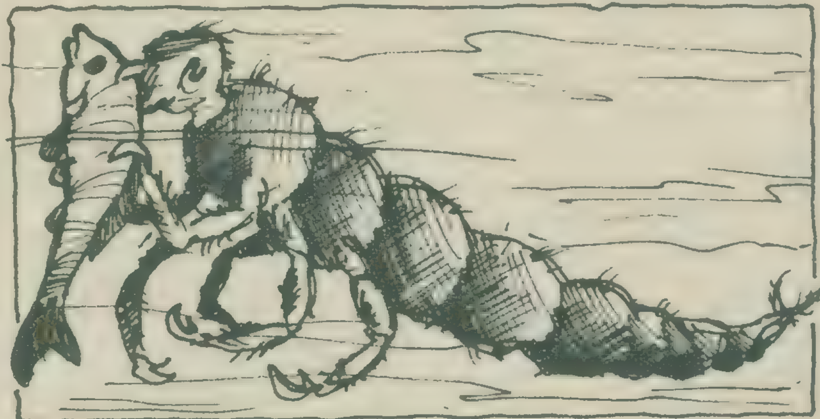
Научно је утврђено, и сви биолози се данас у томе слажу, да је најкрволочнија и најпрождрљивија животиња на нашој планети ларва једног инсекта. Зове се: водена буба или, на латинском, Dytiscus marginalis. Крволични тигар, лав, вук, или ајкула су, у поређењу са овим воденим разбојником, праве домаће животиње.

Ова врста водене бубе (јер сличних водених буба „Dytiscidae" има широм света преко пет стотина врста) налази се највише у средњој и јужној Европи, посебно у сливу Дунава у рекама, језерима, потоцима и мочвариштима на Балкану.

Водена буба, као и њена ларва, цео свој живот проведе у води. Буба је велика 4 до 4,5 центиметара. Савршен је и фантастично брз пливач захваљујући како аеродинамичком облику тела тако и својим ножицама које су се претвориле у весла. Плен на који се водена буба устреми – а то су разни водени организми од планктона, свих врста малих водених животиња и црвића до ситних рибица – увек је сигурна жртва. Међутим, ову грабљивицу и прождрљиву водену бубу далеко надмашује њена ларва.

Она нема складну елеганцију својих родитеља. Дугуљаст је, ружан, црволики инсект, састављен од осам гипких режњева са шест чудних ножица које личе на длакаве четке. Ноге ларви служе искључиво за пливање, боље речено, страховито брзо веслање. Има широку готово осмоугаону пљоснату главу на којој се истичу два водњикава, велика ока која непогрешиво прате све што се миче, плива или се гиба у близини.

Ларва нема уста али зато се са страна њене пљоснате главе истичу две необичне вилице. То је чељуст ове водене немани, у ствари, кракови растворених клешта којима ларва хвата сваку своју жртву. Али, она су један од најчуднијих инструмената које је створила природа. То су клешта која имају двоструке цеви инјекционих шприцева. Шприцева који истовремено служе и за убризгавање инјекције отрова и за усисавање целокупне садржине жртве.

Илустровао Зоран Петканић – Петко

Јер, ова ларва је један од ретких примерака толико разноликог животињског света наше планете који „вари" своју храну изван организма.

А како се то дешава? Ларва се устремљује на жртву и кроз клешта убризгава отровни састојак свог желуца. Отров убија жртву а ларва затим кроз иста клешта усиса сву унутрашњост свог плена, који се већ, под дејством желудачног отрова, и сварио. Ларва се затим одваја од бивше жртве, од које остаје само спољни омотач да полако падне на дно.

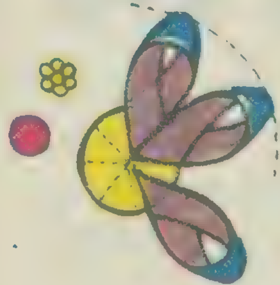
УКРАСИ ЗА ЈЕЛКУ

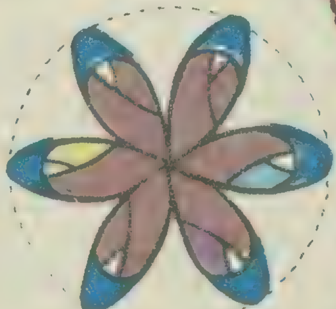
ОД НЕКОЛИКО ОРАХА, ЛЕШНИКА, КИКИРИКИЈА, ПЕРЛИ, МАЛО АЛУМИНИЈУМСКЕ ФОЛИЈЕ И КРЕП-ПАПИРА, СА МАЛО МАШТЕ И СТРПЉЕЊА, МОЖЕТЕ ДА НАПРАВИТЕ ЛЕПЕ И НЕОБИЧНЕ УКРАСЕ ЗА НОВОГОДИШЊУ ЈЕЛКУ.

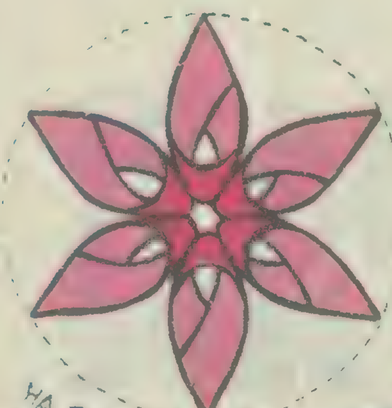
ОВЕ ЗАНИМЉИВЕ ОБЛИКЕ ИСЕЦИТЕ ОД ТРАКЕ ЗА ВЕЗИВАЊЕ ПОКЛОНА.

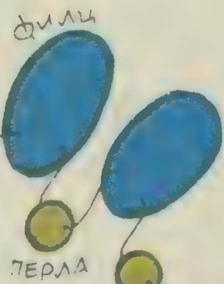
ДА БИ УКРАСИ ОД ОРАХА, ЛЕШНИКА ИЛИ КИКИРИКИЈА БИЛИ ЛЕПШИ, МОЖЕТЕ ДА ИХ ОБОЈИТЕ ТЕМПЕРАМА, „ЗЛАТОМ" ИЛИ „СРЕБРОМ".

НА ЗВЕЗДИЦЕ ОД КАРТОНА, У СРЕДИНУ ИЛИ ПО ЛАТИЦАМА, НАЛЕПИТЕ ПЕРЛЕ

НИЖУЋИ ФИЛЦАНЕ ЛИСТИЋЕ И ПЕРЛЕ ДОБИЋЕТЕ ЦВЕТИЋ

ОД ПАПИРНАТИХ ТРАКА НАПРАВИТЕ МАШНУ

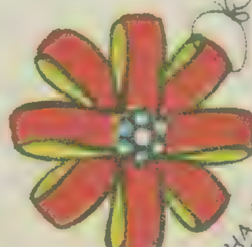
ОВДЕ ЛЕПИТЕ

ЛЕПИ

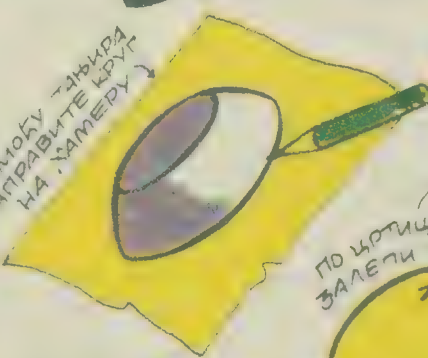
ГОТОВА МАШНА

НА СРЕДИНИ ЗАЛЕПИТЕ ПЕРЛЕ ИЛИ ЦВЕТ ОД ХАРТИЈЕ

ПОМОЋУ ТАЊИРА НАПРАВИТЕ КРУГ НА ХАМЕРУ

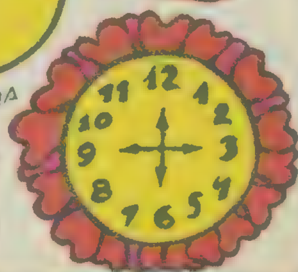
ЛИСТИЋИ ОД КРЕП-ПАПИРА

ПО ЦРТИЦАМА ЗАЛЕПИ ПАРЧЕ КАРТОНА ПА ТАЈ ШЕП НАТАКНИ НА ВРХ ЈЕЛКЕ

ИСПИШИТЕ БРОЈЕВЕ КАО НА САТУ

БИЛО ЈЕДНОМ НА ДИВЉЕМ ЗАПАДУ

РЕКВИЈЕМ ЗА О. К. КОРАЛ

Готово да се све зна о обрачуну код О. К. корала. Одиграо се 26. октобра 1881. године. Ту су браћа Вајат, Морган и Вирџил Ерп, уз помоћ Дока Холидеја, поделила мегдан с власницима једног салуна у Тумбстону, Ајком и Билијем Клентоном и још тројицом њихових револвераша. Мање се зна о ономе што се после дешавало. То је било још крвавије од чувеног обрачуна. Тачније, тек је тада почео коначни обрачун који је још шест људи послао у „вечна ловишта"...

Наиме, кад је код О. К. корала престала пуцњава, грађани Тумбстона су сахранили браћу Френка и Тома Меклорија и Била Клентона, док су Ајк Клентон и Били Клејборн, изазивачи сукоба, нашли спас у бекству. На победничкој страни није било жртава, изузев што је Вирџил Ерп добио метак у лево раме, а други му хитац откинуо парче меса на врату. Но то је ипак био срећан исход, јер ране нису биле непреболне.

Тачно два месеца и два дана касније, 28. децебра 1881, Вирџил се већ видно опоравио, па је вече провео у друштву у „Оријентал" салуну. Картао се са братом Вајатом и још двојицом каубоја, али није му ишло. Нерасположен, устао је од стола и пошао на починак. Насупрот њему, Вајат је имао среће, па је још остао.

Вирџил је изашао у свежу ноћ, дубоко удахнуо и лагано кренуо Петом улицом кући. Кад се нашао испред великих, још осветљених стаклених прозора „Игл Бруери салуна", неко је из помрчине испалио на њега пет хитаца. Тешко рањен у бок и леву бутину пао је на дрвени тротоар и био још толико присебан да дочека брата Вајата, који је дојурио из „Оријентала".

– Удесили су ме! – простењао је Вирџил и онесвестио се.

Било му је суђено да и ове ране преболи, али је остао инвалид: до краја живота ћопао је на леву ногу... Међутим, тај догађај је за браћу Ерп био несумњив знак да су им животи и даље у великој опасности. Вајат је сутрадан од неких грађана чуо да су на периферији Тумбстона претходне ноћи виђали Ајка Клентона и познатог револвераша Френка Стилвела, бившег помоћника покрајинског шерифа Џона Бијена, Хенка Свилинга и Џонија Ринга. Вајату је одмах све постало јасно...

Упао је у канцеларију шерифа Џона Бијена и узрујано му саопштио своју сумњу.

– Претерујеш, стари мој – мирно је одговорио шериф. – Ако ти имаш нерашчишћене рачуне са Ајком Клентоном, то још не значи да је баш он пуцао на Вирџила. Да бих подигао потеру за њима, потребни су ми докази, а не празне приче.

Сиве Вајатове очи су севнуле:

Тамо је био и твој некадашњи помоћник Стилвел... Ти их сад браниш јер си одувек с њима дувао исту тикву. Добро, сам ћу се побринути за њих, а теби, Џоне Бијене, кажем: немој случајно да ми се нађеш на путу!

– Пази шта радиш – одговорио је Бијен. – Ову твоју претњу као да нисам чуо.

Вајат је изашао бесан, али је шериф знао да његове речи нису тек онако изговорене. Ипак, наредна три месеца није се догодило ништа значајно. Вирџил се прилично опоравио, али је ретко напуштао кућу. Вајат и Морган су су излазили у град, увек добро наоружани, обављали су редовне послове, а увече им је омиљена забава била играње билијара код „Кембела и Хача".

Смрт за билијарским столом

Једне мартовске вечери 1882, баш док је Морган био нагнут над билијарским столом, а Вајат стајао са стране, са цигаром у зубима, са улице је одјекнуо пушчани хитац. Велико стакло на улазу у билијарску салу „Кембел и Хач" сасуло се у комаде. Куршум је погодио Моргана у кичму. Затим је одјекнуо још један хитац и зарио се у таваницу изнад Вајатове главе. Сувласник локала Боб Хач и остали присутни потражили су заклон. Сви су мислили да је ово почетак озбиљнијег окршаја, само је Вајат мирно, као да је знао да ће се све на томе завршити, пришао рањеном брату и подигао му главу. Морган је прошапутао:

– Крај... Ово нећу преживети!

Заиста, минут касније био је мртав.

Са неколицином људи Вајат је мртвог Моргана однео у Вирџилову кућу. Положили су га на кревет, а онда је Вајат утученом и убогаљеном Вирџилу рекао:

– Позови наше пријатеље! Вратићу се најкасније сутра до подне!

Кад се сутрадан вратио, мртав уморан и прашњав, у соби поред Моргановог леша седели су Вирџил, верни Док Холидеј и најмлађи брат Ворен, који је живео у Калифорнији.

– Послао сам по Тексас Џека и Џека са Ћурећег потока – рече Вирџил. – Они ће довести још неке своје пријатеље...

Вајат баци шешир на вешалицу и отпаса револвере, запали цигару и муклим гласом саопшти:

– Синоћ, сат пре него што је Морган убијен, на Милеровом ранчу су били Стилвел, Свилинг, Пит Спенс и Индијанац Чарли. Кренули су за Тумбстон... Два сата касније опет су пројахали поред Милерове куће, према западу... –

Нико ништа није прозборио. Све је било јасно.

Сутрадан је у воз за Калифорнију, родни крај Ерпових, укрцан ковчег с покојним Морганом. Пратили су га Вирџил на штакама са супругом и у злокобној црнини још шест до зуба наоружаних људи: Вајат и Ворен, Шерман Макмастерс, пргави мрзовољни човек за кога се причало да никад не скида руку са „колта", Тексас Џек Вермилион, бивши вођа каравана, каубој, коцкар и шериф који никоме није опраштао ни најмању шалу на његов рачун, Џек Џонсон, усамљени ловац са Ћурећег потока за којег се није чуло да је икада испалио хитац упразно и пропали зубар, али славни „доктор" Док Холидеј... Путовали су заједно до Таксона у јужној Аризони. Ту су се поздравили с Вирџилом и његовом женом и сишли с воза.

Кудрави је остао на попришту

– Пријатељи, одавде ће свако на своју страну – рекао је Вајат који је већ имао разрађен план и списак места на којима би се могле наћи Морганове убице. – Ја идем с Вореном...

Већ следећег дана на прузи недалеко од Таксона железничари су нашли тело човека изрешетаног пушчаним мецима и сачмом. Убрзо се показало да је то био Френк Стилвел.

У Таксону је покренута истрага којој није било тешко да утврди ко га је средио: Вајат и Ворен Ерп, Док Холидеј и Тексас Џек. Али оптужница није подигнута, јер је из Тумбстона стигао званичан судски извештај да је Стилвел, уз саучесништво Пета Спенса и Индијанца Чарлија, убио Моргана Ерпа. Но, тај извештај није био заслуга шерифа Џона Бијена. Напротив. Плашећи се да ће Вајат Ерп заиста открити да је унапред знао да се поражени са О. К. корала спремају на реванш, смишљао је шта да предузме. Кад је стигла вест да је на једном шумском радилишту метком усред чела убијен извесни Флорентино Круз, познатији као Индијанац Чарли, Бијен је одлучио да организује

потеру „поштених ранчера” за тобож непознатим убицама.

Индијанца Чарлија је заиста убио Вајат Ерп који је, касније, свом биографу Стјуарту Лејку дословце изјавио:

– Признао ми је да је за 25 долара стражарио пред билијарском салом оне ноћи кад је убијен Морган. Дао сам му ипак прилику да први потегне револвер...

Џон Бијен је за вођу потере поставио Била Бросијуса званог Кудрави, којег је Вајат Ерп једном онесвестио дршком револвера и однео у затвор. Кудрави је тада био ортак браће Клентон.

– У твом је интересу да Ерпа не ухватиш живог... – рекао је подмукли Бијен Кудравом кад је повео потеру „поштених ранчера”.

Али, осветници су имали више пријатеља него што је Џон Бијен могао да претпостави. Обавештени на време, дочекали су потеру код Ајрон Спрингса у планини Вестон поред Тумбстона. Изненађени „поштени ранчери”, засути кишом олова, нагали су се у бекство из кога се више нико од њих није вратио. На попришту је остао само Кудрави, Бил Бросијус, са Вајатовим метком у срцу...

Последњи од оних који су из мрака пуцали на Моргана Ерпа био је Џони Ринголд, звани Ринго. Сазнавши да је тражен, сакрио се у најзабаченије рударско насеље у Аризони на самој ивици пустиње. Али ни ту се није осећао сигурним. Рудари су га често виђали пијаног.

На лош виски је заударао и кад је на пустињском песку, недалеко од насеља, нађен с метком у слепоочници. Поред њега је био мали „дерингер” с дршком окованом у сребро. То је истрази било довољно да утврди како се Џони Ринго, у наступу делиријума, сам убио.

Ко зна зашто истражни судија у записник није унео причање неких рудара да је Џонија Ринга, два дана пре него што је последњи пут виђен, тражио неки веома елегантан господин, сав у црном и са очима које су сијале као у грозници. Тај странац је тврдио да са Џонијем „има неке рачуне”.

Судија вероватно није обраћао пажњу на те изјаве, јер су сведоци и сами заударали на лош виски, а зна се да дуга употреба алкохола изазива привиђења. Уосталом, неки од њих су чак тврдили да је црни странац био главом Док Холидеј. Знало се да он болује од туберкулозе и да не може да се клатари по неким удаљеним јазбинама и пустињама... „Дерингер” је заиста носио са собом, али зашто би га оставио поред Ринговог леша. Ваљда због гађења, што је њиме убио беспомоћног пијанца?

Што се тиче Ајка Клентона, Пита Спенса и Хенка Свилинга, они су изгледа успели да се спасу тако што су нестали из Аризоне.

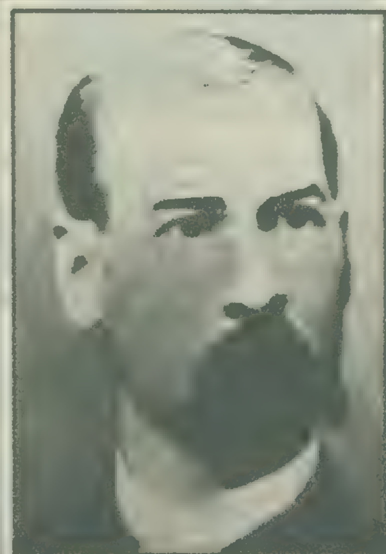
Али пошто их Вајат Ерп више није тражио, Западом је почело да се шушка како су и они негде оставили кости, прописно напуњени оловом. Ко је то смео да упита Вајата Ерпа?

А он је о томе ћутао до краја живота.

Д. Брандон

БРАЋА ЕРП: Вајат, Вирџил, Џејмс

Жртве обрачуна код О. К. Корала Том и Френк Меклори и Били Клентон

Пријатељ Ерпових др Хенри Холидеј

Морган

ТРОКОЛИЧНИ ИЗ МАНХАЈМА

Први аутомобил који је направио Карл Бенц био је трочкаш

Већ 1898. Карл Бенц је кренуо у иностранство да рекламира своје аутомобиле. Све је снимљено на сајму у Лондону. Купцима се показује да нова моторна кочија може без по муке да иде и уз и низ степенице

Био је већ остарио. Улицама је тандркало толико аутомобила да је свет очигледно, пријатној тишини одавно рекао збогом. Та направа је толико пожуривала људе да је дремкање после ручка постало страшно губљење времена.

Стари Карл Бенц, проналазач првог аутомобила, сетно се смешио док су му, вероватно по милионити пут, говорили да је направио велики корак за човечанство. Сед и смирен он је сад лешкарио ту, сасвим изнад свог дела, и меркао сав пређени пут.

– Мени је било много лепше док сам ово правио него сад кад је оно ту.

Карл Бенц је почетком овог века могао себи да дозволи мало филозофирања, али свет – не.

Хиљаде конструктора смишљало је аеродинамичније, јаче, брже, економичније, трајније, сјајније, шареније, удобније... Сваки час се морало смишљати нешто због чега ће милиони купаца давати новац баш за овај, а не за тамо неки други ауто.

Морало се ићи даље од оне тихе новогодишње ноћи 1879. у Манхајму. Даље, што даље...

Ура, кренуло је!

Било је хладно, и уопште, уочи Нове године никоме није ни до каквог посла.

– Морамо још једном да пробамо – рекла је, ипак, Берта Бенц свом мужу. – Нешто ме копка, ако ипак...

И пошли су. Погнути и тихи, са зебњом у души. Шта би рекли пријатељи кад би их сад срели? Човек, у ствари, мора да мисли на све а не само на тај мотор, знао је Карл. Но, изгледа да не треба потцењивати улогу жене у индустријској револуцији.

У хали је владала таква сабласна тишина да се чинило бесмисленим и покушавати. Али, Берта није била од оних које дозвољавају да се одустане. Карл је морао.

После је причао:

– Тет, тет, тет, одговорила је машина. Прорадила! И ми смо, после, читав сат слушали ту дивну музику. У тишини ноћи: тет, тет, тет... Одјекивало је као звук чаробне фруле!

Његов двотактни мотор је радио. Неуморни механичар из Манхајма могао је даље.

И 29. јануара 1886. године он је патентирао један „троколични самоход" (Касније: „аутомобил" – од грчке речи „ауто" што значи „сам" и латинске „мобилис" што значи „покретљив"). То се данас признаје као први аутомобил у историји.

Лавина је кренула. Прост свет је ту ђаволску справу гледао са страхом и неверицом. Јер, она је јурила „страшном брзином" од 10 километара на сат. И прелазила „колосалне раздаљине" од три километра.

У почетку је било спора око тога да ли је нафта баш право гориво. Неки тврдокорници су се слепо држали већ добро разрађене парне машине. Али... Знате и сами да је историја те заблуде сурово бацила у запећак.

Идемо даље!

Већ 1888. године Ирац Џон Бојд Данлоп, ветеринар по струци, досетио се да су гуме надуване ваздухом права ствар. Старт прве ауто-трке Париз–Руан био је 1894. Дајмлер је после направио камион. Рудолф Дизел, затим, конструисао „дизел-мотор". А први из људског рода који се усудио да сулудо вози читавих 100 километара на час био је Белгијанац Камиј Жанаци.

Човек који је по аутомобилима постао познатији него и сам Карл Бенц, мистер Хенри Форд, 1913. године уводи у своје погоне покретну траку. Тако ће „ђаволска самоходна справа" постати тако масовна, да јој ниједан део света неће моћи да одоли. Петнаест милиона снажних „Тин Лизи" сишло је с његове траке. Ни Жил Верну то није могло да падне на памет.

Пола века касније Вили Брант ће рећи:

– Ауто је симбол слободе!

На стотине социолога, психолога, и свакојаких, како се то обзирно каже, експерата, утврдиће и доказати супротно: „Ми смо робови аутомобила."

И све је тачно. Јер, аутомобил је толико присутан у свету да се о њему могу говорити само истине.

Он је превозно средство, симбол положаја у друштву, „стари пријатељ". Он „послуша у кривини", „издржи узбрдо", „вади из маказа", „помогне кад је најпотребније", не иде се њиме него „с њим на море".

Он је члан породице. Неко дете има маму и тату, а неко друго маму, тату и ауто. Многи људи венчани су са својом женом, а истински воле само свој ауто.

Љубав не познаје границе. Тако Немци воле „реное", Енглези „голфове", Руси „фијате", Французи „тојоте", Италијани „фордове", Американци „мерцедесе". C'est la vie! Французи још тврде да је то живот

* * *

– У колико боја ће се у будућности фарбати аутомобили? – „незгодно питање" које је један репортер поставио 1909. године Хенрију Форду.

– Као што је ово сад само црно, тако ће у будућности купац моћи да бира, кажем Вам, да бира, боју коју жели за свој ауто.

И Америка, иако тад већ свикла на свакакве индустријска чудеса, злобно се смешкала на неодговорно трабуњање аутомобилције из Детроита. Али... Даље већ знате.

С. Рељић

САМОХОД

ОВАЈ РОЂЕНДАН САСВИМ ЈЕ ДОВОЉАН РАЗЛОГ ДА СЕ СЕТИМО КАКО ЈЕ БИЛО НА ПОЧЕТКУ.

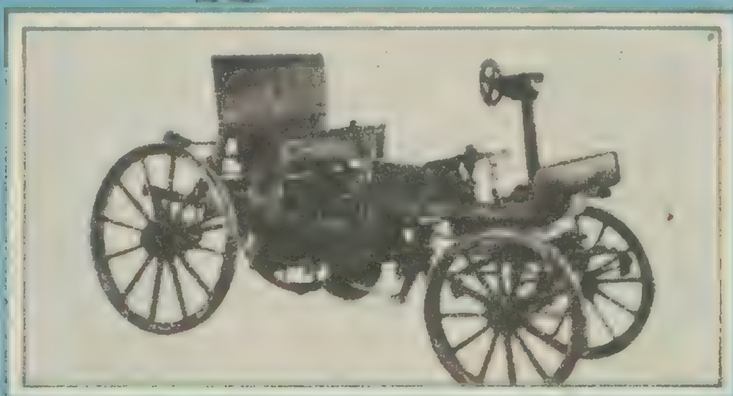
МИЉЕНИЦИ НАШЕ ЕПОХЕ

1886. Дајмлерова моторне кочија. Са једном и по коњском снагом из полалитарског једноцилиндричног мотора стартовали су Готлиб Дајмлер и његов син Паул у аутомобилску еру брзином од 16 километара на час.

1887. Хамелова моторна кола. Два цилиндра и једна коњска снага. Дело Данца Ханса Јохансена. И данас овај модел учествује на рели-тркама старих аутомобила.

1888. Маркусова моторна кола на гас. Још 1873. године била је најављена његова премијера у Бечу. Али Зигфрид Маркус није успео. Требало му је још 15 година да све уреди тако да се возило покрене.

1889. Дајмлерова кола с челичним точковима. Двоцилиндрични мотор од 1,5 коњских снага и завидна брзина од 18 km/h. Дрвене точкове су држале многе челичне жице.

1890. Серполеова парна кола. Конструктори тад још нису били сигурни да је бензински мотор право решење.

1891. Панар-Левасо са 3 пуне коњске снаге. Четири путника су седели раме уз раме. Јурио је и 25 km/h

1892. Пежо – Дајмлер. Први пут је неки аутомобил суверено кренуо да савлада велику раздаљину. Овај лепотан је од Париза до Бреста, и назад, преко 2050 километара, прешао за тачно шест дана.

1893. Бенц – Викторија. Истраживања су озбиљно почела. За три године направљене су 383 „Победнице". И мотор је био све јачи и јачи. Чак од 3 и 5 коњских снага.

ХРОНОЛОГИЈА – „КЛЕШ" („The Clash")

ОД УЛИЦЕ ДО УЛИЦЕ И НАТРАГ

Снимио: Бранислав Рашић

ДОШЛИ СУ СА УЛИЦЕ И ПОСТАЛИ ЈЕДНА ОД НАЈВЕЋИХ АТРАКЦИЈА 1977. ГОДИНЕ У ВРЕМЕ ПРВОГ НАЛЕТА ПАНКА. ПРАКТИЧНО СУ НЕСТАЛИ, КАО ВЕЛИКО ИМЕ, 1982. ГОДИНЕ. САДА ПОНОВО ХВАТАЈУ ЗАЛЕТ. ДОК НЕ ВИДИМО ГДЕ ЋЕ СЕ ВРАТИТИ, ПОГЛЕДАЈМО ГДЕ СУ СВЕ ДО САДА БИЛИ (И ШТА СУ УРАДИЛИ).

Легенда о групи „Клеш" почела је 1976. године. Тада су носили врло уске панталоне кратких ногавица, били су кратко и неуредно подшишани и јако, јако љути. Новинари, тада још претежно хипијевски оријентисани, први пут су у већем броју дошли на њихов наступ привучени бесплатним пићем. Била је то за све који су дошли (а по њиховом сопственом признању) нека врста културног шока. Свет их, једноставно, није очекивао. Цо Страмер, Мик Џоунс, Пол Симонон и Крајмс су, упркос томе, кренули у освајачки поход.

Осамнаестог марта 1977. потписали су уговор са дискографском кућом „CBS", што им многи панкери никада нису опростили. Оптуживали су их да су „издали идеју" јер новац и слава као појмови нису постојали у панк идеологији.

Тада објављени сингл „Побуна белих" („White Roit") донео им је репутацију групе која се бори против друштвених неправди и закона који неоправдано спутавају слободу личности. Та им је репутација остала до данас.

Три недеље после сингла снимили су и први албум, назван једноставно „Клеш". Плоча је звучала као да је снимљена за два сата, али је имала нешто снажно и ново у себи. Садржала је много искрене енергије и неколико класичних хит-песама: „Лондон гори" („London's Burning"), „Могућности за каријеру" („Career Opprotunities") и „Земља гаража" („Garageland").

Други албум „Дајте им довољно конопца" („Give 'Em Enough Rope") појавио се 11. новембра 1978. Прави, истинити панкери дочекали су албум на нож истичући његову хеви-метал оријентацију, највише зато што је плочу продуцирао Санди Перлман, човек који је стекао славу радећи са америчком хеви атракцијом „Блу Ојстер Калт" („Blue Oyster Cult"). Не може се порећи да је он утицао на промене у звуку групе, али је исто тако сигурно да су „Безбедна кућа у Европи" („Safe European Home"), „Џули ради за наркомане" „(Julie's Been Working For The Drug Squad") и „Остани слободан" („Stay Free") одличне песме. Ипак, њихови прави обожаваоци никако нису могли да им опросте што су попустили пред захтевима трендова, све док није почела турнеја. Концерти су били сјајни, али је (ипак блага) промена правца довела до тога да су њихови обожаваоци почели да праве мит од прошлости која, поштено говорећи, није то заслужила, бар не у тој мери и на такав начин.

У мају 1979. појавио се максисингл „Цена живота". Иако је садржао хит „Борио сам се против закона" („I Fought The Law") и химну радио-пирата широм света „Кепитол Рејдио" („Capitol Radio") био је то, ипак, само добар увод у оно што је следило...

А следио је изузетно добар дупли албум „Лондон зове" („London Calling") који се појавио 14. децембра 1979. године. Одмах по издавању био је проглашен ремек-делом. Они који су играли пого уз „САД су ми тако досадне", били су, наравно, међу незадовољницима, јер су приметили осетне америчке утицаје – каубојске шешире, љубав према великим америчким аутомобилима... Таквима је и сам наслов плоче „Лондон зове" изгледао потпуно беспредметно.

Некадашњи прави панкери од овог тренутка почињу да, са готово безобразном редовношћу, заузимају све боље позиције на топ листама. После насловне песме са албума (скинуте на сингл) то се догодило и са песмом „Пљачкаш банака" („Bankrobber"), објављеном у јулу 1980. Свима је било јасно да је прва фаза прошла али нико није могао да очекује оно што ће уследити.

Албум „Сандиниста", објављен 12. децембра 1980, садржао је ни мање ни више него 36 песама распоређених на три плоче великог формата. И поред неколико добрих песама, то је убедљиво најцрња мрља у каријери групе, досадна плоча на којој је жеља групе да се врати црначким коренима отишла заиста предалеко. Наравно, треба забележити да је сингл „Седморица величанствених" („The Magnificent Seven") објављен 10. априла 1981. један од најбољих њихових синглова уопште.

„Комбат рок" се појавио 14. маја 1982. године, после до тада најдуже паузе, међутим, одмах је могло да се чује како је пауза паметно употребљена. Ова плоча је, за разлику од претходних, вукла на фанки, звук је постао економичан а неки „клепинзи" (тапшање рукама у ритму) заиста су представљали право задовољство за уши. „Рок Д Казбах" („Rock The Casbah") је објављен као сингл месец дана после албума и остао је запамћен као најзначајнија мала плоча са овог албума.

Мик Џоунс није учествовао у стварању ове плоче, али је она и без његове препознатљиве гитаре звучала заиста добро. Тим је веће изненађење било када се Мик Џоунс поново огласио на синглу „Отићи или остати" („Should I Stay Or Should I Go") који је објављен 17. септембра 1982. године. Дилема је, по свему судећи, заиста постојала јер он се више никада није појавио у групи.

Период од 1982. године до пре два месеца био је испуњен свађама унутар групе и покушајима да се преживи на нивоу достојном славног имена.

Недавно објављени сингл „Ово је Енглеска" („This Is England") резултат је срећивања унутар групе и поред тешкоћа око имена на које сада већ бивши члан Мик Џоунс полаже право.

Сингл, као и недавно објављени албум („Cut The Crep") добили су добре оцене критичара и акције готово прежаљених „Клеш" су поново високо скочиле.

Да ли ће за годину дана бити већи или мањи него икада, зависи, изгледа, само од њих. А да су, без обзира на будућност, осигурали себи место међу великанима рока – сасвим сигурно јесу.

ОВО НИСТЕ ЗНАЛИ

ОКРЕНИ ПОГРЕШАН БРОЈ

И то се догађа, чак и пословично прецизним и педантним Енглезима. Недавно је обожаваоцима групе „Марилион" понуђено да се телефоном претплате на карте за један од концерата својих љубимаца. Ови су пожурили да то што пре учине јер је сала у којој је концерт требало да буде одржан прилично мала.

И ту су почеле тешкоће за двоје пензионера чији је број грешком објављен уместо броја агенције која је вршила резервацију карата. Јадни људи су, пре него што је прави број телефона поново објављен у новинама, одговорили на неколико стотина позива објашњавајући да они не могу да продају никакве карте.

РЕКОРДИ

ДРУГИ ШКОТИ ДВА ПУТА ПРВИ

Нови албум „Симпл Мајндс" („Симпле Миндс"), под називом „Једном, давно" („Once Upon A Time") доспео је прве недеље по објављивању на прво место британске топ-листе

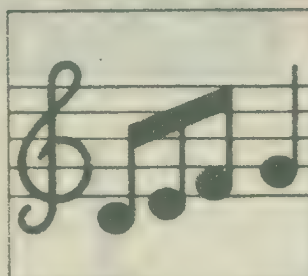
Како им је ово други албум на највишој позицији (први албум којим су постигли тај успех био је прошли „Варница на киши"), „Симпл Мајндс" су постали друга шкотска група којој је то два пута пошло за руком.

Пре њих, тај успех је постигла група „Беј Сити Ролерс" чији су албуми „Котрљање" и „Једном пре звезде" били на првом месту листе албума током 1974, односно 1975. године.

ИЗЈАВА НЕДЕЉЕ

Као петнаестогодишњакиња, учествовала сам у уличним тучама малолетничких банди у Бирмингему. Не могу да објасним себи зашто сам то радила, јер знам да ми ни тада није нимало одговарало да будем дивља на тај начин, али знам да се сада свега тога стидим.
Тоја (Toyah)

ТРАЖИЛИ СТЕ ПЕСМУ

SOME THINGS ARE BETTER LEFT UNSAID

I feel like I could run away
looking at a darker day
Oh I'm pulling the shades away from my eyes
it's true the moody manners come and go
and it's better that you never know

Some Things Are Better Left Unsaid
some strings are better left undone
some hearts are better left unbroken
some lives are better left untouched
some lies are better off believed
some words are better left unspoken

My ideas seem to frighten you
are you really that afraid to move
Oh I guess that it's your right to reason
I'm still dealing with a force that's so strong
the force is stringing us along

БОЉЕ ЈЕ НЕ РЕЋИ НЕКЕ СТВАРИ

Осећам да бих могао да побегнем
долазе још црњи дани
Уклањам сенке из својих очију
истина је да ружни манири дођу и прођу
и да је боље да никада не сазнаш

Боље је не рећи неке ствари
боље је не засвирати у неке жице
боље је не сломити нека срца
боље је оставити неке животе недирнуте
боље је поверовати у неке лажи
боље је не рећи неке речи

Чини се да те моје идеје плаше
да ли те страх спречава да се покренеш
О, мислим да имаш право да одлучујеш
Још увек је та ствар сувише јака
ствар која нас везује

ТЕКСТ: Дерил Хол (Daryl Hall); изводе: Хол и Оутс

КАД У ЈАЈЕ СТАНЕ ВОЗ

„Кукавица", јаје-часовник, дар Николаја II царици-мајци 1900. године. Јуна 1985. ово Фабержеово ремек-дело продато је на аукцији у Њујорку за 2.520.000.000 нових динара, наравно у доларима.

ЈАЈА СУ НАЈТРАЖЕНИЈА ОД СВИХ РЕМЕК-ДЕЛА КОЈЕ ЈЕ НАПРАВИО ПЕТЕР КАРЛ ФАБЕРЖЕ. КАДА СЕ НЕКО ОД ЊИХ, ВЕОМА РЕТКО, ПОЈАВИ НА АУКЦИЈИ, МЕЂУ КОЛЕКЦИОНАРИМА ЗАВЛАДА ГРОЗНИЦА.

Санкт Петерсбург године 1884. Трг оружја испред Зимског дворца покривен снегом. Невом клизе санте леда. Светло ускршње јутро.

У свечаној сали дворца руски цар Александар III трипут љуби у образе своју царицу Марију Фјодоровну пружајући јој дар у малој кутији, високој једва десет центиметара. О том поклону причаће се дуго не само на руском двору већ и у целом свету, до наших дана.

У пакетићу је јаје, али какво! Љуска му је од чистог злата, „беланце" од тананог емајла. Унутра је златно „жуманце", а у њему кокошка од жутог и белог злата са очима од два скупоцена рубина. И кокошка се отвара и у њој се налази верна минијатурна копија царске круне посуте дијамантима и рубинима. Право ремек-дело!

Уметник који га је направио није обичан златар. То је Петер Карл Фаберже (по руски: Карл Густавович Фаберже) који је неколико месеци касније добио звање царског драгуљара. Око њега ће се ускоро отимати крунисане главе Европе и Азије. Ускршње јаје поклоњено царици лансирало је његово име у свет.

Петер Карл Фаберже родио се у Санкт Петерсбургу (данашњи Лењинград) 1846. године као потомак хугенота, француских протестаната који су, после католичких прогона и крвопролића, напустили Француску и населили се свуда по свету односећи са собом своје велико богатство и знање.

Фаберже се школовао у Дрездену, а усавршавао у Италији, Француској и Енглеској. Очеву драгуљарску фирму наследио је 1870. и од ње направио радионицу накита какав још није био виђен и уметничких дела необуздане маште. Радионица је за кратко време постала чувена по ремек-делима: цвећу, фигурама људи и животиња и, нарочито, ускршњим јајима од којих је прво било оно поклоњено царици.

Фабержеа данас сматрају, раме уз раме са славним Бенвенутом Челинијем који је живео у 16. веку, највећим уметником у обрађивању злата свих времена. Његове радионице у Петрограду и Москви запошљавале су уметнике и највештије занатлије чије су руке правиле чуда од злата и драгог камења по нацртима маестра.

Године 1891. Фаберже је направио јаје „Азова" у којем се налазила златна копија лађе „Памјат Азова" којом је претходне године руски царевић путовао око света. Крунисање Николаја III, последњег руског цара, било је повод за ново јаје. Имало је љуску од злата и фино обрађеног емајла украшену преплетима од златног ловоровог лишћа, а на сваком пресеку преплета направљен је царски двоглави орао од црног емајла. У јаје је Фаберже сместио прекрасну копију царских крунидбених кочија с прозорима од брушеног кристала и точковима од злата и платине.

Била су и у Београду

Уметникову машту више ништа не може да обузда. Пошто је направио јаје у којем се налазио ратни брод верно израђен до најситнијих појединости и јаје са слоном и његовим водичем, он 1900. у једно јаје смешта транссибирску железницу! Замислите јаје велико тринаест центиметара на чијој је скупоценој љусци урезана цела маршрута воза, у природи дугачка 9337 километара, с по једним драгуљем на свакој станици где се зауставља! У јајету је до најситнијег завртња верна репродукција, од злата и

„Ђурђевак" је Николај II поклонио својој мајци. Изненађење за царицу-баку су три портрета који приказују Николаја II и његове две кћери Олгу и Татјану. „Ђурђевак" се налази у колекцији Форбис у Њујорку.

Јаје с крунидбеном кочијом која стаје у њега. Цар Николај II поклонио га је својој жени 1897. године. Налази се у колекцији Форбис у Њујорку.

Ово јаје, звано „Васкрснуће" поклонио је руски цар Александар III царици Марији Фјодоровној 1885. Оно је друго од педесет седам које је Фаберже направио. Љуска је од кристала и злата, а постоље од скупоценог драгог камења и бисера.

платине, локомотиве и пет вагона, од којих један само за даме.

Фаберже је направио укупно педесет седам чудесних јаја од којих једанаест по поруџбини цара Александра III. Његов наследник Николај II наручивао је од уметника по два ускршња јајета годишње – једно за царицу-мајку Марију Фјодоровну, друго за своју царицу Александру Фјодоровну. Од тих „царских ускршњих јаја" сачувано је и познато јавности четрдесетак: десет у Русији у трезорима Кремља (два су била изложена на недавној изложби блага Кремља у Београду), двадесет три по разним америчким колекцијама. Остала су вероватно уништена, а нека ће можда бити и пронађена.

Јаја су најтраженија од свега што је направио Фаберже и када се неко од њих, што се догађа веома ретко, појави на каквој аукцији, међу колекционарима завлада права грозница. Цене су им астрономске. Тако је, на пример, 11. јуна 1985. године јаје названо „Кукавица", дар цара Николаја II мајци 1900, продато за 720.000.000 нових динара, у доларима.

Оно што се допада цару свиђа се и његовим великашима, а како се радило о истинским уметничким делима, и богаташима из целог света. Фабержеове муштерије су, између осталих, принц Јусупов, који је Русију ослободио напасти зване Распућин, гроф Строганов, чије је име данас у свим јеловницима света захваљујући бифтеку који му је справљан, браћа Нобел, која су имала у Русији фабрике муниције, а Алберт је основао Нобелову награду, Калш, магнат сибирских рудника злата, фабрикант каучука Нојшелер, банкар Ротшилд, махараџа од Каканира, негус Менелик од Абисиније...

По угледу на руског цара и енглески краљ Едвард VII поклањао је својој жени Александри за рођендан понеког „фабержеа". Како је краљица обожавала животиње, Фаберже се сетио да за њу редовно прави животињске фигуре. Краљ се сложио и из Петрограда су сваке године у Бакингемску палату у Лондону пристизале минијатурне животиње од драгог камења.

Године 1914. најскупља „менажерија" на свету бројала је триста педесет разних примерака: од краљичиног омиљеног пса Дикија и тркачког коња Персимона до плавих гусака, ружичастих слонова, тримизноцрвених зечева. За ове животиње од драгог камења почетна цена на аукцији код „Кристија" у Женеви износила је недавно између триста и петсто хиљада франака (12.000.000 до 20.000.000 динара).

Као Али-Бабина пећина

Цар Николај II није волео што му Едвард VII „краде" неког Фабержеа и, као контрапункт за енглеску краљевску менажерију, он наручује статуете петроградских „малих људи": чиновника, занатлија, путујућих трговаца, уличних свирача балалајки, кочијаша... наравно од најблиставијих драгуља.

Ове фигурине најређе су од свега што је Фаберже направио: сачувано их је свега тридесетак и то захваљујући упорним трагањима колекционара. Свака од њих вреди право богатство. А било их је веома много. Царска породица их је поклањала рођацима и пријатељима, а и страним државницима као званичне дарове. Једна дворана Зимског дворца била је, као Али-Бабина пећина, крцата најфинијим Фабержеовим фигуринама. Ту је уметник навраћао једном месечно да освежи памћење, допуни колекције и прими новац за труд.

Фабержеова дела су се, баш захваљујући царским званичним поклонима, нашла и у Француској, Енглеској, у Сијаму (данашњем Тајланду), у Кини, Индији, Норвешкој, Данској, Шведској, Грчкој, Шпанији. Француска га је одликовала орденом Легије части за дела изложена на Светској изложби у Паризу 1900. године.

Николај II је априла 1917. наручио последње јаје, овога пута од челика на четири гранате. Беснео је први светски рат и припремала се октобарска револуција која је исте године заједно с друштвеним системом збрисала и цара.

Фабержеова радња у улици Морскаја затворена је, а радионице претворене у фабрике лаког оружја и медицинског прибора.

Велики уметник, који је својим талентом направио револуцију у декоративној уметности 19. века, напустио је нову Русију којој није припадао. Умро је далеко од ње 1920. године.

Б. Дожић

ЗАР ЈЕ ВАЖАН ДОКАЗ?

НА УЛАЗУ У ПЕЋИНУ СТАЈАЛА ЈЕ ДЕВОЈКА. ЗАТРЕПТАО ЈЕ И ЗАЖМУРИО, ПА ПОНОВО ПОГЛЕДАО, НО БИЛА ЈЕ ЈОШ ТУ. ЦРНОКОСА, ВИСОКА, ОБУЧЕНА У ПРЉАВИ ЛЕТАЧКИ КОМБИНЕЗОН.

РОБЕРТ ШЕКЛИ

Руке су га болеле, али није испустио длето и чекић све док посао није био завршен. Обрисао је зној са умрљаног, необријаног лица и прочитао речи које је уклесао у камен.

" ПОНИКАО САМ ИЗ БЛАТА ОВЕ ПЛАНЕТЕ. НАГ И БЕСПОМОЋАН. НАПРАВИО САМ АЛАТКЕ И ПОЧЕО ДА ГРАДИМ. ГРАДИО САМ И РУШИО, СТВАРАО И РАЗАРАО. СТВОРИО САМ НЕШТО МОЋНИЈЕ ОД СЕБЕ И ТО МЕ ЈЕ УНИШТИЛО. ИМЕ МИ ЈЕ ЧОВЕК И ОВО ЈЕ МОЈЕ ПОСЛЕДЊЕ ДЕЛО.

Насмешио се. Добро је ово написано. Можда није баш писмено, али као последња пошта људској раси од последњег човека на Земљи, није лоше. Огладнео од напорног посла, сео је на хладни камени под пећине и створио вечеру. Посматрао је храну, питајући се шта недостаје. Постиђен, брзо је створио сто, столицу, прибор и тањире. Опет је заборавио.

Иако није било разлога за журбу, халапљиво је јео, мислећи да је баш чудно што увек ствара исту храну - хамбургер, кромпир пире, хлеб, сладолед. Навика. Када је завршио, учинио је да остаци хране, тањири и сто нестану. Столицу је задржао и седећи на њој замишљено посматрао натпис. Одлично, помислио је, али шта вреди када сам ја једини човек који ће га читати.

Јер, било је сасвим извесно да је он последњи човек на Земљи. Рат је био веома темељан. Није било неутралних, није било помирљиве политике. Људи су били на овој или на оној страни. У првим данима тог рата употребљена су сва расположива супертајна оружја, са готово монотоном предвидљивошћу, да би коначно последња рука притисла последње дугме, а бомбе, аутоматски лансиране и вођене, наставиле да засипају планету, иако живота на њој више није било. Несрећна Земља постала је пространи отпад, без иједне биљке, животиње, од пола до пола.

Добар део овог уништавања је и сам посматрао. Чекао је док се није уверио да је пала и последња бомба, па се онда спустио.

Баш си био мудар, са горчином је помислио, посматрајући кроз отвор пећине разровану долину прекривену лавом, свој брод и рашчерупане планине у даљини.

Издајица си, али зар је то сада важно? - помислио је.

Био је космички пилот у одбрамбеним снагама Западне хемисфере. Већ после два дана рата било му је јасно какав ће бити исход. Напунио је своју летелицу конзервираним ваздухом, храном и водом и побегао. Знао је да у општој пометњи и паници његов нестанак неће бити примећен. Одлетео је иза тамне стране Месеца и чекао. Рат је трајао 12 дана (он је предвиђао 14), али је морао да чека још доста дуго пре него што су аутоматски пројектили престали да падају. Онда се спустио на Земљу и утврдио да је једини преживели.

Надао се да су и други дошли на његову идеју. Очигледно, није било времена, чак ако је и било намере. Очекивао је да бар негде нађе преживеле, но није нашао никога. Није знао како је могао да опстане у овој загађеној атмосфери, а није му било ни стало да зна. Изгледа да је постао имун на разне бактерије и радијацију, или је то можда био део његове нове моћи. Лутајући у својој летелици од једног разореног града до другог, преко изливених океана и померених планинских ланаца није нашао на живот али је открио нешто друго.

Добио је моћ да ствара. Ово је открио трећег дана по повратку на Земљу. Помислио је како би желео да види макар једно дрво у растопљеном камену и металу и - дрво се појавило. Остатак тога дана је експериментисао и открио да може да створи све о чему је имао јасну представу, па чак и оно за шта је само чуо.

Слепи путник

Ствари које је најбоље познавао, најбоље је и стварао. Ствари које је познавао само из књига или прича - дворске палате на пример - биле су мало рогобатне и недовршене, мада је и њих, уз велики ментални напор и присећање детаља, могао да доведе скоро до савршенства. Све што би створио било је тродимензионално. Чак је и храна имала прави укус. Могао је и потпуно да заборави на неку своју креацију, да заспи на пример а дело би и даље било ту. Могао је такође да учини да ствари нестају. За то је била довољна само једна добро усредсређена мисао. Чак и ствари које није сам створио - долине и планине - могао је, уз много више времена, такође да избрише.

Илустровао Михаило Ђоковић Тикало

Никад није покушао да створи људско биће. Није био научник, само пилот астронаут. О генетици скоро да није имао појма, а имао је само нејасну представу о теорији атома. Претпостављао је да је код њега морало да дође до неке промене у плазми гена, или у мозгу, или можда на самој Земљи. Није се бавио тим много зашто. Чињеницу о својој способности прихватио је мирно и без узнемирења.

Нешто га је ипак мучило. Није знао да ли ће оно што је створио моћи да га надживи, или ће са његовом смрћу све нестати. Чему и овај натпис, питао се. Своју последњу поруку човек је довољно јасно урезао на лице своје планете! Љутио се на своју глупост и управо хтео да уништи поруку када је зачуо кораке. Готово је пао са столице од запрепашћења.

На улазу у пећину стајала је девојка. Затрептао је, зажмурио, па поново погледао, но била је још ту. Црнокоса, висока, обучена у прљави летачки комбинезон.

– Здраво - рекла је и ушетала у пећину.

По навици је устао, понудио јој столицу а себи створио другу.

– Видела сам већ да то радиш - рекла је - али још увек не могу да верујем. Огледала?

– Не - збуњено је промуцао. - Стварам. То јест, имам моћ да.. Хеј, чекај мало! Како си се ти створила овде? - Док је питао, у мислима је разматрао и одбацивао разне могућности. Скривена у пећини? На врху планине? Не, постоји само један начин...

– Била сам у твојој летелици, бато. – Рукама је обујмила прекрштене ноге. – Кад си натоварио свој бродић, схватила сам да се спремаш да збришеш. А мени је већ било доста оних експлозивних луткица, па сам се ушуњала као слепи путник. Има ли још кога живог?

– Не. Али како те нисам приметио? – Зурио је у разбарушену лепотицу, а магловита мисао која га је од почетка сусрета мучила почела је да поприма јасне обрисе. Пружио је руку и додирнуо је.

– ЈА сам СТВАРНА – јетко је рекла. – Зар ме ниси видео у Бази?

Покушао је да се сети Базе. Сто векова је прошло, чинило му се. Заиста, била је нека тамнокоса тамо, неприступачна, уображена...

– Скоро да сам се смрзла у пртљажнику оне твоје сандучаре – наставила је девојка. – Мора да сам због хладноће све време провела у некој хибернацији, или можда коми. Када си у овојували коначно отворио све одељке, некако сам се вратила у живот. Добро да ме тада ниси видео! Сигурно сам изгледала као нека ледена успавана лепотица! – насмејала се, гладећи косу.

– Заиста, нисам гледао у пртљажник – признао је. – Али опет...

Погледала је натпис на зиду.

– Шта је ово?

Мислио сам да треба да оставим неку врсту споменика.

– А ко ће то да чита – практично је упитала.

– Нико, највероватније. Само моја глупа идеја. – Снажном мишљу избрисао је поруку. – Никако ми ипак није јасно како си до сада преживела – збуњено је рекао.

– Преживела сам! Не знам како ти то радиш – показала је на столицу и зид – али прихватам чињеницу да можеш. Зашто ти не прихватиш да сам СТВАРНА?

– Немој погрешно да ме схватиш – рекао је човек. – Толико сам желео да пронађем још неко људско биће, наравно немам ништа против женског друштва, али...

Ни вајар ни бог

Девојчина црна коса меко је падала на рамена, очи су јој блистале и изгледала је заиста лепа, љупка и веома женствена.

– Како да будем заиста сигуран да си стварна? – човек се и даље колебао.

– Опет ти исто! Сећаш ли се да си ме створио, господару? – подругљиво га је гледала.

– Па, признајем, мислио сам... о женама – рекао је замишљено. – Можда сам те створио у сну. Зашто моја подсвест не би имала исту моћ као и моја свест? А ако те је створила моја подсвест, онда је сигурно да моја свест о томе ништа не би знала. О томе би се подсвест и те како побринула!

– Баш си шашав! Хајде, ако си баш тако вешт, што сада не створиш једну жену? – прекрстила је руке и љутито га гледала.

– У реду. – Усмерио је поглед ка зиду пећине. Пред њима су почели да се појављују обриси жене, незграпне, рогобатне, са једном дужом руком, са исувише кратким ногама. Снажно се концентришући, успео је да некако пропорције доведе у ред, али опет, очи су биле под чудним углом, уста безоблична. Створио је шкољку без мозга и унутрашњих органа – аутомата. Стресавши се, уништио је страшну приказу.

– Изгледа да нисам ни вајар ни бог – рекао је.

– Драго ми је да си то коначно схватио.

– То још увек не доказује твоје постојање. Не знам шта је у стању да створи моја подсвест.

– Доста ми је ових глупости – девојка је љутито пошла ка излазу.

Увредио сам је, помислио је. Једино људско биће на Земљи и ја сам јој нанео бол! Климнуо је главом, у знак мирења, узео је за руку и извео из пећине.

У оближњој долини створио је град. Град са сликама из дечијих снова о „Хиљаду и једној ноћи". Зидине од млечне слоноваче, златне куле украшене сафирима и рубинима. Створио је језера, птице, сребрне и златне рибице.

Шетали су и он је китио пупољцима ружа, белим, жутим и црвеним.

– И све ово је лажно – подсетила је.

Насмешила се.

– Не, није. Можеш да додирнеш. Стварно је!

– Хоће ли ово остати када мене више нема?

– Баш нас брига! А, уосталом, кад можеш све ово, можда ћеш моћи да лечиш болести. Можда ћеш моћи да победиш старост и смрт.

– Да ли би желела да одемо? – упитао је увлачећи дим из управо створене цигарете. – Да нађемо нову планету, недирнуту ратом? Да почнемо изнова?

– Изнова? Можда касније. За сада не желим ни да приђем оном проклетом броду. Исувише ме подсећа на рат. – Јеси ли сада сигуран да сам стварна?

– Ако хоћеш искрен одговор, не – одговорио је. – Али заиста желим да верујем.

Пришла му је и ћутећи нежно га загрлила. Дуго је гледао. Постао је свестан топлих руку око свог врата, благог даха на свом лицу. Осећао је мирис њене коже и косе.

Полако је рекао:

– Верујем ти. Волим те. Како... како се зовеш?

Размишљала је тренутак.

– Џоана.

– Чудно, увек сам маштао о девојци по имену Џоана. Како се презиваш?

Пољубила га је.

– Ниси ми одговорила.

– А, то. Шта је важно девојачко презиме? Девојка удајом, наравно, преузима мужевљево...

– Избегаваш одговор!

Насмешила се.

– Изгледа да је тако, па шта?

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

АУТОР ВЕ-МАК	ГРАД У ДАЛМАЦИЈИ	1.	РЕКА У ИТАЛИЈИ	ВЕЛИКА СИБИРСКА РЕКА	ПОЧЕТНИ КОРАК У НЕКОМ ПОСЛУ	ВЕЛИКИ ИТАЛИЈАНСКИ СЛИКАР	БИЛО КАДА
УБЛАЖИТИ, РАЗГАЛИТИ							
ОТРОВНО БРАШНО, АРСЕНОВ ТРИОКСИД							
ВРЕДНОСНИ ПАПИР, АКЦИЈА							
УЗВИК ЗА ДОЗИВАЊЕ			КИСЕЛИНА (НЕМ.) / ДЕО ТЕЧНОСТИ				
ВРСТА ЉУСКАРА				ГЛУМИЦА АРЕНИНА / ПОКРИТИ ЦАРАМА			
ГОСТИОНИЧАР	МЕСТО КОД ТРЕБИЊА						МАЛА ИМЕЛА
СТАНОВНИЦИ КИПРА	▽						
АУТО ОЗНАКА ЗА ЛИНУ			ОЛИВЕР ТВИСТ / ЛЕЖАО ПОСТЕЉИ			МЕГА / 2.	
ВРСТА ОДЕЋЕ, ПАНТАЛОНЕ							
МЕТАР		КОМПОЗИТОР (МОРИС) / КУЈУНЏ. РАД					
ЉУДИ КОЈИ СТАЛНО УПАДАЈУ У АФЕРЕ							
ОБАЛА					О. Ц. / МОРСКИ ПАС		
3.	РЕКА ЗАБОРАВА (ГР. МИТ)					АМПЕР / АРСЕН-ВОДОНИК (СКР.)	
АНТИЧКА СВЕШТЕНИЦА У ДЕЛФИМА	▽						СТРУК ЦВЕЋА, РОЈТА
ЕРНЕСТО (ЧЕ) ГЕВАРА			ВРСТА ПЕРШУНА	НАШЕ НАЈВЕЋЕ ОСТРВО / КУБА			
СТУПАЊ, СТЕПЕН (МН.)							
ДУБИНСКИ КАМЕН ВУЛКАНСКОГ ПОРЕКЛА							
АНТУН НАЛИС			НЕДОСТАТАК				

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: Камиј Сен-Санс, 2) изотерме – вео, 3) Пиран – Иво – сл, 4) Емил – урамити, 5) Русалка – атар, 6) тр – аутомат, 7) В – аа – С – Милић, 8) Ловро – е – ти – а, 9) ареометрија, 10) Жил Масне – акт, 11) иј – алтана – ов, 12) тас – Ер – спорт, 13) иштенити – ода.

КРЕМЕНКО
BY W. HANNA & J. BARBERA

ТАЧНО ЈЕ, КРЕМЕНКО, РЕКЛА САМ ДА НАШЕМ БРАКУ НЕДОСТАЈЕ МАЛО МАГИЈЕ И ЧАРОЛИЈЕ, АЛИ ...

ПЕТЉАРИЋИ
By Mr. and Mrs. George Smith

ТАТИЦЕ, ВИДЕО САМ У РОБНОЈ КУЋИ ДИВАН ЦРВЕНИ АУТИЋ СА АЛАРМНИМ СВЕТЛОМ И ТОЧКОВИМА... ПА, ПОШТО ИДЕ НОВА ГОДИНА, А ЈА НЕМАМ ЧИМЕ ДА СЕ ИГРАМ ...

НЕОБИЧНИ ПРОИЗВОДИ ЈАНА ЊЕМЧЕКА

КОНЦЕРТ ЗА ЦЕПАНИЦУ И ОРКЕСТАР

Ковачица је позната по сликарима наивцима и срдачним житељима. Кад неко од бројних посетилаца надалеко чувене галерије наиваца забаса Масариковом улицом, по правилу застане пред зградом број 64: на средини дворишта, у сеновитом хладу разгранате крошње, њишу се виолине као зрели плодови. Тек када се приђе ближе, види се да су виолине окачене о најниже гране, на танком канапу. Без жица су, лепљиве од лака.

Деца која верују у виолинино дрво знају да гудала расту негде друге и искрено прижељкују да неко донесе и ту биљку у њихову Ковачицу.

Маестро (мајстор) Јан Њемчек, директни кривац за ову ботаничко-музичку збрзламу, прочуо се по свету као добар градитељ виолина. До сада је направио 65 ових нежних инструмената и још три виоле. На њима свирају многи познати уметници, међу њима и Трипо Симонути.

Звучни трупци

Крај зида ниске зграде, у дворишту куће Јана Њемчека, поређано је неколико нежножутих цепаница. Сунчају се. Радозналци могу сазнати од маестра да је то – камерни гудачки оркестар... у настајању. Ту он суши дрво.

Није свеједно какво се дрво користи за градњу виолина: то је познато свакому ко има макар мало слуха. Али, то није све. Треба пронаћи право стабло, никло на најпогоднијем месту, знати где треба да се сече и како да се реже.

За градњу виолина користи се акустична смрека и ребрасти јавор. Обрада овог дрвета веома је тешка па захтева посебно умеће. Обрада ребрастог јавора до те мере је незгодна да, ако се дрво не користи за инструмент, може једино да служи за – ложење!

Јан Њемчек прича да је дрво за своје прве инструменте куповао у СР Немачкој: једну таблу обрађеног јавора плаћао је и по 1.000 марака! Тако је радио све док се продавац дрвета није смиловао, сажалио, шта ли, па му објаснио да је то јавор „аус Босниа", који се у Немачку увози у трупцима, а по багателној цени, као грађевински материјал или дрво за ложење. А Немци к'о Немци, уместо да ложе трупце – ложе муштерије!

Код ребрастог јавора, ако се користи за градњу виолина, оцењује се квалитет по валовитости, па што је рапавији и тежи за обраду, пожељнији је за музику.

Квалитет смреке оцењује се по броју годова у једном центиметру. Код дрвета прве класе, најквалитетнијег, има их чак десет. Смрека која по центиметру има мање од шест годова, користи се за прављење – тарабе.

Дрво се одабира и обара само зими, кад му животни сокови мирују, па се процес сушења тако скраћује на само пет година. Ако би се дрво оборило лети, морало би да се суши и преко 15 година. Јан Њемчек сам одабира дрво и прати његову судбину до последњег тренутка, мењајући тада свој, иначе пипав и фин, посао у тежак физички рад дрвосече и вишедневно планинарење.

– Доносим овамо, у Ковачицу, комаде дрвета дугачке око 130 центиметара и одмах обрађујем. Дрво не сме да се сече тестером, све се обавља уз помоћ клинова, како би танана влакна остала читава. Обележавам на сваком комаду годиште и носим горе на таван, да се суши. После пет-шест година од такве цепанице па до готовог инструмента прође само месец дана. Онда лакирам, а то је процес који може да потраје и пола године. Тада мој орах рађа – виолине.

ЈАРО ПЕТРАК, МОЈ МАЛИ ПРИЈАТЕЉ ИЗ КОВАЧИЦЕ, ПРИЧАО МИ ЈЕ ЈЕДНОМ ДА У ЊЕГОВОМ СУСЕДСТВУ ВИОЛИНЕ РАСТУ НА ДРВЕТУ. НИСАМ МУ ПОВЕРОВАО. МНОГО КАСНИЈЕ САЗНАО САМ ДА ЈЕ ЈАРО БИО У ПРАВУ, БАР ДОНЕКЛЕ. ИЗВИЊАВАМ МУ СЕ ЈАВНО НА СТРАНИЦАМА „ЗАБАВНИКА".

Велике тајне

Радионица маестра Њемчека личи на чудну мешавину столарског атељеа и хемијске лабораторије. Около, по зидовима, на дрвеним полицама стоје низови бочица напуњених разнобојним течностима, лаковима, емулзијама. Верује се да је управо у лаку тајна квалитета гудачких инструмената.

– Лошој виолини ни Страдиваријев лак не може да помогне! Квалитет лака значи много, али само код изузетних виолина.

Лак штити и украшава дрво и нема утицаја на тон. Тек врхунски инструменти добијају лепши звук захваљујући стврднутом премазу необичне смоле.

Јан Њемчек је, на једној виолини, показао „свој потпис".

– Потпис сваког градитеља виолина, гудачких инструмената уопште, види се на корпусу (на телу, кутији виолине)... ево, то је овај отвор, у облику латиничног слова f. Затим, сваки мајстор другачије изводи кривину „пужа" на носачу чивија. То је „потпис", али тајна је у тону.

Маестро се сећа свог наставника музике дивног човека и изванредног педагога који је имао обичај да своје ученике „убеђује" гудалом. Каже да је то гудало издржало толико чупавих глава да је право чудо како се није сломило. Или је било изузетно квалитетно, или је стари професор био лажно строг!?

Градња гудала је посебна уметност и њом се баве само ретки стручњаци. Јан Њемчек их не израђује нити је икада покушао, јер то би било „разводњавање" његовог умећа.

– У свету градитеља гудала најпознатији су Французи, а међу њима, пре свих, браћа Турт. Прича се да они за израду само једног јединог гудала утроше чак читав кубик дрвета. Наравно, то је изузетна рукотворина и достиже цену од 50 хиљада франака.

За израду гудала користи се једна егзотична врста дрвета које успева само у Бразилу. Зову га „фернабук" и веома је скупо. Струне гудала праве се од репа белог коња: Јан Њемчек сматра да раса коња није важна, али оставља могућност да и то има неког утицаја.

Чивије, на изглед сасвим безначајни детаљи, могу веома да утичу на квалитет читавог инструмента. Неки градитељи користе абонос, али маестро Њемчек сматра да то није најсрећнији избор, јер се ова врста дрвета брзо „излиже" па чивије попуштају. Он зато користи крушково дрво које је много постојаније.

Јан Њемчек направи годишње осам инструмената и мисли да је то сасвим довољно. Толико виолина испоручује „Просвети", односно организацији „Про музика" где је запослен. Једну или две виолине направи и за своју душу. Прича се да ти инструменти имају душу.

Милош Лазић

МАЛА ПОШТА П. ФАХ 124

БЕОГРАД 11001 МАКЕДОНСКА 29

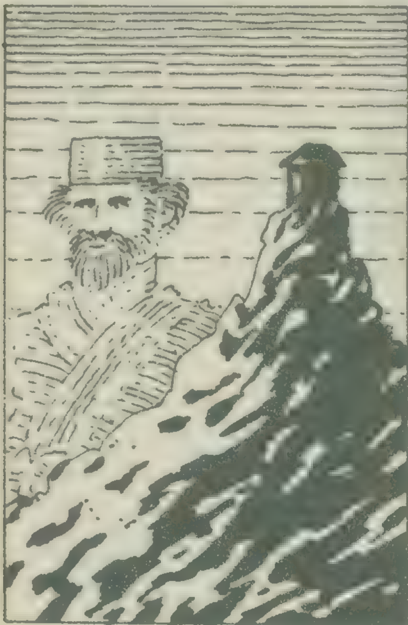
ВИСИНЕ ЊЕГОШЕВЕ

Чуо сам да је Петар II Петровић Његош био изузетно висок човек, па ме интересује колико.

МАРКО ИЛИЋ
Београдска 16
14220 Лазаревац

Познато је да је Петар II Петровић Његош био човек кога је природа обдарила двоструко – духовно и физички, што није баш чест случај међу великанима. Према разним подацима и сведочењима може да се претпостави да је песник и владар Црне Горе био висок око 208 центиметара. Познати људи тог времена, који су оставили записе о сусретима са Његошем, исказивали су његову висину у стопама, а та мера није ни прецизна ни свуда једнака. Али, сви се слажу: Његош је био човек изузетне физичке лепоте. Тако енглески адмирал Пеџет каже: „Владика је најлепши примерак човека од свих које смо икад видели", док Рус Ковалевски записује да је он „образац мушке лепоте". За време Његошевих боравака у Дубровнику, Трсту, Напуљу, Бечу и Петрограду његова појава привлачила је општу пажњу.

А што се висине тиче: много је значајнија она коју је Његош достигао у својим стиховима.

ВОЋЕ ЗА ЧУВЕНОГ ПЕВАЧА

Са доласком зиме и хладних дана у мојој башти су се појавиле црне птице наранџастих кљунова, дугачке двадесетак центиметара, које живахно скакућу по земљи и траже храну. Приметила сам да радо једу парчиће јабуке. Занима ме које су то птице

МИРЈАНА СЕКУЛОВИЋ
22330 Нова Пазова

Трагајући за храном, у твоју башту су дошли косови, птице из бројне породице дроздова. Од 304 врсте дрозда, широм света распрострањених и чувених певача, кос је наша најчешћа птица. Лети живи у шумама и парковима, где се гнезди, а хладнији дани приморавају га да храну тражи у близини људских насеља. Поред заносне песме, нарочито у пролеће, кос или црни дрозд познат и по томе што неуморно уништава разне инсекте, тако да је врло користан. Међутим, он једе и семенке биљака и воћа. Зато му кад дође студен баци комадиће јабуке или крушке. Кад отопли, захвалиће ти се песмом.

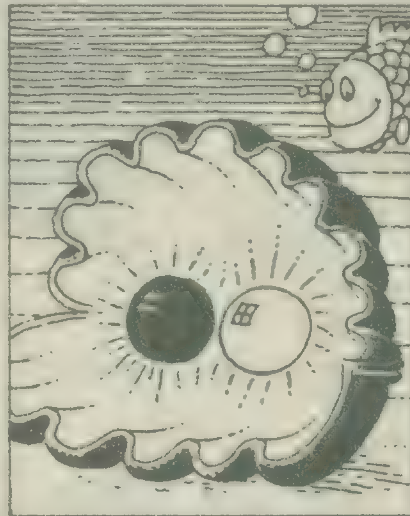
БЛАГО СА ДНА МОРА

Како шкољка прави бисер?

ТАЊА МИЛОШЕВ
Битољска 5
26300 Вршац

Унутрашњи део љуштуре сваке шкољке састоји се од такозваног плашта и слоја седефа, који ови мекушци луче целог живота. Понекад вода, која струји кроз шкољку доносећи јој храну, нанесе зрнце песка, ситну животињу или неки други чврст предмет између плашта и седефастог слоја. То надражује меко ткиво које онда појачано лучи седеф. Тако настаје бисер, који је, у ствари, седеф, али различитог састава и квалитета, зависно од врсте шкољке. Бисер, може да буде округао, али је чешће неправилног облика. Кад су људи сазнали како настаје бисер, почели су у шкољке вештачки да убацују зрна песка и тако добијају скупоцене бисере чешће и у већим количинама него што се налазе у природи. Због овог су у неким земљама, као на пример у Јапану, у мору направљене целе фарме бисерница – шкољки које дају бисере. Иначе, у земљама Далеког истока, вековима се мушкарци и жене баве мукотрпним послом – вађењем бисерних шкољки из великих дубина, и то без ронилачких апарата.

Бисер може да нарасте до величине ораха, и погрешно се мисли да је искључиво сребрнастобеле боје и да је скупљи ако је већи. Наиме, има бисера разних боја, од беле до сасвим црне, и њихов квалитет више се цени по тежини и облику.

Бисернице, нарочито неке врсте острига, најчешће су у топлим морима: Индијски и Тихи океан, Црвено море. Понекад бисер може да се нађе и у другим мекушцима, као што су шкољка периска, која је честа и у Јадрану, и неким пужевима, али су незнатне вредности. Зрно бисерово може да нарасте и између љуштура речне бисернице, шкољке која живи у горским потоцима и рекама северне полулопте. Међутим, ни он по лепоти, чврстини и тежини не може да се пореди с оним из шкољки са дна тропских мора.

Човек одавно покушава да направи имитацију бисера од разних материја, у новије време нарочито од пластике. Један од таквих „бисера" је и познати охридски који се нарочитим поступком прави од крљушти рибе плашице.

НОВИНЕ ОД ХИЉАДУ ЛЕТА

Интересује ме које су новине најстарије на свету?

ТОМИСЛАВ МИЛЕНКОВИЋ
37262 Бошњане

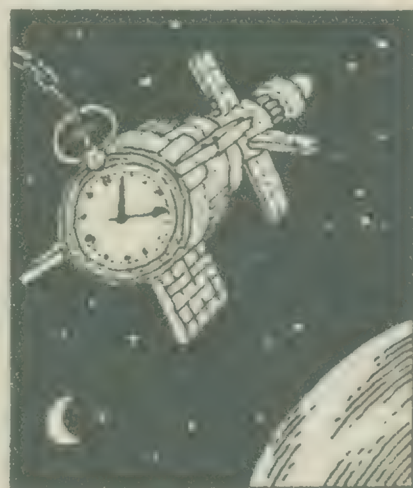
За време династије Танг, која је владала у Кини од 618. до 907. године, долази до процвета феудалне културе. С првим књигама штампаним на хартији рађа се штампарство, урезан слог на дрвеној дасци која се премазује бојом и отискује на хартији, што се сматра кинеским проналаском. У 8. веку излазе прве новине штампане на хартији. Био је то такозвани „Престонички весник" који је под тим насловом излазио око хиљаду година.

ТРИ КОСМОНАУТА РЕКОРДЕРА

Мој брат Павле тврди да је у тексту „Упомоћ, пустите ме из васионе" у Забавнику број 1768 пронашао грешку. Негде је прочитао да су до сада најдуже у свемиру боравила тројица космонаута чија имена није запамтио, а не Лебедев и Березовој како пише у Забавнику

ИВАН ТОШИЋ
Јурија Гагарина 164
11070 Нови Београд

Иване, приликом припремања за штампу текста који си поменуо, заиста, смо погрешили.

Рекордери у дужини боравка у васиони су тројица совјетских космонаута Леонид Кизим, Владимир Соловјев и Олег Атков који су 1984. године провели 237 дана у свемирској станици „Саљут-7".

Валентин Лебедев и Анатолиј Березовој су бивши рекордери јер су у космосу били 211 дана, девет сати и пет минута.

ТРАЖИМО ПРИЈАТЕЉЕ

Марита Томасовић, Гајева 18, 58000 Сплит – има 10 година, сакупља значке и воли музику.

Дијана Блажевац, Омладинска 2/7, 55000 Славонски Брод – има 13 година, воли музику, добре књиге и филмове.

Аријана Шакић, Иве Крањчевића 5/I, 71000 Сарајево – има 14 годна, воли музику, спорт и дописивање.

Владимир Живановић, Трг ЈНА 4/1, 11080 Земун – има 12 година, воли забавну музику, сакупља значке.

Јасмина Ибраковић, Ђуре Пуцара 24, 72250 Витез – има 12 година, воли музику и спорт.

Љубица Близанац, Ђуле Молнара 8/9, 21000 Нови Сад – има 14 година, сакупља салвете, воли музику, књиге и дописивање.

Влатка Цавор, Чалоговићева 5, Дугава, 41020 Загреб – има 13 година, жели да се дописује са младима из земље и иностранства.

Оде 1985... ЗАБАВНИК ВАМ ЖЕЛИ ЈЕДНУ ЛЕПШУ ГОДИНУ!

Редакција

ПИСАЦ – ПОБРАТИМ СИЈУКСА

Волим романе Карла Маја, мој омиљени јунак је индијански поглавица Винету. Зато ме занима да ли је он заиста постојао или га је популарни писац измислио.

БИЉАНА ГЛИШИЋ
Комболова 5/1
41020 Загреб

Када је 1880. несвршени тридесетосмогодишњи учитељ Карл Мај објавио свој први авантуристички роман „На Далеком западу", љубитељи ове врсте литературе били су освојени напречац. Новопеченом писцу, који је касније постао најчитанији омладински писац свих времена, убрзо почињу

да стижу бројна писма у којима се читаоци распитују како могу да ступе у везу са његовим јунацима, нарочито са храбрим и правдољубивим индијанским поглавицом Винетуом. Један за другим, марљиви и маштовити Немац, написао је још преко педесет пустоловних романа. Кад је у једном од њих Винету умро, Карл Мај је био засут телеграмима саучешћа из целог света. Нико од мноштва тих читалаца није ни слутио да Карл Мај, у романима Олд Шетерхенд, никада није био у Америци, никада није ни видео Индијанце, а своја узбудљива путовања и доживљаје је измислио.

Иако, дакле, до пред крај живота није ни макнуо из Немачке, велики маштар није се устручавао да у друштву прича разне згоде из „далеких крајева". Једном приликом нека млада дама радознало га је упитала:

– Да ли бисте могли, господине Мај, да нам испричате неку незгоду која вам се догодила на путу. Али само да буде нешто страшно и узбудљиво!

– Па, било је доста таквих догађаја... Једном, док сам спавао под шатором, негде у џунгли око језера Алберт Нианза, изненада угледах змију наочарку...

– Увукла се у ваш шатор? – престрашено га прекиде дама.

– Да, пробудио сам се јер сам осетио нешто хладно на руци и угледао наочарку која се управо спремала да ме уједе!

– И... шта сте тада урадили?

– Брзо сам јој скинуо наочаре и, наравно, није могла да ме уједе пошто без њих ништа не види – завршио је Мај не трепнувши.

Писац је, ипак, али не као неустрашиви Олд Шетерхенд, већ као остарели, седи туриста путовао у Америку да види земљу о којој је писао тако надахнуто као ретко ко. Стари Индијанац Бели Облак из племена Сијукса још се сећа времена када је, као дете, посматрао ратничке игре приређене у част Карла Маја, великог пријатеља Индијанаца. Писац је преноћио у вигваму самог поглавице и постао побратим Сијукса.

Убрзо после посете Америци, марта 1912, седамдесетогодишњи Мај умро је у свом дворцу „Олд Шетерхенд" у Редебојлу код Дрездена. Сахрањен је у маузолеју који посећују хиљаде туриста из целог света. Међутим, његови јунаци, па и славни Винету, наставили су да живе и после његове смрти.

ЗА БУДУЋЕ ПИЛОТЕ

Које школе треба похађати после основне да се постане пилот нашег ратног ваздухопловства?

ТОМИСЛАВ ЋИРОВИЋ
32225 Горичани
Код Чачка

Пилот нашег ратног ваздухопловства и противваздушне одбране постаје се након осмогодиш-

њег школовања – прве четири године похађа се Ваздухопловна гимназија „Маршал Тито" у Мостару, а затим, следеће четири, Ваздухопловна академија у Земунику код Задра. За упис у ове школе неопходно је да се са што бољим успехом заврши основна школа и да се буде беспрекорно здрав, што утврђује специјална комисија војних и медицинских стручњака.

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Први број Политикиног забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Директор НО „ПОЛИТИКА"
Александар Бакочевић

В. Д. руководиоца ООУР-а Издања за младе „Политикин забавник"
Влада Булатовић Виб

Главни и одговорни уредник
Влада Булатовић Виб

Заменик главног и одговорног уредника
Зефирино Граси

ИЗДАВАЧКИ САВЕТ
Сима Беговић, Бранка Булатовић, Милојко Ђоковић, Љубинка Ђуровић, Љиљана Златковић, Милан Илијин, Милован Кљајић, Нада Михаиловић, Душан Петровић (председник), Драгољуб Петровић, Радован Поповић, Зора Продановић, Радомир Ристић (заменик), Верица Смиљанић. Чланови Савета из Редакције: Влада Булатовић Виб, Зефирино Граси, Соња Јашовић, Мирјана Маринковић и Петар Милатовић.

РЕДАКЦИЈА:
Диего Варагић, Радана Весовић, Олга Вукадиновић, Душан Глушац, Бојана Дожић-Стојовић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Соња Јашовић (графичко-технички уредник), Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Мирјана Маринковић (уредник стрипа), Иванка Миладиновић, Петар Милатовић, Вера Милићевић, Весна Минић, Ненад Мирковић, Зора Меденица, Нада Неваједић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Петрногић, Зоран Петканић, Радоје Савић, Весна Софреновић, Војислав Стамевовић, Недељка Сташић, Даринка Тодоровић, Миленко Тодоровић, Милош Томић и Бранислава Црномарковић.

СЕКРЕТАРИЈАТ:
Јованка Војводић, Олгица Стеменић и Зорица Филиповић.

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА" – ООУР Издања за младе „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК", Македонска 29, 11001 Београд. Поштански фах 124. Телефони: секретаријат 324-471, редакција 324-483, техничка редакција 326-620, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 100 динара

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
Тромесечна 1.104,00 динара, полугодишња 2.208,00 динара, годишња 4.416,00 динара

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Тромесечна 2.208,00 динара, полугодишња 4.416,00 динара, годишња 8.832,00 динара

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-29728 уз обавезну назнаку НО „Политика" ООУР „Продаја" – претплата на лист „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК"

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У СТРАНОЈ ВАЛУТИ ГОДИШЊА:

САД	$ 32.–
СР НЕМАЧКА	ДМ 91.–
ШВЕДСКА	Шкр. 270.–
ФРАНЦУСКА	Ффр. 278.–
ШВАЈЦАРСКА	Шфр. 75.–

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НО „Политика" код „ИНВЕСТБАНКЕ" – Београд, на рачун број 60811-620-83-257300-00054 уз обавезну назнаку ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК"

За штампање овог броја Забавника одговоран: Миливоје Весовић, руководилац ООУР-а „Дубока штампа".

Насловна страна
Зоран Петканић Петко

WALT DISNEY

МИКИ

8 ЧАСОВА ...

ДОБРО ЈУТРО, МИКО!

ДОБРО ЈУТРО, КЛЕО!

ДОБРО ЈУТРО, ЛЕПОТИЦЕ!

У 9 ЧАСОВА ...

КАКАВ ДИВАН ДАН!

У 12 ЧАСОВА ...

У 15 ЧАСОВА ...

У 17 ЧАСОВА ...

У 19 ЧАСОВА ...

ДИНГ -ДОНГ!

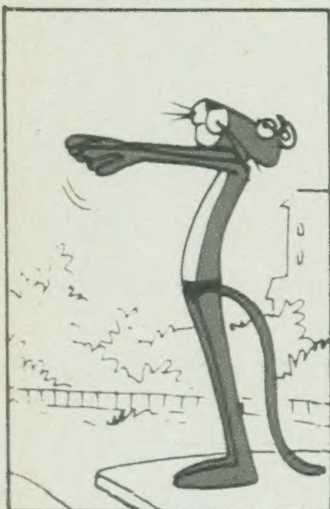
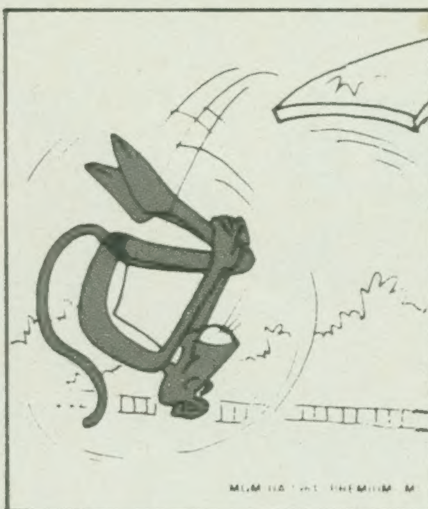
ПШШШ!

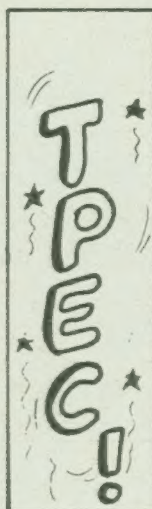
У 20 ЧАСОВА ...

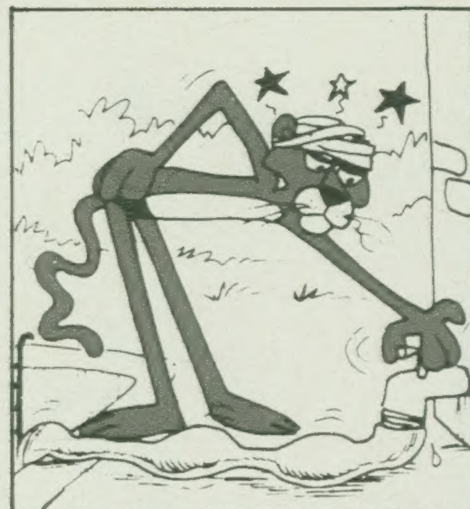
ЈЕ Л' ВИДИШ ДА МОГУ ДА БУДЕМ ТАЧНА САМО КАД ПОЧНЕМ ДА СЕ СПРЕМАМ НА ВРЕМЕ!

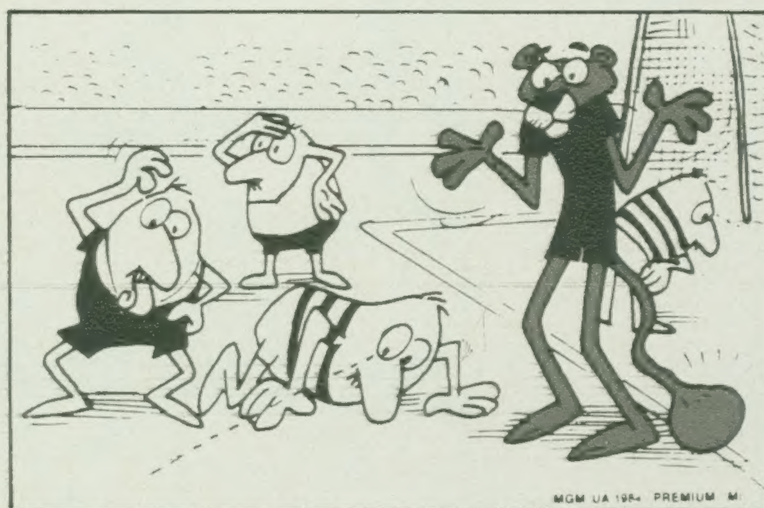

ПАНТЕР ПАНТА

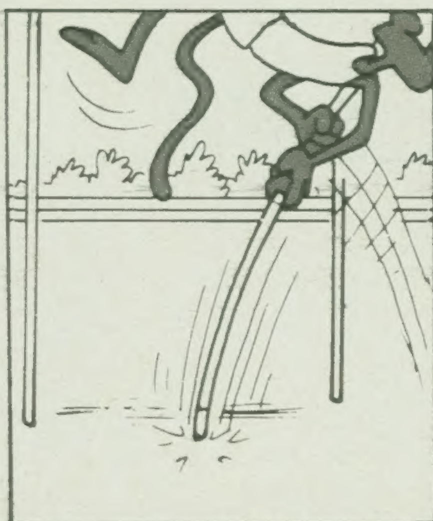
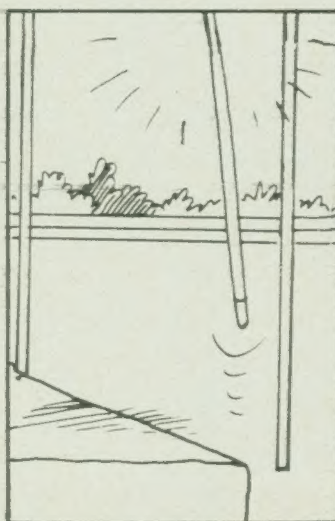
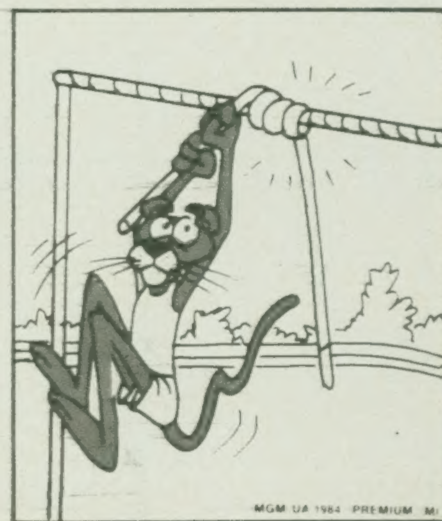

СРЕЋНА

1986.

ЈАНУАР

П		6	13	20	27
У		7	14	21	28
С	1	8	15	22	29
Ч	2	9	16	23	30
П	3	10	17	24	31
С	4	11	18	25	
Н	5	12	19	26	

ФЕБРУАР

П		3	10	17	24
У		4	11	18	25
С		5	12	19	26
Ч		6	13	20	27
П		7	14	21	28
С	1	8	15	22	
Н	2	9	16	23	

МАРТ

П		3	10	17	24	31
У		4	11	18	25	
С		5	12	19	26	
Ч		6	13	20	27	
П		7	14	21	28	
С	1	8	15	22	29	
Н	2	9	16	23	30	

АПРИЛ

П		7	14	21	28
У	1	8	15	22	29
С	2	9	16	23	30
Ч	3	10	17	24	
П	4	11	18	25	
С	5	12	19	26	
Н	6	13	20	27	

МАЈ

П		5	12	19	26
У		6	13	20	27
С		7	14	21	28
Ч	1	8	15	22	29
П	2	9	16	23	30
С	3	10	17	24	31
Н	4	11	18	25	

ЈУН

П		2	9	16	23	30
У		3	10	17	24	
С		4	11	18	25	
Ч		5	12	19	26	
П		6	13	20	27	
С		7	14	21	28	
Н	1	8	15	22	29	

ЈУЛ

П		7	14	21	28
У	1	8	15	22	29
С	2	9	16	23	30
Ч	3	10	17	24	31
П	4	11	18	25	
С	5	12	19	26	
Н	6	13	20	27	

АВГУСТ

П		4	11	18	25
У		5	12	19	26
С		6	13	20	27
Ч		7	14	21	28
П	1	8	15	22	29
С	2	9	16	23	30
Н	3	10	17	24	31

СЕПТЕМБАР

П	1	8	15	22	29
У	2	9	16	23	30
С	3	10	17	24	
Ч	4	11	18	25	
П	5	12	19	26	
С	6	13	20	27	
Н	7	14	21	28	

ОКТОБАР

П		6	13	20	27
У		7	14	21	28
С	1	8	15	22	29
Ч	2	9	16	23	30
П	3	10	17	24	31
С	4	11	18	25	
Н	5	12	19	26	

НОВЕМБАР

П		3	10	17	24
У		4	11	18	25
С		5	12	19	26
Ч		6	13	20	27
П		7	14	21	28
С	1	8	15	22	29
Н	2	9	16	23	30

ДЕЦЕМБАР

П	1	8	15	22	29
У	2	9	16	23	30
С	3	10	17	24	31
Ч	4	11	18	25	
П	5	12	19	26	
С	6	13	20	27	
Н	7	14	21	28	